

Bankgeheim, over mythe en sensatie heen.

Wil Europa het bankgeheim aan banden leggen?

Sarah Wijns

Eindwerk ingediend
tot het behalen van de graad van
licentiaat in de handelswetenschappen

Academiejaar 2002-2003

Promotor: Prof. W. Van Cauwelaert

CAMPUS VLEKHO – Departement Handelswetenschappen van de
Hogeschool voor Wetenschap en Kunst

Woord vooraf

Om eerlijk te zijn, had het begrip ‘bankgeheim’ iets mysterieus voor mij. Ik kon de reikwijdte en de concrete betekenis niet helemaal vatten. Het bankgeheim kwam regelmatig in de media door het debat rond de Europese harmonisatie van de spaarfiscaliteit. Mocht ik de krantenkoppen nu geloven dat het (Luxemburgse) bankgeheim zou verdwijnen? En was het bankgeheim wel degelijk een kenmerk van fiscale paradijzen? Het doel van deze thesis werd dan ook om deze begrippen in een juiste context te kaderen, zonder sensatie en zonder mythe.

Bij het schrijven van deze thesis heb ik getracht de nodige details, nuanceringen en specificaties te behouden die eigen zijn aan deze juridische materie. Ik hoop dat u bij het lezen even geboeid bent als ik bij het schrijven. Let evenwel op dat de weergegeven actualiteit up-to-date is tot eind april 2003.

Ik zou graag nog een aantal mensen willen bedanken voor de getoonde interesse en alle steun die zij boden tijdens deze periode. Eerst en vooral mijn promotor Dhr. W. Van Cauwelaert die voor de nodige correcties zorgde en erop toezag dat nuanceringen behouden bleven. Mijn stageleider Dhr. L. Tassigny en Dhr. M. Verhasselt zou ik willen danken voor de feedback tijdens mijn stage in Dexia BIL te Luxemburg. Ik bedank ook alle juristen die mij de nodige antwoorden verschafte op prangende vragen. Voor Luxemburg Dhr. J.-F. Olivier en Dhr J.-J. Rommes, voor Oostenrijk Dhr H. Riefel en Dhr G. Lerchbaumer en voor Groot-Brittannië Mevr. J. Irving. Tenslotte bedank ik de medewerkers van Vlekho voor de inzet en de geboden hulp.

Inhoud

1. <u>Inleiding</u>	p.1
2. <u>Bankgeheim</u>	p. 2
2.1. Begrip bankgeheim	p. 2
2.2. Luxemburg	p. 3
2.2.1. Geschiedenis	p. 3
2.2.2. Wettelijk kader	p. 4
2.2.2.1. Luxemburgs bankgeheim	p. 4
2.2.2.2. Opheffen van het Luxemburgs bankgeheim	p. 5
2.2.2.3. Absolute discretie	p. 11
2.2.3. Affaires	p. 12
2.2.3.1. Affaire der Weduwe	p. 12
2.2.3.2. KB Lux affaire	p.
14	
2.3. Zwitserland	p. 16
2.3.1. Geschiedenis	p. 16
2.3.2. Wettelijk kader	p. 18
2.3.2.1. Zwitsers bankgeheim	p. 18
2.3.2.2. Opheffen van het Zwitserse bankgeheim	p. 19
2.3.2.3.	
Absolute discretie	p. 23
2.3.2.4. Publieke opinie	p. 24
2.3.3. Affaire van dictator Abacha	p. 24
2.3.4. Verschillen tussen Luxemburg en Zwitserland	p. 25
2.4. Oostenrijk	p. 28
2.4.1. Geschiedenis	p. 28
2.4.2. Wettelijk kader	p. 29
2.4.2.1. Oostenrijks bankgeheim	p. 29
2.4.2.2. Opheffen van het Oostenrijks bankgeheim	p. 29
2.4.2.3. Absolute discretie	p. 32

2.4.3.	Verschillen tussen Luxemburg en Oostenrijk	p. 33
2.5.	Groot-Brittannië	p. 35
2.5.2.	Geschiedenis	p. 35
2.5.3.	Wettelijk kader	p. 36
2.5.3.2.	Britse bankgeheim	p. 36
2.5.3.3.	Opheffen van het Britse bankgeheim	p. 37
2.5.4.	Verschillen tussen Luxemburg en Groot-Brittannië	p. 40
2.6.	België	p. 42
2.6.2.	Geschiedenis	p. 42
2.6.3.	Wettelijk kader	p. 42
2.6.3.2.	Belgisch discretieplicht	p. 42
2.6.3.3.	Opheffen van de Belgische discretieplicht	p. 43
2.6.3.4.	Absolute discretie	p. 47
2.6.4.	Verschillen tussen Luxemburg en België	p. 49
2.7.	Overzicht	p. 50
3.	<u>Europa: fiscale harmonisatie</u>	p. 52
3.1.	Geschiedenis	p. 52
3.2.	Principes van de toekomstige Europese Richtlijn	p. 54
3.2.1.	Doelstelling	p. 54
3.2.2.	Geviseerde personen	p. 54
3.2.3.	Geviseerde inkomsten	p. 54
3.2.4.	Niet geviseerde inkomsten	p. 55
3.2.5.	Wat is de grootvaderclausule?	p. 55
3.2.6.	Dubbel belasting	p. 55
3.2.7.	Informatie-uitwisseling	p. 56
3.2.8.	Voorwaarden opdat de Richtlijn van kracht wordt	p. 57
3.2.9.	Overzicht van de sleuteldata	p. 57
3.3.	Evoluties en verwachtingen einde 2002	p. 58

3.3.1.	Onderhandelingen met Zwitserland	p. 58
3.3.2.	Onderhandelingen met de Verenigde Staten	p. 60
3.3.3.	Onderhandelingen met Monaco, San Marino, Liechtenstein en Andorra	p. 60
3.3.4.	Eindrapport Frits Bolkenstein	p. 60
3.3.5.	Fiscale amnestie	p. 61
3.4.	Ontwikkelingen in 2003	p. 62
3.4.1.	Onderhandelingen met Zwitserland	p. 64
3.4.2.	Onderhandelingen met de Verenigde Staten	p. 65
3.4.3.	Onderhandelingen met Monaco, San Marino, Liechtenstein en Andorra	p. 65
3.4.4.	Fiscale amnestie	p. 65
3.5.	Conclusie	p. 65
4.	<u>Fiscale paradijzen</u>	p. 68
4.1.	Begrip fiscaal paradijs	p. 68
4.2.	Begrip offshore paradijs	p. 69
4.3.	Organisaties ter bestrijding van fiscale paradijzen	p. 70
4.3.1.	OESO	p. 70
4.3.2.	GAFI	p. 71
4.3.3.	FSF	p. 71
4.3.4.	Overzicht	p. 72
4.4.	Fiscale paradijzen	p. 73
4.4.1.	Andorra	p. 73
4.4.2.	Liechtenstein	p. 75
4.4.3.	Monaco	p. 77
4.4.4.	Jersey en Guernesey	p. 79
4.4.5.	Cayman Eilanden	p. 81
4.4.6.	Nauru	p. 83

4.5. Actualiteit	p. 84
4.5.1. Verenigde Staten	p. 84
4.5.2. Liechtenstein	p. 85
4.6. Conclusie	p. 86
5. <u>Algemene conclusie</u>	p. 87
6. <u>Lijst van geraadpleegde werken</u>	p. 90

Lijst van tabellen, grafieken en figuren

<u>7. Bijlagen</u>	p. 111
7.1. Bijlage 1: Rogatoire commissies	p. 111
7.1.1. Europese Conventie voor wederzijdse hulp in strafzaken van 1959	p. 111
7.1.2. Aanvragen tot medewerking	p. 111
7.2. Bijlage 2: witwaswetgeving	p. 114
7.3. Bijlage 3: Amerikaanse fiscale hervorming	p. 117
7.3.1. Geviseerde personen	p. 117
7.3.2. Geviseerde opbrengsten	p. 118
7.3.3. Principe van de Amerikaanse hervorming	p. 118
7.3.4. W-9 formulier	p. 119
7.4. Bijlage 4: De landen waarmee Zwitserland de Conventie voor wederzijdse juridische hulp sloot.	p. 123
7.5. Bijlage 5: Mag een Zwitsers bankier voor de rechtbank getuigen volgens kantonaal recht?	p. 124
7.6. Bijlage 6: Enquêtes van Iso public	p. 125
7.7. Bijlage 7: De Europese Unie	p. 126
7.8. Bijlage 8: Financiële centra op wereldniveau	p. 127
7.9. Bijlage 9: OPC wereldwijd	p. 128
7.10. Bijlage 10: Offshore fortuinen wereldwijd	p. 129
7.11. Bijlage 11: Sleutelcijfers van Luxemburg en Zwitserland als financiële centra	p. 131
7.12. Bijlage 12: De Europese spelers	p. 132

8. <u>Wetgeving</u>	p. 133
8.1. Luxemburg	p. 133
8.1.1. Code pénal	p. 133
8.1.2. Loi du 23 avril 1981	p. 133
8.1.3. Règlement grand-ducal du 24 mars 1989 précisant le secret bancaire en matière fiscale et délimitant le droit d'investigation des administrateurs fiscales	p. 133
8.1.4. La loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier	p. 134
8.1.5. Reichsabgabenordnung&	p. 135
8.2. Zwitserland	p. 136
8.2.1. Loi fédérale sur les banques et les caisses d'épargnes	p. 136
8.2.2. Code pénal	p. 136
8.3. Oostenrijk	p. 137
8.3.1. Banking Act	p. 137
8.4. Groot-Brittannië	p. 138
8.5. België	p. 138
8.5.1. Strafwetboek	p. 138
8.5.2. Burgerlijk Wetboek	p. 138
8.5.3. Wetboek van Inkomstenbelasting	p. 138
8.5.4. B.T.W. – Wet	p. 139
8.5.5. Wetboek van Inkomstenbelasting	p. 139

1. Inleiding

Het begrip ‘bankgeheim’ wordt veelal gebruikt zonder de reikwijdte en de concrete inhoud ervan te kennen. Dadelijk wordt aan Luxemburg en Zwitserland gedacht, maar er zijn ook andere landen met een volwaardig bankgeheim of landen die geen bankgeheim kennen maar wel een discretieplicht.

Het spreekt voor zich dat niet alle landen aan bod kunnen komen, daarom worden enkel deze landen besproken die een belangrijke rol spelen bij de Europese harmonisatie van spaarfiscaliteit. Deze thesis hoopt de sensatie over de verdwijning van het (Luxemburgse) bankgeheim te doorbreken en de ware toedracht van het akkoord naar voren te brengen. Luxemburg, Oostenrijk en België spelen een belangrijke rol in het harmonisatiedebat door te weigeren aan informatie-uitwisseling te doen. Groot-Brittannië op haar beurt voerde meermaals het hoge woord en Zwitserland wordt als dwarsligger in het geheel beschouwd. Per opgenoemd land wordt beschreven wat het bankgeheim of de discretieplicht inhoudt, welke opheffingsgronden van toepassing zijn, wordt de praktijksituatie geschetst eventueel aangevuld met de juiste kadering van een schandaal en wordt een vergelijking gemaakt met Luxemburg. Eens men de situatie van het bankgeheim of de discretieplicht in deze landen kent, kan men de ingenomen standpunten in het Europese harmonisatiedebat beter begrijpen. Het doel en de uitwerking van dit akkoord worden beknopt weergegeven met aanvulling van de actuele evoluties van 2002 tot eind april 2003.

Een denkpijpe die de media in het verleden dikwijls forceerde was landen met een bankgeheim te beschouwen als fiscale paradisijs. Deze thesis nuanceert de stelling aan de hand van de definiëring en een bespreking van de belangrijkste fiscale paradisijs.

Er wordt nogmaals benadrukt dat de actualiteit en de evoluties van de debatten rond de harmonisatiepolitiek tot eind april 2003 worden weergegeven en verder moeten aangevuld worden. Deze thesis heeft niet het doel volledig te zijn, maar hoopt basisinzicht in de materie te verschaffen en wil de mythes en sensatie rond het onderwerp wegwerken door een juridisch gefundeerde beschrijving van de bankgeheimen in verschillende landen, een juiste kadering van het harmonisatiedebat en de typering van fiscale paradisijs.

2. Bankgeheim

2.1. Begrip bankgeheim

Door de grote onduidelijkheid omtrent de betekenis van het begrip 'bankgeheim', wordt dit hoofdstuk ingeleid door een aantal algemene definities. De uiteindelijke definitie van wat het bankgeheim inhoudt, verschilt van land tot land.

De Encarta encyclopedie beschrijft het bankgeheim als “het algemene principe dat banken aan derden geen mededelingen doen omtrent hetgeen hun uit hoofde van hun functie bekend is van cliënten”.¹ Van Dale vat de hele problematiek van het bankgeheim samen als “het ambtsgeheim van de bankier”.²

Naast de definitie van het bankgeheim, roept ook de geschiedenis bij velen vragen op. De rol van bankier begon aan belang te winnen onder het regime van Hammourabi in Babylonië meer dan 4000 jaren geleden. Toch was het beroep van bankier niet het eerste beroep ter wereld, dat was het beroep van ... belastingscollecteur. De onderlinge twist tussen beide beroepen komt voort uit het feit dat de bankier meer dan eens het bankgeheim inroept tegenover de belastingscontroleur. Het wetboek van Hammourabi erkende het principe van het bankgeheim niet, maar erkende wel het principe dat de bankier op het moment dat deze in conflict kwam met een klant, zijn gegevens vrijuit mocht onthullen ter verdediging van zijn eigen belangen. De erkenning van dit principe, doet het bestaan van een algemeen en abstract bankgeheim vermoeden. Zowel de Romeinen als de barbaarse stammen kenden op een of andere manier het principe van het bankgeheim. Bij de Romeinen werd dit principe opgenomen in hun ‘acto injuriarum’, de barbaarse stammen op hun beurt namen dit principe op in hun ‘lex visigothorum’.³

De landen die vandaag de dag de mythe van het bankgeheim vertolken, zijn Luxemburg en Zwitserland. Een land dat veel minder in het oog springt maar met een standvastig bankgeheim is Oostenrijk. Een financieel centrum als Londen kent ook een bankgeheim, maar wat met ons eigen landje? Een overzicht.

---

¹ Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

² G. GEERTS en H. HEESTERMANS, Van Dale Groot Woordenboek der Nederlandse Taal.

³ E. CHAMBOST, *Guide mondiale des secrets bancaires*, p.11 – 16.

2.2. Luxemburg

2.2.1. Geschiedenis⁴

In 1815 ontstaat door het Congres van Wenen het Groothertogdom Luxemburg waarbij Luxemburg haar autonomie verwerft ten overstaan van Nederland. Door het Eerste Verdrag van Londen in 1839 wordt het hertogdom opgesplitst in het Franstalige gedeelte dat aan België werd toegewezen en het Duitstalige gedeelte dat het huidige Groothertogdom Luxemburg vormt. In 1867 garandeerde het Tweede Verdrag van Londen de Luxemburgse onafhankelijkheid en neutraliteit. Wanneer het Groothertogdom ontsnapt aan de inlijving van Duitsland tijdens de Eerste Wereldoorlog, vormt het in 1921 met België de Belgisch-Luxemburgse Economische en douane Unie. Tijdens de bezetting van de Tweede Wereldoorlog groeit het besef van het belang van een uitgestrekte economische markt en de overtuiging zich open te stellen naar andere landen. In 1945 geeft Luxemburg haar neutraliteit op en wordt oprichtend lid van de Verenigde Naties. In 1951 maakt het Groothertogdom deel uit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal om tenslotte in 1957 oprichtend lid te worden van de Economische Europese Gemeenschap.

Sinds 1980 wordt het Groothertogdom Luxemburg beschouwd als één van de rijkste landen ter wereld. Deze reputatie heeft Luxemburg te danken aan haar economische gezondheid, absolute discretie en politieke, monetaire stabiliteit. Luxemburg heeft het imago opgebouwd van Europees financiële centrum bij uitstek.

---

⁴ A. MONTEBOURG, *Assemblée nationale Rapport d'information – Tome I Monographies Volume 5 : Le Grand Duché du Luxembourg*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 30 mars 2000.

2.2.2. Het wettelijk kader

2.2.2.1. Luxemburgs bankgeheim⁵

Artikel 458 van het Strafwetboek staat centraal voor het Luxemburgs bankgeheim aangezien dit artikel de soliditeit van het bankgeheim weergeeft. Het genoemde artikel verplicht ieder persoon die door de uitoefening van zijn beroepsactiviteit ‘geheime’ informatie wordt toevertrouwd, deze te bewaren op straffe van gevangenis en boete.⁶

De Bankwet van 1981 bevestigt dat artikel 458 uit het Strafwetboek van toepassing is op de leden van het directiecomité, de bestuurders en alle medewerkers van de financiële instellingen. Door de verplichting informatie geheim te houden, kon elke medewerker van een financiële instellingen elke aanvraag tot onderzoek weigeren, ook onderzoek dat uitging van publieke instanties. Door deze strikte wetgeving, stelden de doctrine en de jurisprudentie grenzen aan dit recht tot weigering. Een voorbeeld van de versoepelde wetgeving is de verplichting van de bankier om te getuigen in strafzaken en het recht van de onderzoeksrechter om de nodige documenten in beslag te nemen.⁷

Het Reglement van 24 maart 1989 stelt grenzen aan de onderzoeksbevoegdheid van de belastingsadministraties. Het reglement preciseert dat de belastingsadministratie geen onderzoeksrecht heeft, behalve voor de juiste berekening van registratierechten en successierechten zoals overeengekomen in de Wet van 28 januari 1948. Dit betekent dat de administratie geen informatie mag vragen aan financiële instellingen omtrent individuele klanten noch informatie omtrent categorieën van rekeningen. Indien de belastingsadministratie informatie op een onwettige manier zou bekomen, mag deze in geen geval gebruikt noch getransfereerd worden. Dit geldt eveneens voor elke informatie die over individuele klanten bekomen is door het onderzoek van de boekhouding. Tot voor 1989 was de Reichsabgabenordnung van kracht waarbij paragraaf 175 vermeldde dat belastingsadministraties het recht hadden derden te ondervragen opdat de fiscus zijn taak op een correcte manier zou

---

⁵ R. MOLITOR, Le secret bancaire luxembourgeois dans l’environnement européen. In : *Agefi* , 27 septembre 1995.

R. NOTHAR, Secret bancaire et fraude fiscale. In : *Codex*, n°4, 1999, p. 20 - 27.

J. KAUFFMAN, *Le secret professionnel du banquier en droit luxembourgeois*. Luxemburg, Les cahiers de la BIL, 1996,

p. 6 – 13.

⁶ Zie 8.1.1. - Code pénal: art. 458 en art. 459.

⁷ Zie 8.1.2. - Loi du 23 avril 1981 : art. 1 en art. 16.

kunnen uitvoeren. Banken waren ook aan deze regelgeving onderworpen waardoor het principe van het bankgeheim werd uitgehold.⁸

Artikel 41 van de Wet van 5 april 1993 dat van toepassing is op administrateurs, directeurs, de raad van bestuur en alle medewerkers van krediet- en financiële instellingen, koppelt het principe van het bankgeheim aan artikel 458 uit het Strafwetboek. Toch bevat dit artikel een aantal welbepaalde uitzonderingen waarbij een bankier verplicht is het bankgeheim op te heffen en een zo volledig mogelijke medewerking te verlenen. Het bankgeheim wordt opgeheven bij gevallen bepaald door de wet, ten opzichte van de controleautoriteiten, tegenover de moederonderneming en in strafrechterlijke zaken.⁹

Algemeen wordt er vanuit gegaan dat het bankgeheim niet geldt ten overstaan van de klant. Er heerst juridische twist over de reikwijdte van de ‘macht’ van de klant om de bankier het bankgeheim te laten opheffen. Niet-Luxemburgse auteurs zijn meestal de mening toegedaan dat de bankier enkel deze informatie mag onthullen die zijn klant hem opdraagt te onthullen. Luxemburgse auteurs gaan genuanceerder te werk zoals Jacques Kauffman die meent dat de bankier vrij hoort te zijn in de opheffing van het bankgeheim, steeds handelend naar de beste situatie voor de klant.¹⁰

Samengevat is het bankgeheim de verplichting van elke bankier of medewerker van een krediet- of financiële instelling om alle klanteninformatie geheim te houden die in het kader van de professionele activiteit verworven wordt. De schending van het bankgeheim is strafbaar door een boete en/of gevangenisstraf. Het bankgeheim geldt voor alle medewerkers van elke bank, al dan niet van Luxemburgse origine, die op het Luxemburgse grondgebied gevestigd is. Bovendien is het bankgeheim onbepaald in tijd, ongeacht of de klant overleden of van bank veranderd is en de medewerker al dan nog voor de bank werkt.¹¹ Tegen vele overtuigingen in is het bankgeheim niet ingesteld om bankiers, wel om klanten te beschermen. De bescherming van de privé-sfeer wordt in Luxemburg geheven tot het niveau van de Rechten van de Mens.

---

⁸ Zie 8.1.3. - Règlement grand-ducal: art. 1, art. 2, art. 3, art. 4 en art. 8.

Zie 8.1.5. - Reichsabgabenordnung: § 175.

⁹ Zie 7.1.4. - Loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier : art. 40 en art. 41.

¹⁰ J. KAUFFMAN, *Le secret professionnel du banquier en droit luxembourgeois*. Luxemburg, Les cahiers de la BIL, 1996, p. 39 – 41.

¹¹ B. SAINT-ALARY, Le partage du secret: tolérances et limites. In : *BanqueStratégie*, n°196, septembre 2002, p. 2 - 5.

2.2.2.2. Opheffen van het Luxemburgs bankgeheim¹²

Spectaculaire verhalen doen de ronde over de schending van het bankgeheim. Toch wordt het bankgeheim niet om de haverklap geschonden en zijn er slechts twee gevallen van schending van het Luxemburgse bankgeheim bekend.

Het bankgeheim werd voor het eerst flagrant geschonden in juli 1989 toen een medewerker van de Crédit Lyonnais Luxembourg de rekening van één van haar cliënten aangaf aan de Franse autoriteiten. De Crédit Lyonnais Luxembourg heeft toen een schadevergoeding van 60 000 Franse frank betaald aan de desbetreffende klant. De rechters waren de mening toegedaan dat de bank onvoldoende maatregelen getroffen had om de vertrouwelijkheid van klantgegevens te garanderen. Het bankgeheim werd voor een tweede keer geschonden in 1998. Philippe Van Oeckel, gedelegeerd bestuurder van de bank Ferrier Lullin te Luxemburg, een dochteronderneming van de Zwitserse bankgroep UBS, had de Belgische autoriteiten vertrouwelijke documenten overhandigd van klanten die in België beschuldigd werden van BTW fraude, witwaspraktijken en valsheid in geschriften. Het was zo dat een Luxemburgse onderzoeksrechter op 10 juni 1998 een huiszoekingsbevel uitvaardigde, maar dit bevel hield in geen geval in dat de bankier het bankgeheim moest opheffen en de betreffende documenten overhandigen.¹³

De wet vereist dat het bankgeheim aan derden wordt tegengesteld behalve aan de klant zelf, de wettelijke vertegenwoordiger, de wettige erfgenamen, de legatarissen ten algemene titel, de bijzondere legatarissen en de mandatarissen. Het bankgeheim mag enkel in een aantal wettelijk gepreciseerde gevallen opgeheven worden.

2.2.2.2.1. Controle-autoriteiten

Het bankgeheim kan niet ingeroepen worden tegenover de controle-autoriteiten. Praktisch is deze opheffing slechts mogelijk indien de controle-autoriteiten op hun beurt onderworpen zijn aan een professioneel geheim. Deze voorwaarde is belangrijk eens er informatie wordt uitgewisseld tussen controle-autoriteiten.¹⁴

---

¹² J.-F. OLIVIER, Interview met jurist van Dexia BIL. Luxemburg, 25 september 2002.

R. NOTHAR, *o.c.*, p. 20 - p31.

R. NOTHAR, Secret bancaire et fraude fiscale – 2e partie. In : *Codex*, n°1, 2000, p. 24 – 30.

J. KAUFFMAN, *o.c.*, p. 16 - 45.

¹³ AFP, Affaire de violation du secret bancaire examinée à Luxembourg. In : *L'Echo*, 16 mars 2000.

¹⁴ Loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier : art. 41-3 en art. 44-4.

2.2.2.2. Informeren van meerderheidsaandeelhouders

Een bank die deel uitmaakt van een internationale bankgroep mag haar buitenlandse moedermaatschappij enkel informeren over algemene bankinformatie zoals gelopen risico's, maar de bank mag in geen geval informatie geven over deposito's of schulden van individuele klanten.¹⁵

2.2.2.3. Rechtbank

Wanneer een Luxemburgse bankier opgeroepen wordt als partij voor een rechtbank, mag deze het bankgeheim opheffen ter verdediging van zijn eigen belangen. Wanneer de bankier wordt opgeroepen als getuige, is zij verplicht het bankgeheim op te heffen in stafzaken, maar behoudt zij het initiatief dit al dan niet te doen in burgerlijke zaken.¹⁶

2.2.2.4. Huwelijksrecht

Naar Luxemburgs recht mag iedere echtgenoot een rekening openen in eigen naam en zonder toestemming van de andere echtgenoot. Bovendien wordt het bankgeheim ingeroepen tegenover de andere echtgenoot als deze geïnformeerd wenst te worden over de privé rekening van de partner. Beide echtgenoten kunnen echter wel informatie verkrijgen over de gemeenschappelijke rekening. Bij scheiding blijft het bankgeheim voor de privé rekening tegengesteld aan de andere echtgenoot.¹⁷

2.2.2.5. Erfenis

De wettige erfgenamen en de legatarissen ten algemene titel worden geïnformeerd over het patrimonium na voorlegging van de overlijdensakte, een akte die hun statuut van erfgenaam bevestigt en een identiteitsdocument. Tot zolang worden de fondsen geblokkeerd. Aangezien de erfgenamen de continuïteit van de overleden persoon garanderen, genieten zij op hun beurt van het bankgeheim. Deze praktijk is het gevolg van de uitspraak van de rechtbank van het

---

¹⁵ Loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier : art. 44-4.

¹⁶ Code civil : art. 274 tot art. 288.

Code pénal : art. 77-1.

¹⁷ Code civil: art. 221.

arrondissement Luxemburg op 5 mei 1989. De erfgenamen zijn zelf verantwoordelijk voor de fiscale kant van de zaak. Indien de erfgenamen de naam van de bank waar de fondsen aangehouden worden niet kennen, zijn zij verplicht elke Luxemburgse bank persoonlijk aan te schrijven.

De overledene kan een volmacht post mortem uitgevaardigd hebben. Een volmacht is een juridisch eenzijdige akte waarin een persoon een ander persoon de volmacht geeft om hem te vertegenwoordigen ten overstaan van derden. In het geval van een volmacht post mortem duidt de overledene bij testament een gevolmachtigde (bijvoorbeeld een notaris) aan die zijn patrimonium beheert. Het spreekt dan ook voor zich dat het bankgeheim niet wordt tegengesteld aan de gevolmachtigde. De gevolmachtigde licht de erfgenamen in over zijn bevoegdheid en het bestaan van een Luxemburgse bankrekening waarna de erfgenamen volledig zeggingsrecht krijgen over de bezittingen. De gevolmachtigde kan door elke erfgenaam op elk ogenblik uit zijn functie ontheven worden.¹⁸

2.2.2.2.6. Vermoeden van een delict

De Luxemburgse banken zijn verplicht de nationale autoriteiten in te lichten bij het geringste vermoeden van criminele activiteiten. Op internationaal niveau respecteert Luxemburg de Europese Conventie voor wederzijdse juridische hulp in strafzaken van 20 april 1959 en haar Additioneel Protocol van 1978. Deze reglementeringen door Luxemburg ondertekend in 1994, zijn door de Wet van 27 augustus 1997 van kracht. De Wet van 8 augustus 2000 voorziet gevallen van verplichte en facultatieve weigeringen door Luxemburg van geadresseerde aanvragen. Luxemburg verleent haar medewerking aan buitenlandse autoriteiten op vlak van fiscale fraude en witwaspraktijken op voorwaarde dat de principes van wederkerigheid, specialiteit, legaliteit, dubbele incriminatie, proportionaliteit en ne bis in item gerespecteerd worden¹⁹.

In de praktijk wordt het bankgeheim bijvoorbeeld opgeheven in een fraudezaak, indien de buitenlandse juridische autoriteiten kunnen bewijzen dat de fraude gepleegd is met frauduleuze intenties door het systematisch gebruik van frauduleuze mechanismen voor een aanzienlijk bedrag, minimum 124 000 euro of meer dan 25% van de verschuldigde belasting, met als doel belangrijke feiten te verbergen voor of onjuiste feiten te kennen te geven aan de

---

¹⁸ Code civil : art. 1939 en art. 2003.

¹⁹ R. NOTHAR, *o.c.*, p. 24 – 30.

Zie 7.1. - Bijlage 1 : Rogatoire Commissies.

belastingsautoriteiten.²⁰ In artikel 8 alinea 2 van het Additioneel Protocol van 1978 reserveerde Luxemburg zich de mogelijkheid om het toepassingsgebied van de fiscale inbreuken te beperken tot fiscale fraude indien deze voldoet aan bovenvermelde definitie. Gezien de moeilijkheidsgraad om bovenvermelde voorwaarden te bewijzen, kan men ervan uitgaan dat het bankgeheim niet zomaar opgeheven wordt. Kleine fraude zoals het niet aangeven van belastingen wordt sowieso beschermd aangezien dit in Luxemburgs recht slechts een administratieve en geen strafrechterlijke inbreuk is.

Oorspronkelijk werd als witwassen beschouwd elke actie omtrent de verkoop van geneeskundige substanties en de strijd tegen drugsdelicten die gedefinieerd werden door de Wet van 7 juli 1989. De Europese Richtlijn 91/308 EEG werd in de Luxemburgse wet getransponeerd door de Wet van 5 april 1993 voor de financiële instellingen. De definiëring en het toepassingsgebied werden uitgebreid door de Wet van 11 augustus 1998. De wetgeving in navolging van de Europese Richtlijn 2001/97/EG wordt niet in de Luxemburgse wet getransponeerd doordat de huidige wetgeving reeds aan de verplichting van de Tweede Richtlijn voldoet. Vooraleer men iemand van witwassen kan beschuldigen, moet er sprake zijn van een welgedefinieerde primaire inbreuk zoals elke criminele activiteit gevoerd in het kader van of in relatie met een criminele organisatie, corruptie, inbreuk op de wet op wapens en munitie, drugstrafiek, ontvoering van minderjarigen, koppelarij en terrorisme. De Luxemburgse wet is van toepassing op de financiële sector, notarissen, casino's en bedrijfsrevisoren. Deze instellingen en personen moeten voldoen aan het preventieve gedeelte van de wet, namelijk het 'Know your customer' principe. De repressieve maatregelen bestaan uit de sanctionering van de bankiers door artikel 506-1 van het Strafwetboek bij niet naleving van de wetgeving. De strafmaat kan gaan van een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en/of een boete van 50 000 Luxemburgse frank tot 50 000 000 Luxemburgse frank. Luxemburg werkt nog aan een wetgeving die advocaten eveneens zal verplichten om aan de meldingsplicht te voldoen, evenals gewerkt wordt aan een verdere specificatie van het begrip 'witwassen' en de meldingsplicht in geval van terrorisme. De Luxemburgse banken voelen deze meldingsplicht aan als een aanslag op het bankgeheim en prefereren een klant bij vermoeden van witwassen gewoon te weigeren.²¹

---

²⁰ Loi du 22 décembre 1993 : art. 1.

²¹ Zie 7.2. - Bijlage 2 : Witwaswetgeving.

J.-J. ROMMES, Mail naar de verantwoordelijk van de juridische dienst van de ABBL, 7 april 2002.

Loi du 11 août 1998 : art. 39 en art. 40.

2.2.2.2.7. Voorkennis

Het delict van voorkennis slaat op het feit dat informatie verworven in het kader van de professionele activiteit, vóór publicatie, gebruikt wordt om er eigen voordeel uit te halen. Een aantal situaties waarbij er aan handel met voorkennis kan gedaan worden is bij fusies of slechte financiële prestaties. Een concreet voorbeeld van handel met voorkennis is een vermogensbeheerder die op de hoogte is van de slechte financiële situatie bij onderneming X en als gevolg hiervan zijn eigen aandelen in onderneming X verkoopt. De tracering van voorkennis gebeurt door de Commissie die toezicht houdt op de financiële sector. Deze Commissie houdt het gemiddeld volume van transacties per onderneming per dag bij. Wanneer dit gemiddeld volume overschreden wordt, doet de Commissie navraag bij de bank van de beheerder van de uitgevoerde transacties, die haar bankgeheim opheft als gevolg van vermoeden van voorkennis.

Deonthologisch gezien zijn er twee opvattingen over handel met voorkennis. Het liberale gedachtegoed hanteert het principe van Mill, namelijk het ‘harm principe’ dat een activiteit moreel als goed aanziet als ze niemand kwaad doet. Eer men over een delict van voorkennis praat, moet men in dit gedachtegoed schade aan derden berokkend hebben. Anderzijds wordt voorkennis geassocieerd met diefstal en onrechtvaardigheid.²²

Luxemburg stelde de Wet van 3 mei 1991 op die voorkennis bestraft en in navolging van de Europese Richtlijn 89/592/CEE de Schatkist inlicht bij vermoeden van voorkennis. Men spreekt niet van voorkennis indien de betrokken persoon handelde voor een overheidsinstantie.

Ieder personen die deel uitmaakt van de raad van bestuur, het directiecomité, het revisororgaan of iedere medewerker die niet publieke informatie verworven in het kader van zijn professionele activiteit zou gebruiken om er persoonlijk voordeel uit te halen of derden te adviseren, loopt het risico om strafrechtelijk gesanctioneerd te worden met een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en/of een boete van 20 000 Luxemburgse frank tot 50 000 000 Luxemburgse frank. Indien één van de eerder vermelde personen de geprivilegieerde informatie doorspeelt aan een derde of een derde vraagt om titels te kopen of te verkopen, loopt het risico gesanctioneerd te worden met een gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en/of een boete van 20 000 Luxemburgse frank tot 1 000 000 Luxemburgse frank.²³

---

²² B. BAERTSHI, Les délits d’initiés: le pour et le contre. In : *Reflets et Perspectives*, XXXVIII, n°3, 1999, p. 53 - 59.

²³ Loi du 3 mai 1991 sur les opérations d’initiés.

2.2.2.2.8. Verlies van een effect

Vanaf het ogenblik dat de klant zich bewust wordt van het feit dat een effect gestolen of verloren is, dient de laatste verzet in bij het Nationale Effectenbureau. Op het ogenblik dat dit effect of een coupon van dit effect aangeboden wordt bij een bank, neemt deze het effect in beslag en verwittigt het effectenbureau die de opponent verwittigt. De laatste heeft 3 maanden tijd om juridische stappen te ondernemen. De bank verwittigt eveneens de persoon die de coupon of het effect in kwestie aanbood en laat hem de keuze om het effect terug te geven of contact op te nemen met de opponent. Indien de aanbieder geen antwoord geeft op de door de bank voorgestelde keuzemogelijkheden, riskeert de bank te moeten betalen aangezien zij als aanbieder gezien wordt. Op dat ogenblik heft de bank haar bankgeheim op en onthult zij de naam van haar klant.²⁴

2.2.2.2.9. Amerikaanse fiscale hervorming

Naar aanleiding van de overeenkomst tussen de Luxemburgse banken en de Internal Revenue Service wordt het bankgeheim gedeeltelijk opgeheven.²⁵

2.2.2.3. Absolute discretie

De Luxemburgse banken zijn zo georganiseerd dat hun interne reglementen absolute discretie vereisen. Een voorbeeld van dit principe is de keuze die de klant gelaten wordt betreffende de wijze van het versturen van zijn correspondentie. De klant kan kiezen om zijn post onder neutrale enveloppe te laten opsturen of indien de klant geen enkele argwaan wil wekken kan hij zijn post zelf komen afhalen in een van de lokale kantoren of via een Luxemburgse postbus.²⁶

---

²⁴ J.-F. OLIVIER, Interview met jurist van Dexia BIL te Luxemburg, 25 september 2002.

²⁵ Zie 7.3. – Bijlage 3 : Amerikaanse fiscale hervorming.

²⁶ A. MONTEBOURG, o.c.

De deontologische code van de banken heeft als primaire doelstelling om de privé-sfeer van haar klanten te respecteren. Elke werknemer van een Luxemburgse bank wordt gevraagd om de klant loyaal te bedienen, hem te informeren over de aangeboden diensten en producten, de regels in verband met de discretie te respecteren, niet mee te werken aan transacties van criminele oorsprong en zich te houden aan het interne reglement. Wanneer een werknemer deze deontologische regels niet respecteert, loopt hij het risico om gesanctioneerd te worden door de Association des Banques et Banquiers Luxembourg (ABBL), die alle in Luxemburg opgerichte banken groepeerd. Deontologisch gezien moeten alle banken meewerken aan de strijd tegen witwassen en de nodige autoriteiten inlichten bij verdachte transacties.²⁷

Een veelvoorkomend misverstand bestaat omtrent het begrip genummerde rekening. Een genummerde rekening is geen anonieme rekening. Een genummerde of pseudoniemen rekening is een rekening waar in het ene geval de naam van de titularis vervangen is door een nummer en in het andere geval door een pseudoniem, maar de ware identiteit van de titularis is altijd gekend door de hoogste rangen in de bank. Luxemburg heeft genummerde rekeningen, maar geen anonieme rekeningen.

Een voorbeeld van deze gegarandeerde discretie speelt zich af tijdens de KB Lux-affaire in 1999. De Belgische Minister van Financiën Didier Reynders werd beschuldigd een verborgen rekening van 200 miljoen Belgische frank bij de KB Lux te hebben. De desbetreffende minister vroeg de KB Lux om voor de media, met zijn toestemming, te getuigen dat hij bij hen geen rekening had. De bank weigerde dit doordat zij geen negatieve verklaring mag afleggen in het kader van het bankgeheim. Pas in maart 2003 werd duidelijk dat Minister Reynders geen rekening had bij de KB Luxemburg, door de aanhouding van voormalig KB Lux kaderlid Antonino Costa die de vervalste rekeninguittreksels bezorgde aan journalist Ludwig Verduyn van De Morgen.²⁸

Een minieme breuk in de absolute discretie is het ontstaan van de IBAN-code of voluit gezegd de International Bank Account Number dat vanaf 2002 van kracht is. Deze uniforme Europese structuur werd in 1996 opgesteld om de internationale transferten efficiënter en sneller te laten verlopen. Dit uniek identificatienummer wordt aan de hand van 20 tekens gevormd.

Een voorbeeld: **LU xx 002 12345678910 00**
LU   ISO landcode van Luxemburg

---

²⁷ Code de deontologie, <http://www.Abbl.lu>.

²⁸ S. VERHEYDEN, Achttien maanden cel voor vervalser KB Lux-documenten. In: *De Financieel Economische Tijd*,
11 maart 2003.

xx	check digit
002	bancaire code van Dexia BIL
12345678910	rekeningnummer bij de eerder genoemde bankinstelling
00	toegevoegd aan het rekeningnummer

Dit identificatienummer is terug te vinden op rekeninguittreksels en wordt gebruikt bij alle bancaire transacties. Bij internationale transacties kan men ook de BIC code of de Bank Identification Code gebruiken. De BIC code voor Dexia BIL is BILL LU LL.²⁹ Enerzijds kunnen erfgenamen dankzij deze identificatienummers de ‘geheime’ rekening en de bank van de overledene achterhalen. Anderzijds zijn deze identificatienummers een inbreuk op de privacy onder levenden.

2.2.3. Affaires

2.2.3.1. Affaire der Weduwe³⁰

De affaire der Weduwe weerspiegelt de problematiek van de extraterritorialiteit van het Luxemburgs bankgeheim en de vrije dienstverlening in Europa. Het Luxemburgs bankgeheim vindt als mechanisme zijn optimale toepassing als een bankier Luxemburgs resident is, maar wat indien uw bankier werkt in Luxemburg en gevestigd is in België? De Luxemburgse wetgeving verplicht de bankier tot het respecteren van het bankgeheim, maar andere wetgevingen verplichten de bankier om de nodige informatie te onthullen in een rechtszaak. Kan de bankier zich dan verschuilen achter het Luxemburgs bankgeheim of niet?

Paul der Weduwe, werknemer bij een Luxemburgse bank, wordt verdacht van Belgische klanten te hebben gerekruteerd voor zijn Luxemburgse werkgever tijdens de periode van oktober 1993 tot mei 1999.

In het kader van deze activiteiten, zou hij sommen ingezameld en getransporteerd hebben naar Luxemburg evenals het innen van coupons van Belgische klanten om de inkomsten op een rekening bij de bank waar hij tewerkgesteld was, te plaatsen. Tijdens de ondervraging door de Turnhoutse onderzoeksrechter weigerde Paul der Weduwe de vragen te beantwoorden door zich te beroepen op het Luxemburgs bankgeheim.

---

²⁹ Liste des codes banque pour IBAN-LUX, <http://www.abbl.lu>, 20 août 2002.

³⁰ Communiqué de presse n°34/02. L’avocat général Léger estime que, dans cette affaire, la Cour n’est pas compétente pour examiner la comptabilité de la législation luxembourgeoise en matière de secret bancaire, <http://www.curia.eu.int/fr/cp/aff/cp0234fr.htm>, 23 avril 2002.

M. DASSESSE, Le Luxembourg dissipe un « tragique malentendu ». In : *L’Echo*, 15 mai 2002.

DEXIA BIL, *Affaire C 153/00*. Luxembourg, Dexia BIL, 27 mai 2002. (interne nota)

De grote contradictie in deze zaak is het recht van de Luxemburgse bankier om zich aan de ene kant op het Luxemburgs bankgeheim te beroepen en aan de andere kant de plicht om artikel 80 van het Belgische Strafwetboek te respecteren dat het weigeren te getuigen sanctioneert. In deze zaak weigerde Paul der Weduwe te getuigen om het Luxemburgs recht te respecteren en geen sanctie op te lopen zoals beschreven in artikel 458 van het Strafwetboek, maar schond daardoor de Belgische wetgeving. Om te weten welke wetgeving primeert, stelde de Turnhoutse onderzoeksrechter prejudiciële vragen aan het EU Hof in verband met de extraterritorialiteit en de uitzonderingen van het bankgeheim. De Belgische onderzoeksrechter en de Belgische Staat gingen ervan uit dat een Luxemburgs bankier verplicht is het principe van het bankgeheim te respecteren en niet mag getuigen voor een buitenlandse rechtbank, maar zij veronderstelden eveneens dat de uitzondering van het bankgeheim dat bankiers verplicht te getuigen voor het gerecht in strafrechtelijke zaken, enkel in Luxemburg van toepassing was.

Luxemburg meent dat het bankgeheim inderdaad weinig nut zou hebben moest dit geografisch beperkt blijven tot Luxemburg, maar bij welbepaalde juridische aangelegenheden mag het bankgeheim opgeheven worden, bijvoorbeeld het getuigen in strafrechtelijke zaken. Bovendien zegt artikel 7 van het Strafwetboek dat het niet nodig is dat de constructieve elementen van de inbreuk op Luxemburgs grondgebied gepleegd zijn. Het volstaat dat één van de constructieve elementen zoals bijvoorbeeld het vernemen van door het bankgeheim beschermde informatie in Luxemburg is gebeurd. Het is uiteindelijk de buitenlandse wet die bepaald of de Luxemburgse bankier al dan niet moet getuigen. Als een buitenlandse wet voorziet dat het bankgeheim wordt opgeheven, dan moet de bankier getuigen voor de buitenlandse juridische autoriteiten.

De conclusie van advocaat-generaal Philippe Léger was dat de prejudiciële vragen van de Turnhoutse onderzoeksrechter, gecontesteerd door Luxemburg, voor het Europese Hof onontvankelijk zijn door de hypothetische grond van de vragen.

Een ander aspect van deze zaak, is de vrije dienstverlening. Indien een Luxemburgs bankier in België prospecteert en hierbij geheimen wordt toevertrouwd, vallen deze dan onder het bankgeheim of niet? Men kan immers niet precies achterhalen welke informatie nu net in Luxemburg en welke nu net in België verkregen is. Dit is dan aan ook een twistpunt in de jurisprudentie. Toch moet geweten worden dat elke schending van het Luxemburgse

bankgeheim, of deze nu in of buiten Luxemburg plaatsvindt, onder Luxemburgs strafrecht valt. Het spreekt voor zich dat de niet-sanctionering het mechanisme van het bankgeheim volledig zou uithollen.³¹

2.2.3.2. KB Lux affaire

De KB Lux affaire is één van de meest spraakmakende affaires van het Luxemburgs bankgeheim. Het doel van de vermelding van de KB Lux affaire is niet om het verloop van de hele affaire te schetsen, wel om de impact van de schending van het bankgeheim weer te geven.

Sinds 1996 probeert onderzoeksrechter Leys een systematische samenwerking om Belgen te helpen frauderen tussen de Kredietbank Luxemburg en de KBC te bewijzen. Het onderzoek is gebaseerd op microfiches met namen van KB Lux klanten en de stand van hun rekeningen dat het Brusselse parket via ex-werknemers verkreeg. De KB Lux diende in april klacht in bij het Brusselse gerecht en beschuldigt drie inspecteurs van vervalsing van processen-verbaal om de gestolen klantenlijsten toch in het onderzoek te kunnen gebruiken. De Bijzondere Belastinginspectie kreeg inzage in het onderzoek en beboette de frauderende belastingplichtigen. Vijf klanten met pseudoniemen rekeningen sleepten KB Lux voor het gerecht voor het schenden van hun anonimiteit, het falen van de interne procedures en de onzorgvuldige behandeling van gegevens door medewerkers. Deze klanten eisten de terugbetaling van de door de Belgische belastingadministratie gevraagde gelden. De advocaat van de KB Lux meent dat deze mensen zich niet kunnen ontdoen van wat aan de Belgische fiscus verschuldigd is aangezien deze gelden reeds vroeger hadden moeten aangegeven worden. In oktober 2001 gaf de rechter in eerste aanleg de vijf klanten ongelijk waarop deze in beroep gingen. In april 2003 besliste het Hof van Beroep te Luxemburg dat KB Lux de boete en de erop verschuldigde intresten niet moest terugbetalen, maar de bank moet de vijf klanten wel een schadevergoeding van 25 000 euro betalen. De motivatie van het Hof was de schending van het bankgeheim en het bijgevolg niet nakomen van de verplichtingen door de bank.³²

---

³¹ M. ELVINGER, *Les conflits entre l'obligation au secret bancaire instituée par la loi luxembourgeoise et l'obligation de déclaration imposée par une loi étrangère*. Conférence organisée par l'Association Luxembourgeoise des Juristes de Banque en collaboration avec l'AEDBF-Belgium, 8 novembre 1996
Code d'instruction criminelle : art. 4 , art. 5, art. 6 en art. 7.

³² F. DELPIERRE, KB-Luxemburg: une commission rogatoire. In : *Le Soir*, 3 février 1999.
F. DELPIERRE, La KB Lux attaquée par des clients belges et La KB Lux devant le tribunal grand-ducal. In : *Le Soir*,
5 mars 2001.

Na deze uitspraak vreesde men dat miljoenenclaims zouden geëist worden door de 9 000 slachtoffers van de KB Lux-affaire. Dit arrest is gezaghebbend, maar in geen geval bindend waardoor nieuwe klachten niet met zekerheid tot dezelfde uitspraak zullen leiden in de tien andere Hoven van Beroep te Luxemburg.³³

T. PEETERS en S. VERHEYDEN Frauderende klanten KB Lux krijgen schadevergoeding. In: *De Financieel Economische Tijd*, 3 april 2003.

K. VAN HAMME, KB Lux dient klacht in tegen speurders. In: *De Financieel Economische Tijd*, 9 april 2003.

³³ K. VAN HAMME, Arrest KB-Lux poging tot bescherming van Luxemburgse banksector. In: *De Financieel Economische Tijd*, 5 april 2003.

2.3. Zwitserland

2.3.1. Geschiedenis³⁴

Zwitserse bankiers worden terecht om hun bancaire traditie gerespecteerd. Het Zwitsers bankgeheim is immers het oudste wettelijk bepaalde bankgeheim dat reeds 3 eeuwen bestaat. De eerste tekst die het principe van het bankgeheim behandelt, dateert van 1713. In deze tekst worden bankiers verplicht een klantenregister te houden met bijhorende transacties en werd het hun ten strengste verboden om hierover enige informatie bekend te maken, tenzij aan de klant in kwestie of op verzoek van de Conseil de la Ville.

Zwitserland's neutraliteit, bevestigd door de Verklaring van Parijs in 1815 en het Verdrag van Versailles in 1919, liet haar toe de Eerste Wereldoorlog zonder al teveel schade te overleven. Tijdens diezelfde periode werd de douane-, monetaire- en postunie met Liechtenstein gecreëerd.

Tot 1934 werd het Zwitserse bankgeheim door het Zwitserse Burgerlijk Wetboek (1907) en verplichtingleer (1911) beschermd. Wanneer de bankier het bankgeheim schond, werd het slachtoffer schadevergoeding betaald. In 1934 schreef de Federale Wet der Banken het bankgeheim in het strafrecht. Dit was het resultaat van de opkomst van het fascisme en andere populaire volksfronten en had als doel het liberale karakter van Zwitserland in het licht te zetten. Bijgevolg, elke bankier die het bankgeheim niet respecteert, wordt met een gevangenisstraf bedreigd en moet bovendien schadevergoeding betalen aan het slachtoffer.

De voornaamste redenen van het versterken van het bankgeheim waren:

³⁴ *Les origines historiques du secret bancaire suisse*, <http://www.swiss-bank-accounts.com>.

A. MONTEBOURG, *Assemblée nationale Rapport d'information Tome I Monographies Volume 3 La Suisse*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 30 mars 2000.

T. BOWER, *Nazi goud – De sinistere bankgeheimen van Zwitserland*, p. 14, 47, 55, 71 – 72, 145 – 146.

- Tijdens de crisis van 1931 creëerde Hitler een wet die elke Duitser ter dood veroordeelde die kapitaal in het buitenland bezat. Na het van kracht zijn van deze wet voerde de Gestapo spionage acties uit in Zwitserland waardoor 3 Duitsers ter dood werden veroordeeld. Zwitserland werd zich bewust van het belang van de bescherming van de privé-sfeer van haar klanten via het bankgeheim.
- In 1932 bracht de Basler Handelsbank een affaire aan het licht dat 2 000 vertegenwoordigers van de Franse bourgeoisie een rekening hadden in Zwitserland. De linkse Franse vleugel profiteerde van de opschudding om duidelijk in de verf te zetten hoe de Franse elite zich verrijkte en absoluut geen acties tegen fiscale fraude ondernam maar er zelf gretig aan deelnam.

Zwitserland, een land dat zich graag rein en puur profileert is de laatste jaren gretig onderwerp geweest van een aantal schandalen omtrent de Tweede Wereldoorlog. De Confederatie wordt er zelf van beschuldigd te hebben gecollaboreerd met de nazi's. Tijdens de Tweede Wereldoorlog plaatsen joden van alle nationaliteiten hun geld op Zwitserse bankrekeningen in de hoop dat het geld daar veilig zou zijn. Niet alleen de slachtoffers van deze oorlog plaatsten hun geld in Zwitserland, de nazi's waren eveneens trouwe klant bij de Zwitserse banken. De Confederatie voerde op haar beurt wapens uit naar Duitsland, maar op een gegeven moment kampten de nazi's met een liquiditeitstekort. Dit tekort werd door Zwitserse bankiers opgelost door het verstrekken van compensatiekredieten die op het einde van de oorlog een waarde van 1.1 miljard Zwitserse frank hadden. Dankzij deze kredieten konden de Duitsers de oorlog verder financieren. Op de koop toe speelde Zwitserland een belangrijke rol bij de omzetting van Duits goud in liquiditeiten. Andere neutrale landen zoals Portugal en Zweden weigerden Duits goud omwille van haar afkomst, meer in detail tredend kwam het goud van de ringen en de gouden vullingen uit tanden van de slachtoffers uit de concentratiekampen. Onder het motto 'business is business' transformeerde Zwitserland voor 1.6 miljard Zwitserse frank goud in liquiditeiten. Deze operaties gebeurden onder leiding van de Zwitserse Nationale Bank en de politieke federale autoriteiten. Dit verhaal zorgde voor heel wat opschudding op het einde van de jaren '90. Wat was er immers gebeurd met het altijd neutrale Zwitserland? Een journalist van de New York Times vatte de houding van de Zwitsers als volgt samen: " De daden van de Zwitsers zijn erg niet om wat ze tijdens de oorlog gedaan hebben - ze werden immers omcirkeld - maar wat ze daarna gedaan hebben. Ze hebben allerlei excuses verzonnen om een groot deel van de 'nazi-buit' te kunnen houden." De reden waarom ze dit deden, was om de jodenfondsen te laten opdraaien voor de Duitse kredieten, die nooit zouden terugbetaald worden.

Niettegenstaande dit alles is Zwitserland nog steeds populair om haar bankgeheim maar eveneens om haar economische, politieke en monetaire stabiliteit evenals de vakkunde van de bankiers. Toch blijft het bankgeheim de kritieke succesfactor, wat Zwitserland's vechtlust tegen bedreigingen van buitenaf verklaart.³⁵ Zwitserland profileert zich nog steeds als een neutraal land, maar sloot zich op 10 september 2002 aan bij de Verenigde Naties.

2.3.2. Wettelijk kader

2.3.2.1. Zwitsers bankgeheim³⁶

Het Zwitsers Burgerlijk Wetboek definieert het bankgeheim als de algemene verplichting om de Rechten van de Mens te respecteren en vooral deze betreffende de bescherming van de privé-sfeer. De contractuele relatie tussen klant en bankier is op vertrouwen gebaseerd waardoor de bankier verplicht is alle vertrouwelijke informatie van zijn klant geheim te houden.³⁷

Artikel 47 van de federale Wet op de banken en spaarkassen en artikel 273 uit het Strafwetboek bepalen sinds 1934 dat het verbreken van het bankgeheim strafwettelijk sanctioneerbaar is met maximum zes maanden gevangenis en/of een boete die tot 50 000 Zwitserse frank kan oplopen. De inbreuk geeft de betrokken klant het recht schadevergoeding te eisen.³⁸ De populariteit van het bankgeheim is te danken aan haar tegenstelling tegenover de belastingsadministratie. De directe belastingsadministratie mag slechts inlichtingen winnen over klanten bij de bank indien zij duidelijke vermoedens heeft van fiscale fraude. Het bankgeheim wordt in geen geval opgeheven bij belastingsontduiking wat niet strafbaar is volgens de Zwitserse wetgeving.³⁹

De klant blijft op elk ogenblik 'meester' over het bankgeheim, wat wil zeggen dat de bank in principe toelating moeten vragen aan de klant bij elke informatie die zij aan derden meedeelt

---

³⁵ L. CANAL, Secret en Berne. In : *Divers* , 14 septembre 1999.

³⁶ *Les fondements juridiques du secret bancaire*, <http://www.swiss-bank-accounts.com>.

³⁷ *Chapitre 4 : Le secret bancaire et le devoir de diligence en Suisse*,
http://www.efv.admin.ch/f/internat/finanzpl/pdf_regu/f_kap04f.pdf
Code civil : art. 27.

³⁸ Zie 8.2.1 – Loi fédérale sur les banques et les caisses d'épargne du 8 novembre 1934 : art. 47.
Zie 8.2.2. – Code pénal : art. 271 en art. 273.

³⁹ OBERSON, X., e.a., *Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises*,
p. 72 – 76.
Loi fédérale sur l'impôt fédéral direct: art. 112.

over deze klant.⁴⁰ Toch heft een Zwitserse bank haar bankgeheim op in een aantal wettelijk bepaalde gevallen.

2.3.2.2. Opheffen van het Zwitsers bankgeheim

De Zwitserse wetgeving voorziet een aantal precieze gevallen waarin het bankgeheim wordt opgeheven, die op een aantal nuances na vrijwel overeenstemmen met de Luxemburgse opheffingsgronden. Bij de controle van de bankboekhouding mogen in geen geval bekomen gegevens gebruikt noch getransfereerd worden.⁴¹

2.3.2.2.1. Controle-autoriteiten

Het bankgeheim kan niet ingeroepen worden tegenover de controle-autoriteiten. Praktisch is deze opheffing slechts mogelijk indien de controle-autoriteiten op hun beurt onderworpen zijn aan een professioneel geheim. Deze voorwaarde is belangrijk eens er informatie wordt uitgewisseld tussen controle-autoriteiten.

2.3.2.2.2. Informeren van meerderheidsaandeelhouders⁴²

Het risico bij het informeren van de moederonderneming, is de kans op het schenden van het bankgeheim. Om dit risico in te perken, maken de Zwitserse banken gebruik van de principes die de Commission fédérale des banques in haar rapport van 1984 publiceerde. Het basisprincipe is de onafhankelijkheid van de dochteronderneming wat betekent dat deze onderworpen is aan het Zwitserse recht.

De bank zou toestemming moeten vragen aan de klant wanneer zij vertrouwelijke informatie doorgeeft aan derden, maar sinds 1 april 1995 zegt artikel 4 quinquies van de federale Wet op banken en spaarkassen dat een dochteronderneming haar moeder mag informeren, zonder bijkomende toestemming van de klant op voorwaarde dat:

- De moederonderneming onderworpen is aan controleautoriteiten en dat zowel de moederonderneming als de controleautoriteiten onderworpen zijn aan een professioneel geheim.

---

⁴⁰ T.A. FRICK en P.C. HONNEGGER, e.a., *Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises*, p. 48.

⁴¹ Loi fédérale sur l'impôt fédéral direct : art. 126 al. 2.

⁴² T.A. FRICK en P.C. HONEGGER, *o.c.*, p. 51 – 52.

- De getransfereerde informatie slecht doorgegeven wordt aan derden mits voorafgaandelijk toestemming van de bank of een algemene autoriteit erkent door een internationaal verdrag.
- De betrokken informatie noodzakelijk is voor het geconsolideerd toezicht en enkel hiervoor gebruikt wordt.

Bovendien mag de dochteronderneming slechts algemene informatie zoals gelopen risico's doorgeven, maar in geen geval informatie over individuele klanten.

2.3.2.2.3. Rechtbank⁴³

Wanneer een Zwitserse bankier opgeroepen wordt als partij voor een rechtbank, mag deze het bankgeheim opheffen ter verdediging van zijn eigen belangen. Indien de bankier als getuige wordt opgeroepen, mag deze in strafrechterlijke aangelegenheden het bankgeheim zonder vrees voor sancties opheffen. In de burgerlijke aangelegenheden is de zaak iets complexer. Op nationaal vlak is de bankier in principe gehouden tot het bankgeheim, maar de rechtbank kan toch vragen het bankgeheim op te heffen afhankelijk van het kanton waarin de bank gevestigd is. Indien Zwitserland internationale wederzijdse juridische hulp verleent, zijn er 3 mogelijkheden:

- Personen moeten getuigen, behalve als zij onderworpen zijn aan artikel 321 van het Strafrecht.
- Personen mogen weigeren te getuigen als zij onder een geheim vallen. (artikel 321 van het Strafrecht en artikel 47 van de federale Wet op banken en spaarkassen)
- De rechter oordeelt of de betrokken personen al dan niet moeten getuigen, ook al vallen deze personen onder artikel 321 van het Strafrecht.

De juridische aanvraag voor wederzijdse hulp is slechts zinvol indien de bankier volgens kantonaal recht mag getuigen.

---

⁴³ P. BERNASCONI, e.a., *Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises*, p. 13.

2.3.2.2.4. Huwelijksrecht⁴⁴

In Zwitserland wordt een onderscheid gemaakt tussen een scheiding voltrokken volgens Zwitsers recht en een scheiding voltrokken volgens buitenlands recht. Als de scheiding voltrokken is volgens Zwitsers huwelijksrecht dan mag de ene echtgenoot volgens artikel 170 van het Burgerlijk Wetboek steeds informatie bekomen over de financiële situatie van de andere echtgenoot. Het gaat zelf zover dat een Zwitsers rechter een derde mag vragen de nodige informatie te verschaffen.⁴⁵ Indien de scheiding voltrokken is volgens buitenlands huwelijksrecht, is de situatie iets complexer. Er wordt nagegaan of:

- Zwitserland een overeenkomst heeft getekend inzake juridisch wederzijdse hulpverlening met het land in kwestie?⁴⁶ Indien Zwitserland geen overeenkomst tekende dan blijft het bankgeheim behouden.
- De aanvrager de naam van de bank kent waar de rekening gehouden wordt en een bewijs kan verschaffen van het bestaan van de rekening.
- De bankier volgens het kantonaal recht van de vestigingsplaats van zijn bank voor de rechtbank mag getuigen.⁴⁷

Eenzijds is Zwitserland minder strikt ten opzichte van scheiding voltrokken volgens Zwitserse recht, anderzijds is de wetgeving strikter voor scheidingen voltrokken volgens buitenlands recht. De graad van bescherming voor huwelijken voltrokken volgens buitenlands recht is afhankelijk van het kanton waar de bank gevestigd is.

2.3.2.2.5. Erfenis

De wettige erfgenamen, testamentaire erfgenamen en mandatarissen van de erfgenamen worden over het patrimonium van de overledene geïnformeerd na voorlegging van een overlijdensakte, een akte die hun status van erfgenaam bewijst en een identiteitsdocument. Buitenlandse documenten worden door het Zwitserse Consulaat gelegaliseerd. De bank blokkeert alles tot de erfgenamen samen, de testamentaire uitvoerders of de instanties bevoegd voor successie, de bank precieze instructies geven over het verdere verloop van de overdracht van de rechten.⁴⁸

---

⁴⁴ *Le secret bancaire suisse en matière de divorce, héritage et faillite*,
<http://www-swiss-bank-accounts.com/f/banking/secret-bancaire-droit-civil.html>.

⁴⁵ Code civil : article 170.

⁴⁶ Zie 7.4. - Bijlage 4 : De landen waarmee Zwitserland de Conventie voor wederzijdse juridische hulp sloot.

⁴⁷ Zie 7.5. - Bijlage 5 : Mag een Zwitsers bankier voor een rechtbank getuigen volgens het kantonaal recht?

⁴⁸ A.J. RAPPO, *Le secret bancaire. Sa portée dans le temps, l'espace, et dans le groupes de sociétés*, p. 137.
Code de succession : art. 537 al. 1, art. 560 en art. 562 al. 1.

De erfgenamen worden verondersteld de naam van de bank te kennen waar de fondsen aangehouden worden. Indien dit niet zo is, kunnen de erfgenamen zich melden bij het onderzoeksbureau verbonden aan de Zwitserse Bankiersassociatie met een overlijdensakte en een document die hun status van erfgenaam bewijst. Dit bureau zal optreden als gevolmachtigde. In Luxemburg bestaat dergelijk bureau niet meer en moeten erfgenamen in dat geval de banken persoonlijk aanschrijven. Ook in Zwitserland moeten de erfgenamen zelf het fiscale aspect van de zaak afhandelen.⁴⁹

Bij het overlijden kan een volmacht post mortem of een volmacht post mortem occulte van toepassing zijn. Het verschil tussen beide volmachten ligt in het feit dat bij de volmacht post mortem occulte de gevolmachtigde door de bank slechts op de hoogte wordt gebracht van het bestaan van een Zwitserse rekening na overlijden van de eigenaar.⁵⁰

2.3.2.2.6. Vermoeden van een delict⁵¹

Net als Luxemburg is Zwitserland op nationaal niveau verplicht de nationale autoriteiten op de hoogte te stellen bij vermoeden van criminele activiteiten. Op internationaal niveau tekende Zwitserland eveneens de Europese Conventie voor wederzijdse juridische hulp in strafzaken, het Additioneel Protocol, complementaire akkoorden met Oostenrijk en Duitsland en bilaterale akkoorden met de Verenigde Staten (25 mei 1973), Australië (25 november 1991) en Canada (7 oktober 1993). De Europese Conventie en haar Additioneel Protocol werden in Zwitserland van kracht door de federale Wet voor wederzijdse hulp in strafzaken van 20 maart 1981 en haar verordening van 24 december 1983. Zwitserland verleent eveneens hulp in fraude - en witwaszaken indien de principes van wederkerigheid, specialiteit, proportionaliteit, dubbele incriminatie en ne bis in item gerespecteerd worden.⁵²

---

⁴⁹ P.-A. BEGUIN, e.a., *Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises*,

p. 23 – 28, 33.

⁵⁰ *Idem*.

⁵¹ A. MONTEBOURG, *o.c.*

M. AUBERT, e.a., *Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises*,

p. 110 – 113, 117 - 118.

⁵² La Loi fédérale sur l'entraide internationale en matière pénale l'entraide : art. 1 al. 2 tot art. 5, art. 8, art. 10, art. 63,

art. 64 en art. 67 al. 1.

Zie 7.1. – Bijlage 1 : Rogatoire Commissies.

In Zwitserland wordt fiscale ontduiking als een administratieve en niet strafrechterlijke inbreuk beschouwd, dit in tegenstelling tot fiscale fraude en witwaspraktijken. Het grote verschil tussen Zwitserland en Luxemburg is dat men in Luxemburg van fiscale fraude spreekt bij systematisch gebruik van frauduleuze mechanismen, in Zwitserland spreekt men van fraude bij valse, vervalste of onjuiste bewijzen met als doel de fiscale autoriteiten om de tuin te leiden.

Op gebied van witwassen richt de Zwitserse Wet van 1998 zich op alle financiële tussenpersonen zoals banken, beleggingsfondsen, vermogensbeheerders, verzekeringsondernemingen, wisselkantoren, advocaten, notarissen, casino's, spoorwegen, juweliërs en nog vele anderen. Er is nog steeds nood aan verdere uitbreiding van deze categorieën aangezien de financiële sector minder aantrekkelijk wordt waardoor witwassen zich verplaatst naar de immobiliën en de industrie. Medewerkers die hulp verlenen aan witwassen in de ruimste zin van het woord of op de hoogte waren van deze praktijken en nagelaten hebben de nodige instanties te verwittigen, lopen het risico strafrechterlijk gesanctioneerd te worden. Hetzelfde geldt voor medewerkers die de identificatieplicht niet naar behoren hebben uitgevoerd. De meldingsplicht voor witwaszaken richt zich op drugstrafiek, georganiseerde misdaad, wapenhandel en andere, maar in geen geval op fiscale inbreuken. Eerder genoemde instellingen en personen moeten voldoen aan het 'Know your customer' principe, het preventieve gedeelte van de wet.

De repressieve maatregelen bestaan uit de sanctionering van de bankiers door artikel 305bis en 305ter van het Strafwetboek bij niet naleving van de wetgeving. De strafmaat bestaat uit een minimumgevangenisstraf van één jaar en/of een administratieve boete. Evenals in Luxemburg wordt de meldingsplicht in Zwitserland als een inbreuk op het bankgeheim beschouwd. Zwitserse banken weigeren liever een nieuwe klant dan melding te doen van verdachte transacties.⁵³

2.3.2.2.7. Voorkennis

Vanaf 1 juli 1988 is voorkennis strafrechterlijk sanctioneerbaar. Artikel 161 van het Strafwetboek bestraft de personen die lid zijn van de raad van bestuur, de directie, het revisororgaan of als mandataris van de vennootschap of iedere medewerker van één van deze organen die niet publieke informatie gebruiken om hieruit persoonlijk voordeel te halen of

---

⁵³ Zie 7.2. – Bijlage 2 : Witwaswetgeving.

Loi fédérale sur les banques et les caisses d'épargne : art. 3, art. 4, art. 5 en art. 6.

Code pénal : art. 305 bis en art. 305ter.

Loi sur le blanchiment d'argent de 1998 : art. 9, art. 10, art. 12, art. 16 en art. 41.

Convention de diligence des banques : art. 2 en art. 3.

derden adviseren, met een gevangenisstraf of een boete. Personen die informatie krijgen van één van de bovenvermelde organen en dit voor eigen voordeel of om derden te adviseren gebruiken, worden bestraft met maximum één jaar gevangenisstraf of een boete.⁵⁴

2.3.2.2.8. Amerikaanse fiscale hervorming

Naar aanleiding van de overeenkomst tussen de Zwitserse banken en de Internal Revenue Service wordt het bankgeheim gedeeltelijk opgeheven.⁵⁵

2.3.2.3. Absolute discretie

Het bankgeheim is onbeperkt in tijd en blijft zelfs gerespecteerd na het afsluiten van de rekening. Het bankgeheim heeft niet enkel betrekking op de informatie die de bankier bekomen is tijdens de bancaire relatie, maar slaat eveneens op elk vermoeden van de bankier ten overstaan van zijn klant.

Een misverstand omtrent het Zwitserse bankgeheim is dat het om een in de grondwet vastgelegd bankgeheim zou gaan. Deze mythe werd ontmanteld in april 2002, toen Zwitserland in het Europese harmonisatiedebat erg onder vuur kwam te liggen.

De Democratische Unie, de eerste politieke partij in Zwitserland, vroeg om het principe van het bankgeheim in de grondwet te vervatten om de Confederatie te kunnen beschermen tegen buitenlandse 'aanvallen'. Men moet er zich echter bewust van zijn dat ook al zou het bankgeheim in de grondwet vervat zijn, de internationale bilaterale akkoorden nog steeds primeren op de nationale wetgeving.⁵⁶ Het tweede misverstand is eveneens omtrent het bestaan van genummerde rekening. Ook Zwitserland kent genummerde en pseudonieme rekening maar geen anonieme rekening.⁵⁷

2.3.2.4. Publieke opinie⁵⁸

⁵⁴ A.J. RAPPO, *o.c.*, p. 44.

Code pénal : art. 161.

⁵⁵ Zie 7.3. – Bijlage 3 : Amerikaanse fiscale hervorming.

⁵⁶ I. HUP, La loi protège le secret bancaire, l'inscrit dans la constitution ne serait guère utile. In : *L'Echo*, 25 avril 2002.

⁵⁷ *Les comptes à numéro*, <http://www.swiss-bank-accounts.com/f/banque/secret/comptenumero.html>.

⁵⁸ L.M., Secret bancaire : la Suisse au pied du mur. In : *Le Figaro*, 13 août 1999.

Er werden in de loop van de jaren verschillende enquêtes gehouden onder de Zwitserse bevolking omtrent het Zwitserse bankgeheim. Deze enquêtes werden verricht door het instituut Iso public en gepubliceerd in de kranten Sonntagblick en Dimanche.

Bij een vergelijking van de verschillende enquêtes blijkt dat steeds meer Zwitsers in de loop van de jaren pleiten voor het opheffen of het nuanceren van het bankgeheim. De reden is de vrees om geïsoleerd te raken in een steeds groter wordend Europa. Dit bleek uit een enquête van augustus 1999 waar 49% van de bevolking voorstander was van aansluiting bij de Europese Unie. De

vraag die dan om ieders mond brandt, is hoe lang Zwitserland haar isolement nog kan

volhouden.⁵⁹

2.3.3 Affaire van dictator Abacha⁶⁰

Ondanks de strikte reglementering rond de identificatieverplichtingen, is de zaak Abacha een schoolvoorbeeld van het onvoldoende naleven van deze verplichtingen. Toch staat deze zaak niet op zichzelf en kan ze vernoemd worden naast deze van Marcos en Mobutu. Ondanks het niet nakomen van de identificatieverplichting, moet toch vermeld worden dat Zwitserland wel meewerkt bij internationale aanvragen voor wederzijdse juridische hulp.

Sinds 1999 probeert Nigeria ongeveer 3 miljard dollar te recupereren die hun voormalig machthebber en dictator Sani Abacha, overleden in 1998, in het buitenland plaatste. Een overzicht van de gebeurtenissen.

Van november 1993 tot juni 1998 regeerde Sani Abacha als dictator over Nigeria. In 1995 opende diens zoon Mohamed Abacha een rekening, onder een valse naam, bij Crédit Suisse. In de herfst van 1998 vermeldt de Nigeriaanse pers een bedrag van 4.3 miljard dollar dat door de ex-dictator geplaatst zou zijn in het buitenland. Op 14 oktober 1999 blokkeert Zwitserland 5 rekeningen van de ex-dictator op aanvraag van Nigeria. Op 29 oktober 1999 opent onderzoeksrechter Bernard Bertossa een onderzoek naar de rekeningen van Abacha en in november voert de Federale Bankcommissie een onderzoek in de 19 banken waar de fondsen geplaatst werden. In december 1999 wordt 660 miljoen dollar geblokkeerd. Op 11 januari 2000 doet Nigeria een officiële aanvraag van wederzijdse hulp aan Zwitserland, die hen 10 dagen later wordt toegestaan. Na Zwitserland blokkeert Luxemburg ook fondsen ten bedrage van 580 miljoen Zwitserse frank in mei 2000. Op 6 juni vervolgt het Zwitserse gerecht Mohamed Abacha wegens corruptie en witwaspraktijken. Op 21 juli 2000 stort Zwitserland 66 miljoen dollar van de geblokkeerde fondsen aan Nigeria. Op 11 augustus 2000 vraagt Nigeria Liechtenstein om wederzijdse hulp om de geplaatste fondsen te recupereren. Bijgevolg werd nog eens 100 miljoen dollar overhandigd aan Nigeria. In september 2000 blijkt uit het onderzoek van de Zwitserse Federale Bankcommissie dat 6 banken niet voldeden aan de identificatieverplichtingen.

2.3.4. Verschillen tussen Luxemburg en Zwitserland

Het belangrijkste verschil tussen Luxemburg en Zwitserland is het lidmaatschap van Luxemburg in de Europese Unie. Zoals de enquêtes rond de publieke opinie in Zwitserland reeds aantoonde en na de aankondiging in oktober 2002 van de uitbreiding van de Europese Unie, is de vrees voor een isolement in een steeds groter wordend Europa reëel. Vanaf mei 2004 zou de Europese Unie 25 lidstaten tellen waaronder Polen, Estland, Letland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije,

Slovenië, Hongarije, Cyprus en Malta. In 2007 zouden Roemenië en Bulgarije kunnen toetreden. Turkije zal tegen 2004 weten of de onderhandelingen over een toetreding al dan niet kunnen

verder gezet worden.⁶¹ De Confederatie is zich ten volle bewust van het feit dat Europa niet meer uit haar leven weg te denken is. Ondanks de tegenstand van Zwitserland en het krampachtig vasthouden aan haar waarde van neutraal en op zichzelf draaiend land, merkt de Confederatie steeds meer dat Europese beslissingen zoals de Europese fiscale harmonisatie ook impact kunnen hebben op haar beleidsvoering en haar reilen en zeilen.

Zwitserland koppelt deze onderhandelingen aan een eventuele toetreding tot het Schengen

akkoord⁶² aangezien Zwitserland nog steeds niet zelf kan genieten van het principe van de vrije kapitaalbeweging in Europa. De eerste onderhandelingen in dit verband vonden op 11 juli 2002

plaats.⁶³

Een ander verschil tussen Luxemburg en Zwitserland is de opvatting over het begrip extraterritorialiteit. Het probleem dat beide landen ondervinden is een mogelijk conflict tussen hun wetgeving die de schending van het bankgeheim sanctioneert en de buitenlandse wetgeving die personen dwingt te getuigen. Het verschil tussen beide landen is het feit dat een Luxemburgs bankier een strafrechterlijke sanctie kan oplopen terwijl een Zwitsers bankier sowieso gesanctioneerd wordt door artikel 7 van het Zwitsers Strafwetboek. Luxemburg daarentegen heeft geen dergelijk artikel, wat als een lacune in de Luxemburgse wetgeving kan beschouwd worden.

Toch zijn beide bankgeheimen zo goed als equivalent met een aantal nuances. Beide landen heffen het bankgeheim op voor de controle-autoriteiten, de meerderheidsaandeelhouders met strikte voorwaarden in Zwitserland, inzake erfenis, bij witwassen en fraudezaken met het verschil dat advocaten in Zwitserland ook tot de meldingsplicht gedwongen worden en tenslotte in samenwerking met de Internal Revenue Service. Het grootste verschil schuilt in de aanpak van de opheffing bij voorkennis waar de Luxemburgse wetgeving strenger optreedt dan de Zwitserse door meerdere sanctioneringsgronden te bepalen en grotere ranges van mogelijke straffen te acteren in de wetgeving. Een ander verschil is de voorwaarden tot opheffing van het bankgeheim in het huwelijksrecht. In Luxemburg kunnen echtgenoten geen informatie bekomen over ieders private rekening en in geval van echtscheiding wordt het bankgeheim slechts opgeheven mits toestemming van een Luxemburgs rechter. In Zwitserland is de materie iets complexer. Voor echtscheidingen uitgesproken volgens Zwitsers recht bestaat er geen bankgeheim en echtscheiding volgens buitenlands recht zijn aan strengere voorwaarden onderworpen. Een laatste verschil schuilt in de getuigenis voor de rechtbank bij burgerlijke aangelegenheden. In Luxemburg is de getuigenis afhankelijk van de bankier zelf en in Zwitserland varieert deze naargelang het beroepsgeheim of de beslissing van de rechter primeert.

Op klantengebied verschillen Luxemburg en Zwitserland ook degelijk. Zwitserland wordt na Groot-Brittannië, de Verenigde Staten, Japan gezien als een financieel wereldcentrum voor klanten met 'grote' kapitalen. Luxemburg daarentegen wordt gezien als het Europese financieel centrum voor klanten met een 'gemiddeld' vermogen, gespecialiseerd in diversificatie. Toch worden Luxemburg en Zwitserland als de grootste offshore centra ter wereld gezien. De

hoofdredeenen die worden aangehaald om een bank te verlaten in Luxemburg is het gebrek aan

service, in Zwitserland is dit het rendement op investeringen.⁶⁴

Luxemburg en Zwitserland zijn twee verschillende financiële centra die perfect naast elkaar kunnen bestaan door een verschillend cliënteel en verschillende service met equivalente bankgeheimen.

2.4. Oostenrijk

Oostenrijk is een heel bijzonder land in de materie van het bankgeheim. Oostenrijk komt niet in opspraak in de financiële wereld en voert tijdens de Europese toppen niet het hoge woord zoals Luxemburg en Groot-Brittannië, maar heeft toch een sterk volwaardig bankgeheim.

2.4.1. Geschiedenis⁶⁵

De keizerlijke oorkonde van Otto III uit 996 vermeldt voor het eerst de naam Oostenrijk. Toch heeft Oostenrijk niet steeds op hetzelfde gebied betrekking gehad en dezelfde naam gedragen. Tijdens de middeleeuwen behield Oostenrijk haar naam, tijdens 1867 bij de oprichting van de Oostenrijks-Hongaarse monarchie kreeg Oostenrijk de naam Cisleithanië, haar naam werd in 1915 hersteld om daarna te veranderen in Ostmark tijdens de Anschluss-periode waarin Oostenrijk deel uitmaakte van Hitler's Derde Rijk. In 1945 kreeg Oostenrijk een eigen regering met autonome beslissingsmacht behalve voor bezettingsaangelegenheden. Op 15 april 1955 werd er met de Sovjet-Unie overeengekomen dat bezettingstroepen zich terug trokken uit Oostenrijks gebied en Oostenrijk een neutrale en onafhankelijke buitenlandse politiek zou voeren. Op 15 mei 1955 tekenden de ministers van Buitenlandse Zaken van de Grote Vier (voormalige Sovjet-Unie, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk) te Wenen het vredesverdrag met Oostenrijk. Later dat jaar werd Oostenrijk lid van de Verenigde Naties. In

---

AFP, Secret bancaire : les Suisses ont changé d'avis. In : *Luxemburger Wort*, 26 juin 2000.

AFP, Une majorité des Suisses pour assouplir le secret bancaire. In : *Luxemburger Wort*, 29 avril 2002.

⁵⁹ Zie 7.6. – Bijlage 6 : Enquêtes van Iso public.

⁶⁰ A. MONTEBOURG, *o.c.*

⁶¹ J. LANNOO en K. VAN HAMME, EU telt 25 lidstaten vanaf mei 2004. In: *De Financieel Economische Tijd*, 14 december 2002.

Zie 7.7. - Bijlage 7: De Europese Unie.

⁶² Frankrijk, Duitsland, België, Luxemburg en Nederland besloten in 1985 om het Schengengebied op te richten. In 1997 werd dit gebied tot 13 landen uitgebreid met het Verdrag van Amsterdam.

⁶³ *Bilatérales II ; deuxième rencontre de négociations sur Schengen/Dublin*. <http://www.bj.admin.ch>, 04 octobre 2002.

⁶⁴ J. M. THOMAS en G.M. MAGRINI, European Private Banking Surve. In: *Banking Review*, 4e edition, July 1999.

Zie 7.8. – Bijlage 8 : Financiële centra op wereldniveau

Zie 7.9. – Bijlage 9 : Beleggingsondernemingen wereldwijd

Zie 7.10. – Bijlage 10: Offshore centra wereldwijd.

Zie 7.11. – Bijlage 11 : Sleutelcijfers van Luxemburg en Zwitserland als financiële centra.

⁶⁵ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

juni 1994 kozen de Oostenrijkse burgers via referendum met tweederden meerderheid voor toetreding tot de Europese Unie waardoor haar neutraliteit, die na de Tweede Wereldoorlog ontstond, verdween. Oostenrijk tekende eveneens als lid van de Europese Unie het Schengen-akkoord.

2.4.2. Wettelijk kader

2.4.2.1. Oostenrijks bankgeheim⁶⁶

Sinds 1979 voorziet de Wet op de kredietinstellingen de bescherming van het Oostenrijks bankgeheim. Deze wet voorzag een zelfde bescherming van het bankgeheim als artikel 47 van de Zwitserse Bankenwet. De huidige wet die van kracht is voor het bankgeheim, is § 38 van de Bankenwet van 1 januari 1994. Het bankgeheim wordt opgelegd aan alle medewerkers van krediet- en financiële instellingen waarbij zij geen informatie bekomen in het kader van hun professionele activiteit aan derden mogen meedelen tenzij in de door de wet gespecificeerde gevallen. Vooraleer er sprake is van strafrechterlijke schending van het bankgeheim, moeten drie voorwaarden vervuld worden. Het schenden van het bankgeheim is strafrechterlijk sanctioneerbaar op voorwaarde dat de inbreuk plaatsvond op Oostenrijks grondgebied. Naast deze voorwaarde wordt de schending slechts in twee gevallen gesanctioneerd: de schending gebeurde intentioneel om schade aan te brengen of de geheime informatie wordt voor persoonlijke doeleinden gebruikt. Bovendien moet het slachtoffer klacht indienen tegen de schending bij de bevoegde autoriteiten. Mits klacht kan de persoon die het bankgeheim schond tot één jaar gevangenisstraf of een boete oplopen. Een bank mag wel algemene informatie over klant meedelen tenzij deze de bank uitdrukkelijk en via geschreven bewijs verbood dit te doen. Het bankgeheim is ongelimiteerd in tijd.⁶⁷

Een belangrijke passage in de Bankenwet betreft het amenderen van § 38. Men kan de wetgeving omtrent het bankgeheim slecht amenderen mits aanwezigheid van minimum de helft van de vertegenwoordigers en indien de goedkeuring met minimum tweederden meerderheid plaatsvond.

---

⁶⁶ A.J. RAPPO, *o.c.*, p. 59 – 60.

P. MALHERBE, *Le secret bancaire en Belgique et en Europe 2e partie*. In : *R.G.F.* 12, décembre 1996, p. 400 – 401.

⁶⁷ Zie 8.3.1. – Oostenrijk : Banking Act: § 38 en § 101.

2.4.2.2. Opheffen van het Oostenrijks bankgeheim

In een aantal specifieke bij wet bepaalde gevallen mag het bankgeheim opgeheven worden. Het bankgeheim mag opgeheven worden in geval van expliciete en geschreven goedkeuring door de klant in kwestie, bij strafrechterlijke procedures en indien het belang van de bank of een derde berokkend wordt. Indien de klant minderjarig is, kan zijn voogd eveneens de nodige informatie bekomen.

2.4.2.2.1. Controle-autoriteiten

Het bankgeheim kan niet ingeroepen worden tegenover de controle-autoriteiten. Praktisch is deze opheffing slechts mogelijk indien de controle-autoriteiten op hun beurt onderworpen zijn aan een professioneel geheim. Deze voorwaarde is belangrijk eens er informatie wordt uitgewisseld tussen controle-autoriteiten.⁶⁸ De Oostenrijkse banken moeten eveneens inlichtingen verschaffen aan de Oostenrijkse Nationale Bank over leningen die zij toestonden van minimum 350 000 euro of hun equivalent in een andere munteenheid.⁶⁹

2.4.2.2.2. Infomeren van meerderheidsaandeelhouders

Geen relevante informatie gevonden.

2.4.2.2.3. Rechtbank

Wanneer een Oostenrijkse bankier opgeroepen wordt als partij voor een rechtbank, mag deze het bankgeheim opheffen ter verdediging van zijn eigen belangen. Indien de bankier wordt opgeroepen als getuige is hij verplicht het bankgeheim op te heffen in strafrechterlijke zaken.⁷⁰

2.3.2.2.4. Huwelijksrecht

Geen relevante informatie gevonden.

---

⁶⁸ Zie 8.3.1. – Oostenrijk : Banking Act : §38.

⁶⁹ Zie 8.3.1. – Oostenrijk : Banking Act : §75.

⁷⁰ Zie 8.3.1. – Oostenrijk : Banking Act : §38.

2.3.2.2.5. Erfenis⁷¹

Enkel op het ogenblik dat het nalatenschap van de overledene wordt overgedragen aan de erfgenamen door een gerechtelijke instanties, worden zij als erfgenamen erkend en kunnen zij de nodige informatie bekomen van de Oostenrijkse bank. Vóór deze erkenning zijn enkel de rechtbank en de door hun aangeduide notaris bevoegd om informatie te verkrijgen. De notaris die met de afhandeling van de erfenis is belast, moet de fiscus inlichten opdat deze een correcte belastingsberekening zou kunnen maken.

2.3.2.2.6. Vermoeden van een delict⁷²

Oostenrijk is net als Luxemburg en Zwitserland verplicht om op nationaal niveau de bevoegde autoriteiten op de hoogte te stellen bij vermoeden van criminele activiteiten. Op internationaal niveau tekende Oostenrijk op 31 december 1968 de Europese Conventie voor wederzijdse juridische hulp in strafzaken en het Additioneel protocol van 1978. Beide overeenkomsten werden opgenomen in de Extradition and Mutual Legal Assistance Act van 4 december 1979 met wijzigingen in 1992 en 1996. De wederzijdse hulp wordt gegeven indien de principes van wederkerigheid, specialiteit en dubbele incriminatie gerespecteerd worden.⁷³

Het bankgeheim wordt opgeheven in geval van strafrechterlijke delicten zoals fraude of witwassen. Delicten als fiscale ontduiking zijn niet onderhevig aan opheffing van het bankgeheim. Vooraleer er van fiscale fraude wordt gesproken, moet er bewezen worden dat de fraude intentioneel werd gepleegd.

De Europese Richtlijn van 91/308 EEG werd opgenomen in het Oostenrijks strafrecht en de Bankenwet in 1993 en geamendeerd in 1998. De Tweede Richtlijn moet ten laatste tegen 15 juni 2003 in de wetgeving opgenomen worden. Worden als witwasmisdrijven gezien: het verhelen van de oorsprong van geld uit criminele activiteiten, actieve of passieve corruptie, smokkel, drugstrafiek of fraude via export- en importbelastingen. Zijn aan de witwaswetgeving onderworpen: de financiële sector, notarissen, casino's, bedrijfsrevisoren, boekhouders en

---

⁷¹ *Idem.*

H. RIEFEL, Mail naar jurist van de Oostenrijkse spaarbankenvereniging. Wenen, 31 maart 2003.

⁷² E. CHAMBOST, *o.c.*, p. 279 – 280.

Council of European Union, evaluation report on mutual legal assistance and urgent requests for the tracing and restraint of property – report on Austria, <http://www.ue.eu.int>, 20 December 2000.

⁷³ Extradition and Mutual Legal Assistance Act of 1979 : art. 1 para. 1 en art. 2a.

advocaten. Elke persoon op wie de witwaswetgeving van toepassing is en die op de hoogte is van de illegale activiteiten van zijn klant en toch gelden hieruit ontvangt, bijhoudt, investeert, beheert, transfereert of verkoopt, is strafbaar met een gevangenisstraf van minimum zes maanden tot vijf jaar. Medewerkers die de ‘Know your customer’ regels niet respecteren riskeren een administratieve boete van 21 800 euro. Oostenrijk is altijd bekend geweest om zijn anonieme rekeningen. Aan deze bekendheid leek een einde te komen in 1996 bij de invoering van de identificatieverplichting van haar klanten verplicht geworden. Toch mocht de verplichting niet baten en bleef het openen van een anonieme rekening mogelijk. Deze politiek kreeg veel tegenkanting op Europees niveau en er werd zelfs bedreigd Oostenrijk uit de GAFI (internationale financiële actiegroep tegen witwassen) te bannen. In juni 2000 werd artikel 40 van de Bankwet geamendeerd en kwam een definitief einde aan het bestaan van anonieme bankrekeningen. Elke klant werd nu geïdentificeerd bij de opening van een rekening.⁷⁴

2.3.2.2.7. Voorkennis

Geen relevante informatie gevonden.

2.3.2.2.8. Amerikaanse fiscale hervorming

Naar aanleiding van de overeenkomst tussen Oostenrijkse banken en de Internal Revenue Service wordt het bankgeheim gedeeltelijk opgeheven.⁷⁵

2.4.2.3. Absolute discretie⁷⁶

De vraag die blijft branden om ieders mond is deze van de anonieme rekeningen. Het gebrek aan identificatie maakt de anonieme rekeningen erg aantrekkelijk. De enige voorwaarde tot het openen van dergelijke rekening is een verblijf van minimum drie maanden in Oostenrijk. Een voorbeeld van zo een mysterieus anoniem bankproduct is het Oostenrijkse ‘Sparbuch’. Om dit te bekomen hoeft je geen identificatie voor te leggen, noch een emailadres, noch bankreferenties en geen enkele professionele referentie. Deze ‘Sparbuch’ is als het ware een document aan toonder waarbij men een fictieve naam kan opgeven maar dit laatste is absoluut niet verplicht. De houder van het boekje wordt gezien als de rechtmatige eigenaar. Bovendien wordt er geen enkele

⁷⁴ Zie 7.2. – Bijlage 2: Witwaswetgeving.

Austrian Banking Act: §40 en §41.

R. KERT, *Grotus project 2000/GR/109, study –national means of implementation of third pillar instruments, volume2*, <http://ials.sas.ac.uk/research/dale/docs/GROTIUSGRparticipants.doc>.

⁷⁵ Zie 7.3. – Bijlage 3: Amerikaanse fiscale hervorming.

⁷⁶ P. MALHERBE, *o.c.*, p. 400 – 401.

A.G. MULLER, *Sparbuch Austria*, <http://www.webspawner.com/users/Sparbuch/>.

administratie bijgehouden waardoor het onmogelijk is uit te maken wie de rekening ooit opende. Het enige bekende gegeven is het rekeningnummer maar niemand in de bank weet wie de rekening ooit opende. Toch wordt er voor elke rekening een codewoord voorzien dat door de houder van de rekening kan gebruikt worden in geval van diefstal of verlies van zijn 'boekje'.

Toch kwam er een einde aan het bestaan van de anonieme rekeningen door de 'Know-your-customer' principes. In 1992 ondertekenden de Oostenrijkse bankiers een uniforme verklaring waarin zij zich verbonden om misbruik van het bankgeheim te vermijden. Bovendien verbonden zij zich tot het identificeren van de klant en de economische eigenaar. In augustus 1996 bracht Oostenrijk zijn wetgeving in overeenstemming met de Europese Richtlijn van 10 juni 1991, maar pas in juni 2000 verdwenen de anonieme rekeningen definitief.

2.4.3. Verschillen tussen Luxemburg en Oostenrijk

In tegenstelling tot het Luxemburgse en Zwitserse bankgeheim, verschijnen over het Oostenrijks bankgeheim minder artikels en rapporten, wat de zoektocht naar de ware toedracht van dit geheim bemoeilijkt. Oostenrijk trad voor het eerste op de voorgrond als een land met een volwaardig bankgeheim tijdens de onderhandelingen in het Europese harmonisatiedebat. Na een kort overzicht lijkt het Oostenrijks bankgeheim volwaardig mits een aantal nuances.

Het grootste verschil tussen het Luxemburgse en het Oostenrijkse bankgeheim schuilt in de voorwaarden om van schending van het bankgeheim te kunnen spreken. In Luxemburg spreekt men van schending indien de bankier vertrouwelijke klanteninformatie doorspeelde, ongeacht het grondgebied waarop dit gebeurde en de intenties die de bankier heeft. In Oostenrijk moet de schending zich op Oostenrijks grondgebied voordoen, intentioneel gebeuren om schade te berokken of voor persoonlijke doeleinden en het slachtoffer moet klacht ingediend hebben. Het is duidelijk dat Oostenrijk minder snel strafrechterlijk sanctioneert, bovendien kan uit deze voorwaarden afgeleid worden dat het Oostenrijks bankgeheim tussen de landsgrenzen blijft en niet extraterritoriaal wordt overgedragen.

Wat de Oostenrijkse wetgeving sterk maakt, is de verplichting om elke wijziging van de wetgeving over het bankgeheim te stemmen volgens de principes van een Grondwetswijziging. Dergelijke specificatie wordt niet gemaakt in de Luxemburgse noch de Zwitserse wetgeving.

De opheffingsgronden van het bankgeheim lijken vrij identiek met als grootste uitzondering de opheffing in geval van erfenis. In Luxemburg worden de erfgenamen erkend bij voorlegging van de nodige documenten terwijl in Oostenrijk deze slechts erkend worden na tussenkomst van de rechtbank. Het grootste verschil heeft dan ook betrekking op het fiscale aspect van de zaak: in Luxemburg zijn de erfgenamen zelf verantwoordelijk zijn voor het inlichten van de fiscus terwijl dit in Oostenrijk gedaan wordt door de aangeduide notaris.

Voor de invoering van de 'Know your customer' principes, was Oostenrijk gekend door de anonieme rekeningen die Oostenrijk erg populair maakten bij de financiering van criminele activiteiten. Door de invoering van de principes werd deze weg naar criminele financiering abrupt afgebroken. Toch heeft Oostenrijk met het verdwijnen van haar anonieme rekeningen een belangrijke succesfactor verloren.

Algemeen kan je besluiten dat het Oostenrijks bankgeheim perfect naast het Luxemburgse en het Zwitserse kan bestaan, met als grootste tekortkoming het ontbreken van regels omtrent de extraterritorialiteit. Indien Oostenrijk een clause zou opnemen die de extraterritorialiteit van het bankgeheim garandeert zoals de Zwitserse wetgeving dit doet via artikel 7 van het Strafwetboek, zou de ambiguïteit over de extraterritorialiteit weggewerkt kunnen worden.

2.5. Groot-Brittannië

2.5.1. Geschiedenis⁷⁷

Groot-Brittannië is vandaag gekend als een bloeiend financieel centrum. De oorsprong van deze ontwikkeling begint op het einde van de 17^e eeuw toen Londen open bloeide als een financieel centrum waarbij het Engelse kapitalisme werd ontwikkeld door de oprichting van de Bank of England in 1694 en de Londense Beurs in 1698.

Groot-Brittannië maakt sinds 1945 deel uit van de Verenigde Naties. De toetreding tot de Europese Unie verliep minder vlot, het Europese gedachtegoed is dan ook steeds een gevoelige kwestie geweest. De gevoeligheid van deze kwestie werd bewezen door de menige politieke geschillen en ontslagen in de discussie over het al dan niet onafhankelijk blijven van de Britse monetaire politiek of de toetreding tot het Europese Monetaire Stelsel. In 1963 werden de onderhandeling over de toetreding tot de voormalige Europese Economische Gemeenschap abrupt afgebroken door de twijfels die de Franse president De Gaulle koesterde tegenover de toetreding van Groot-Brittannië. De reden van zijn achterdocht was het akkoord dat in 1962 gesloten werd tussen Groot-Brittannië en de Verenigde Staten over nucleaire samenwerking. Dit akkoord maakte een einde aan de Britse onafhankelijkheid op gebied van kernbewapening aangezien Groot-Brittannië voor essentiële nucleaire wapensystemen aangewezen was op Amerikaanse leveringen. De Gaulle vreesde dat de Verenigde Staten op deze manier voet konden zetten op Europese bodem.

---

⁷⁷ Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

E. CHAMBOST, *o.c.*, p. 101.

R. CLARCK, Legal principles safeguarding confidential information,

<http://www.careylanglois.com/harriercollectionitems%5CCLegal%20Principles%20Safeguarding%20Confidential%20Information.pdf>, 15 March 2002.

Groot-Brittannië trad uiteindelijk toe in 1972 en maakt nog steeds deel uit van de Europese Unie, met behoud van haar eigen monetaire politiek. Toch gaan er stemmen op dat Groot-Brittannië in de nabije toekomst onder de druk van de euro zal bezwijken.

Het Britse bankgeheim kent zijn oorsprong in de zaak Tournier: Tournier versus National Provincial and Union Bank of England (1924 - KB 461). Het hele verhaal begon in 1922 met een cheque zonder provisie van £9 8s 6d. Tournier tekende een akkoord met de National Provincial Bank waarbij hij zich verbond om per week één pond terug te betalen. Na drie afbetalingen, stopte Tournier met terugbetalen. Later op het jaar tekende Tournier een contract met een nieuwe werkgever voor een job van drie maanden. Kort na aanvang van zijn nieuwe job, werd een cheque van £45 ter zijner gunste uitgeschreven door een derde. Tournier stortte deze cheque niet op zijn rekening bij de National Provincial Bank, maar de cheque kwam op Tournier's rekening terecht via de London City and Midland Bank. De bankdirecteur van de National Provincial Bank contacteerde de London City and Midland Bank om te weten wie hun klant was die deze £45 stortte. Hun antwoord was, een bookmaker. De bankdirecteur belde dadelijk Tournier's werkgever op om hem op de hoogte te stellen van de situatie. De bankdirecteur legde de hele situatie uit en voegde eraan toe dat Tournier ondanks zijn schuld toch geld ontving via een bookmaker. De bank had graag haar schuld geïncasseerd, maar kreeg geen antwoord op haar vele brieven. Naar aanleiding van dit telefoongesprek werd Tournier's contract niet verlengd. Tournier sleepte de National Provincial Bank dan ook voor de rechtbank. De uitspraak van de rechtbank bevestigde het belang van discretie en geheimhouding van klantensituatie door de bankier. Naar aanleiding van dit voorval werd het bankgeheim wettelijk geregeld in Groot-Brittannië.

2.5.2. Wettelijk kader

2.5.2.1. Britse bankgeheim

De Britse wetgeving is niet opgesteld zoals voorgaande wetgevingen, maar is gebaseerd op het principe van de 'Common Law'. Dit principe heeft als grootste kenmerk het belang dat gehecht wordt aan voorgaande gevallen en uitspraken door rechtbanken, die niet bindend zijn maar wel in acht kunnen worden genomen bij de opmaak van wetgevingen. Het belangrijkste omtrent het Britse bankgeheim is het niet bestaan van een concrete wetgeving die er het principe van

weergeeft en duidelijk stelt wat wel en niet mag. De enige basis voor het Britse bankgeheim is het arrest Tournier.⁷⁸

Op basis van dit arrest werd dan ook gesteld dat alle vertrouwelijke gegevens die een bankier of zijn medewerkers tijdens de uitoefening van hun professionele activiteit verzamelen, beschouwd worden als een stilzwijgende contractuele verplichting. Het bankgeheim is ongelimiteerd in tijd, ook na overlijden van de klant. Noch de fiscus noch de politie heeft toegang tot deze informatie. Indien men toch informatie wenst te bekomen, kan dit enkel mits tussenkomst van een rechter. Het bankgeheim wordt tegengesteld aan de belastingsadministratie voor gewone transacties, maar niet voor buitengewone transacties.⁷⁹ De Data Protection Act 1998 laat de belastingsadministratie toe om informatie te bekomen in geval van criminele activiteiten, om de accurate van bekomen informatie te controleren en om publieke fondsen te beschermen.⁸⁰ Vooraleer de informatie doorgegeven wordt, moeten de banken ervan overtuigd zijn dat het niet gaat om een ‘fishing expedition’ of anders gezegd het zoeken van elke informatie. De belastingsadministratie is verplicht om de bekomen informatie geheim te houden.⁸¹

2.5.2.2. Opheffen van het Britse bankgeheim

Naar aanleiding van het arrest wordt het bankgeheim in volgende gevallen opgeheven⁸²:

- Bij wet.
- Indien het belang van de openbare orde in opspraak komt.
- Indien het belang van de bank in opspraak komt.
- Mits impliciete of expliciete toestemming van de klant.

2.5.2.2.1. Controle-autoriteiten

Het bankgeheim kan niet ingeroepen worden tegenover de controle-autoriteiten. Praktisch is deze opheffing slechts mogelijk indien de controle-autoriteiten op hun beurt onderworpen zijn

---

⁷⁸ P. MALHERBE, *o.c.*, p. 399 – 400.

⁷⁹ Income and corporation tax: section 414-5.

Tax management act 1970: art. 17.

⁸⁰ J. IRVING, Mail naar jurist. Londen, 17 april 2003.

⁸¹⁸¹ A. MICHEL, M. ROCHE en P. SANTI, La lutte contre le terrorisme va faire reculer davantage le secret bancaire.

In: *Le Monde*, 4 octobre 2001.

R. CLARCK, *o.c.*

E. CHAMBOST, *o.c.*, p. 102 – 104.

⁸² E. CHAMBOST, *o.c.*, 1980, p. 102.

aan een professionele geheimhouding. Deze voorwaarde is belangrijk eens er informatie wordt uitgewisseld tussen controle-autoriteiten.⁸³

2.5.2.2.2. Informeren van meerderheidsaandeelhouders

Over deze materie bestaat geen precieze regelgeving. Het enige precedent is de uitspraak van het Hof van Beroep in de zaak Bank of Tokyo versus Karoon (1987 – AC 45) waarbij de Bank of Tokyo haar moeder informeerde over een klantenrekening. Deze daad werd door het Hof beschouwd als contractbreuk en werd gecatalogeerd onder schending van het bankgeheim. Aangezien er geen verdere uitspraken of regelgevingen bestaan, kan enkel verondersteld dat Britse banken eventueel toegelaten zijn om algemene bankinformatie te communiceren.⁸⁴

2.5.2.2.3. Rechtbank

Wanneer een Britse bankier opgeroepen wordt als partij voor een rechtbank, mag deze het bankgeheim opheffen ter verdediging van zijn eigen belangen.

2.5.2.2.4. Huwelijksrecht

Britse banken worden niet toegelaten om informatie van klanten door te geven aan hun echtgeno(o)t(e). Diezelfde regeling blijft van toepassing in geval van scheiding.⁸⁵

2.5.2.2.5. Erfenis

In geval van overlijden van de klant, wordt de uitvoerder van het testament (meestal een notaris) geïnformeerd na voorlegging van een rechtsgeldig testament. Indien geen testament werd opgesteld, wordt afhankelijk van de grootte van het bedrag van de rekening, ieder familielid geïnformeerd die een register tekent gemachtigd te zijn deze informatie te bekomen.⁸⁶

---

⁸³ Bank of England Act 1998 : §17.

⁸⁴ J. IRVING, Mail naar jurist. Londen, 17 april 2003.

⁸⁵ *Idem.*

⁸⁶ *Idem.*

2.5.2.2.6. Vermoeden van een delict⁸⁷

Groot-Brittannië is verplicht om op nationaal niveau de nationale autoriteiten op de hoogte te stellen bij vermoeden van criminele activiteiten. Op internationaal niveau tekende Groot-Brittannië de Europese Conventie voor wederzijdse juridische hulp in strafzaken van 1959 en het Additioneel protocol van 1978. De wederzijdse hulp wordt verschaft indien het principe van dubbele incriminatie gerespecteerd wordt.

Het bankgeheim wordt opgeheven in geval van strafrechterlijke delicten zoals fraude of witwassen. Groot-Brittannië kent geen specifieke definitie voor fraude, maar onderzoekt geval per geval of er van fraude sprake is. De voorwaarden om van fraude te kunnen spreken is dat het om oneerlijke activiteiten gaat die verricht werden om derden schade te berokkenen. Een concreet voorbeeld van fraude is vervalsing van documenten. De Serious Fraud Office beschouwt criminele activiteiten vanaf één miljoen Britse pond als fraude, alhoewel er geen algemeen aanvaarde maatstaf is. Naast het bedrag speelt ook het al dan niet schaden van het publiek belang een rol om een activiteit als fraude te beschouwen. Algemeen wordt in Groot-Brittannië aanvaard dat fraude gepaard gaat met grote financiële en meestal internationale transacties. Deze complexe identificatie van fraude onderscheidt Groot-Brittannië van de andere voorgenoemde landen. Groot-Brittannië heft haar bankgeheim op in geval van fiscale fraude evenals in geval van fiscale ontduiking.

Groot-Brittannië is een belangrijke voorloper geweest in het bestrijden van witwassen. De eerste witwaswet werd in 1986 opgesteld en heette de Drug Trafficking Offences Act 1986. Evenals in Luxemburg waren anti-witwasregelingen in Groot-Brittannië reeds aanwezig voor de opstelling van de Europese Richtlijn 91/308/EEG. De Europese Richtlijn zou tegen 15 juni in de wetgeving moeten getransponeerd worden, maar de huidige wetgeving voorziet reeds de nodige uitbreiding. De witwaswetgeving beschouwt alle criminele activiteiten als witwassen en is van toepassing op financiële instellingen, boekhouders, advocaten, verzekeringsondernemingen, makelaars etc. Ook hier wrong het schoentje bij het feit dat advocaten niet onderhevig waren aan de witwaswetgeving. Groot-Brittannië werkte daarom in 2001 een regeling uit dat preciezer wat advocaten juist moesten melden. Het niet voldoen aan deze verplichtingen zoals identificatie of melding van verdachte transacties is ook onderhevig aan strafrechterlijke sancties en kan voor de

---

⁸⁷ *Idem*

A. MONTEBOURG, *Assemblée nationale Rapport d'information – Tome I Monographies Volume4 : La Grand-Bretagne, Gibraltar et les Dépendances de la Couronne*. <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale octobre 2001.

instelling waartoe de persoon die ‘nalatig’ is een administratieve boete opleveren. De medewerkers die de meldingsplicht niet naleven of de verdachte informeert over het gevoerde onderzoek, wordt bestraft met een gevangenisstraf tot vijf jaar en/of een administratieve boete in geval dat er een klacht wordt ingediend, anders op basis van schuldverklaring loopt men het risico op een straf van maximum zes maanden en/of administratieve boete.⁸⁸

2.5.2.2.7. Voorkennis

In Groot-Brittannië wordt men van ‘insider trading’ beschuldigd indien men niet publieke informatie gebruikt voor eigen voordeel of ter advisering van derden.

Het is noodzakelijk dat de persoon zich volledig bewust is dat het om niet publieke informatie gaat om hem van voorkennis te kunnen beschuldigen. Een persoon wordt niet beschuldigd indien hij kan aantonen dat hij de deal sowieso zou hebben afgesloten of indien hij kan bewijzen dat hij dacht dat het om publieke informatie ging. De sanctioneringgrond is afhankelijk van het al dan niet indienen van een klacht. Indien een aanklacht werd ingediend kan de betrokken persoon tot zeven jaar gevangenisstraf oplopen en/of een boete, indien de veroordeling op basis van schuldverklaring gebeurde loopt de gevangenisstraf op tot maximaal zes maanden en/of een boete. Indien de persoon voor een overheidsorgaan opereerde is er geen sprake van voorkennis.⁸⁹

2.5.2.2.8. Amerikaanse fiscale hervorming

Naar aanleiding van de overeenkomst tussen de Britse banken en de Internal Revenue Service wordt het bankgeheim gedeeltelijk opgeheven.⁹⁰

2.5.3. Verschillen tussen Luxemburg en Groot-Brittannië

Het ontbreken van elke wetgeving omtrent het Britse bankgeheim bemoeilijkte enigszins het opzoekingswerk en verklaart waarom niet alle aspecten even uitgebreid konden behandeld worden.

Het belangrijkste kenmerk van het Britse bankgeheim is het ontbreken van een concrete Britse wetgeving over het principe van het bankgeheim, de strafmaat bij schending en de specifieke

---

⁸⁸ Criminal Justice Act 1993: §18, §26 en §51.

Drug Trafficking Offences Act 1994 : §50.

Penal Code : 14 (1).

⁸⁹ Criminal Justice Act 1993: §52, §53, §56, §57, §58, §61 en §63.

⁹⁰ Zie 7.3. – Bijlage 3: Amerikaanse fiscale hervorming.

opheffingsgronden. Na koppeling van een aantal wetteksten waarvan de belangrijkste geacteerd zijn in de Data Protection Act 1998 en de Criminal Justice Act 1993 bleek dat het Britse bankgeheim eveneens wordt opgeheven voor de controle-autoriteiten, witwasdelicten, fraude, voorkennis, bij de verdediging van de belangen van de bankier voor een rechtbank en bij de Amerikaanse fiscale hervorming. Wat enigszins het Britse bankgeheim 'zwakker' maakt in vergelijking met Luxemburg, is de grotere openheid tegenover de fiscale administratie in geval van belastingontduiking en 'weinig' controle bij overlijden van haar klant in de situatie waarin geen testament werd opgesteld. Wat dan wel in haar voordeel pleit is het stellen van paal en perk aan 'fishing expeditions' en de niet opheffing van het bankgeheim voor huwelijkspartners.

Samengevat kan men besluiten dat het principe van het Britse bankgeheim gelijklopend is met dat van Luxemburg, Zwitserland of Oostenrijk, met dat verschil dat het niet concreet geacteerd is in een wet wat meer ruimte en speling laat voor interpretatie. Als algemeen advies zou Groot-Brittannië best een duidelijk wet opstellen die het principe van het bankgeheim, haar opheffingsgronden en de extraterritorialiteit duidelijk acteert aangezien dit als een tekortkoming kan gezien worden in vergelijking met de andere landen.

2.6. Luxemburg versus België

2.6.1. Geschiedenis⁹¹

Op 4 oktober 1830 werd België uitgeroepen tot het onafhankelijke Koninkrijk van België met goedkeuring van haar grondwet op 7 februari 1831.

Na de Eerste Wereldoorlog werd in 1919 bij het Verdrag van Versailles de Belgische neutraliteitspositie opgeheven. Bovendien kreeg België als vergoeding voor de door Duitsland aangerichte oorlogsschade, de mandaatuitoefening over Rwanda en Oeroendi en de annexatie van de Duitse gebieden Eupen, Malmédy en Sankt Vith. Op internationaal gebied vormde België met Luxemburg in 1921 de Belgisch-Luxemburgse Economische en douane Unie. Evenals Luxemburg sloot België zich in 1945 aan bij de Verenigde Naties. In 1951 maakt België deel uit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal om tenslotte in 1957 oprichtend lid te worden van de Economische Europese Gemeenschap.

2.6.2. Wettelijk kader⁹²

2.6.2.1. Belgische discretieplicht

---

⁹¹ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

⁹² Balade luxembourgeoise. In: *Cash*, 18 juillet 1996.

A. VELDEMAN, *Bankgeheim: mythe of realiteit*. Brussel, Vlekho Business School, 1989. (Niet-gepubliceerd eindwerk).

N. BEULE, *Bankgeheim naar Belgisch Recht*. Brussel, Vlekho Business School, 1995. (Niet-gepubliceerd eindwerk).

De Belgische jurisprudentie⁹³ beschouwt bankiers en hun beambten niet als een categorie personen aan wie een geheim wordt toevertrouwd door de Staat of in het kader van hun professionele activiteiten, zoals beschreven in artikel 458 van het Strafwetboek.⁹⁴

De bankier en alle medewerkers zijn gehouden tot een discretieplicht maar geen beroepsgeheim. Dokters, apothekers, vroedvrouwen, heelkundigen, notarissen, advocaten, bedrijfsrevisoren, accountants en nog vele anderen vallen wel onder de categorieën beroepen die een beroepsgeheim hebben zoals beschreven in artikel 458.

Het grote verschil tussen beroepsgeheim en discretieplicht is dat het eerste een strafrechterlijk gesanctioneerde ambtsplicht is terwijl het tweede slechts een morele verplichting inhoudt. Bij discretieplicht hou je ook rekening met de privé-sfeer van klanten zoals bij bankgeheim, met het verschil dat schendingen enkel tot schadevergoeding kunnen leiden en niet strafrechterlijk gesanctioneerd worden.⁹⁵

Kan de Belgische fiscus dan zomaar alle bankinformatie raadplegen? De Belgische wetgeving voorziet dat de belastingsadministratie enkel van haar onderzoeksbevoegdheid mag gebruik maken met het oog op de juiste belastingsberekening van de belastingplichtigen. De discretieplicht blijft behouden voor de inkomstenbelasting, aangezien de belastingsadministratie in deze materie geen enkele onderzoeksbevoegdheid heeft. De discretieplicht geldt niet tegenover belastingsadministraties die onderzoek doen naar successierechten, BTW of in geval van fraude. In dit laatste geval mag de administratie de nodige documenten, boeken en rekeningen gebruiken om het onderzoek ten gronde te voeren.⁹⁶

2.6.2.2. Opheffen van de Belgische discretieplicht

De wet vereist dat de discretieplicht aan derden wordt tegengesteld behalve aan de klant zelf, de wettelijke vertegenwoordiger, de wettige erfgenamen, de legatarissen ten algemene titel, de bijzondere legatarissen en de mandatarissen. De discretieplicht mag enkel in een aantal duidelijk gepreciseerde gevallen opgeheven worden.

---

⁹³ Het arrest van het Hof van Cassatie van 25 oktober 1978 naar aanleiding van het in beroep gaan tegen het arrest van het Hof van Beroep van Bergen van 21 april 1978.

⁹⁴ Zie 8.5.1. – Strafwetboek: art. 458.

⁹⁵ Zie 8.5.2. – Burgerlijk Wetboek : art. 1142.

⁹⁶ Invoquer le secret bancaire. In : *Trends/Tendances*, 9 mai 2000.

Zie 8.5.3. – Wetboek van Inkomstenbelasting: art. 318 – 2^e lid.

Zie 8.5.4. – B.T.W. - Wet : art. 93 bis.

Wetboek van Successie : art. 246 bis.

Zie 8.5.5. - Wetboek van Registratie : art. 236 bis.

2.6.2.2.1. Controle-autoriteiten

Het bankgeheim kan niet ingeroepen worden tegenover de controle-autoriteiten. Praktisch is deze opheffing slechts mogelijk indien de controle-autoriteiten op hun beurt onderworpen zijn aan een professioneel geheim. Deze voorwaarde is belangrijk eens er informatie wordt uitgewisseld tussen controle-autoriteiten.⁹⁷

2.6.2.2.2. Informeren van meerderheidsaandeelhouders

Geen relevante informatie gevonden.

2.6.2.2.3. Rechtbank

Gezien de bankier niet onderhevig is aan het beroepsgeheim zoals in artikel 458 van het Strafwetboek gespecificeerd, heeft de bankier geen enkele reden om te weigeren te getuigen. In strafrechtelijke zaken is er sowieso geen keuze of men nu onderworpen is aan het bankgeheim of de discretieplicht.⁹⁸

2.6.2.2.4. Huwelijksrecht

De discretieplicht bestaat voor elke individuele rekening wat wil zeggen dat de andere echtgenoot in geen geval geïnformeerd mag worden over het saldo en de verrichtingen van deze persoonlijke rekening. Beide echtgenoten kunnen echter wel informatie verkrijgen over de gemeenschappelijke rekening. Bij scheiding blijft de discretieplicht voor deze persoonlijke rekening bestaan.⁹⁹

2.6.2.2.5. Erfenis¹⁰⁰

Bij overlijden van een klant zijn de banken ertoe gehouden de rekening van de overledene te blokkeren en de belastingsadministratie op de hoogte te stellen. De kluis van de overledene wordt verzegeld en geopend op vraag van de erfgenamen en in het bijzijn van een vertegenwoordiger van de belastingsadministratie. Het belangrijkste aspect uit de successiewetgeving is de verdwijning van de discretieplicht voor de bezittingen van de langst levende echtgeno(o)t(e) gezien de bank verplicht is zijn/haar bezittingen eveneens door te geven

⁹⁷ Wetboek van Inkomstenbelasting : art. 315.

⁹⁸ Gerechtelijk Wetboek : art. 878 en art. 929.

⁹⁹ Burgerlijk Wetboek : art. 218, art. 223 en art. 1405 al. 4.

¹⁰⁰ E. HENS, Secret bancaire – Ma légendaire discrétion des banquiers luxembourgeois et suisses est-elle remise en cause? On n'en est pas là, mais avec des nuances. In : *Trends/Tendances*, 25 août 1997.

Invoker le secret bancaire. In : *Trends/Tendances*, 9 mai 2000.

aan de belastingsadministratie. Indien de belastingsadministratie twijfelt aan de volledigheid van de aangegeven bezittingen, kan zij een onderzoek vorderen bij de banken. De administratie is gemachtigd alle inlichtingen in verband met financieel uitgevoerde operaties tot drie jaar voor het overlijden op te vragen. Indien de fiscus verder wil teruggaan (tot tien jaar maximum) of de rekeningen van de erfgenamen of derden wenst te bekijken, moet hij zijn onderzoek duidelijk specificeren.¹⁰¹ De wettige erfgenamen en de legatarissen ten algemene titel worden geïnformeerd over het patrimonium na voorlegging van de overlijdensakte, een akte die hun statuut van erfgenaam bevestigt en een identiteitsdocument.

2.6.2.2.6. Vermoeden van een delict

De Belgische banken zijn verplicht de nationale autoriteiten in te lichten bij het geringste vermoeden van criminele activiteiten. Op internationaal niveau respecteert België de Europese Conventie van wederzijdse juridische hulp in strafzaken van 20 april 1959 en haar Additioneel Protocol van 1978. De wederzijdse hulp wordt verschaft indien het principe van dubbele incriminatie gerespecteerd wordt.

In geval van fraude wordt de discretieplicht opgeheven en kunnen juridische autoriteiten alle informatie verzamelen die nodig geacht wordt in het kader van het onderzoek. Mits toestemming van de Procureur des Konings kan de belastingsadministratie kennis nemen van de tijdens het onderzoek verzamelde informatie om een juiste belastingsberekening te kunnen maken. Door gebruik te maken van het recht op consultatie kan de belastingsadministratie de discretieplicht doorbreken daar waar ze dit in normale omstandigheden niet kan.¹⁰²

Witwassen wordt door Dirk Van Belle gedefinieerd als het verlenen van medewerking om de criminele oorsprong van goederen of gelden te verbergen en de dader te helpen ontkomen aan de rechtsgevolgen van zijn activiteit. Dit kan gebeuren via ingewikkelde financiële constructies in binnen- of buitenland.¹⁰³ België hanteert het principe van de generalisatie wat betekent dat een activiteit als witwassen gecatalogeerd wordt op het ogenblik dat de oorsprong van de wit te wassen goederen wordt aangetoond, zonder verdere specificatie over welk delict het nu juist gaat. Hierdoor ontstaat omkering van bewijslast, namelijk het slachtoffer wordt verplicht te

---

¹⁰¹ Wetboek van Successierechten: art. 97, art. 98 en art. 100.

¹⁰² Invoquer le secret bancaire. In : *Trends/Tendances*, 9 mai 2000.

Votre banquier peut-il encore se taire ? In : *Trends/Tendances*, 24 septembre 2001.

Wetboek van Inkomstenbelasting: art 318 - 2^e lid.

¹⁰³ D. VAN BELLE, Witwaswetgeving in een stroomversnelling (1). In: *De Financieel Economische Tijd*, 26 april 2002.

bewijzen dat de fondsen wel een wettelijke oorsprong hebben.¹⁰⁴ Worden in België als witwassen beschouwd: vermogensvoordelen kopen, bewaren en beheren waarvan men de illegale oorsprong kent of zou moeten kennen; vermogensvoordelen omzetten of overdragen met als doel de illegale herkomst van de middelen te verbergen en de aard, oorsprong of eigendom ervan te verhelen of te verhullen. Elke vorm van medewerking aan vorige gevallen, wordt ook als witwassen beschouwd. De Europese Richtlijn 91/308 EEG beperkte zich tot het opleggen van verplichtingen voor alle financiële instellingen van de lidstaten met betrekking tot vermogensvoordelen uit drugsdelicten.

De Belgische wet van 11 januari 1993 breidde deze verplichtingen uit tot de vermogensvoordelen in verband met terrorisme, georganiseerde misdaad, wapenhandel, mensenhandel, illegale organenhandel, fraude ten nadele van financiële belangen van de Europese Unie, ernstige en georganiseerde fiscale fraude via internationale mechanismen, omkoping van openbare ambtenaren, beursmisdrijven, financiële oplichting en bedrieglijke bankbreuk. De Europese Richtlijn 2001/97/EG die vanaf 15 juni 2003 in elke nationale wetgeving moet getransponeerd worden, breidt de Eerste Richtlijn uit met een aantal categorieën die door de Belgische wetgeving reeds werden opgenomen. Deze preventieve witwaswetgeving is van toepassing op kredietinstellingen, financiële instellingen, beleggingsondernemingen, vastgoedmakelaars, leasingondernemingen, notarissen, gerechtsdeurwaarders, bedrijfsrevisoren, externe accountants, externe belastingscontroleurs, erkende boekhouders, erkende fiscalisten en casino's.¹⁰⁵ Het preventief gedeelte van de witwaswetgeving kadert in het 'Know your customer' principe en omvat een aantal identificatieverplichtingen. De repressieve maatregel bestaat uit de sanctionering van de bankiers door artikel 505 van het Strafwetboek bij niet naleving van de

---

¹⁰⁴ A. MONTEBOURG, *Assemblée nationale Rapport d'information – Tome I Monographies Volume 5 : Le Grand Duché du Luxembourg*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 30 mars 2000.

¹⁰⁵ D. VAN BELLE, Witwaswetgeving in een stroomversnelling (1). In: *De Financieel Economische Tijd*, 26 april 2002.

D. VAN BELLE, Witwaswetgeving maakt adviesverlening risicovol (2). In: *De Financieel Economische Tijd*, 3 mei 2002.

W. VAN CAUWELAERT, Financiële wetgeving. Brussel, Vlekho, 2003. (Niet-gepubliceerde cursus, 2^e lic. HW algemeen vak)

Strafwetboek : art. 505.

Wet van 1 januari 1993 : art. 2 en art. 2bis.

wetgeving. De strafmaat is een gevangenisstraf van vijftien dagen tot vijf jaar en/of een geldboete van 26 000 Belgische frank tot 100 000 Belgische frank.¹⁰⁶

2.6.2.2.7. Voorkennis

De Belgische Wet van 1990 over misbruik van voorkennis is strenger dan de Europese Richtlijn, maar bevat wel een uitzonderingsclausule voor holdings. De oorspronkelijke regels waren in deze mate streng dat het voor de Belgische rechter zelfs niet noodzakelijk was zich bewust te zijn van de bevoorrechte informatie die men had, om van voorkennis beschuldigd te worden. De uitzondering voor holdings werd toegestaan omdat de verhandeling van de aandelen van hun dochters als voorkennis kon worden gezien, terwijl dit nodig is voor de uitoefening van hun activiteit. Het Europees Hof oordeelde echter dat deze strengere regels van toepassing zouden kunnen zijn indien ze voor iedereen zouden gelden. Bijgevolg heeft men een nieuwe, soepelere wet gestemd waardoor de uitzonderingsclausule uitgesloten wordt. Door deze nieuwe wetgeving wordt het voor het Openbaar ministerie moeilijker om handel met voorkennis te bewijzen, gezien nu een oorzakelijk verband aangetoond moet worden tussen de voorkennis en de aankopen.

De Bankcommissie kan zelf ook een administratieve procedure starten waarbij zij zware administratieve boetes tot 2.5 miljoen euro kan opleggen. Via de hervorming van de controle- autoriteiten zal de Commissie voor Bank- en Financieuzen de sancties tegen een persoon in de pers kunnen publiceren wat als afschrikkingmechanisme moet dienen. Niets houdt bovendien de rechtbank tegen om bovenop de administratieve straf ook een strafrechterlijke veroordeling uit te spreken. Deze nieuwe wet is nog niet van toepassing.¹⁰⁷

2.6.2.2.8. Verlies van een effect

Vanaf het ogenblik dat de klant zich bewust wordt van het feit dat een effect gestolen of verloren is, dient deze laatste verzet in bij het Nationaal Kantoor voor roerende waarden. Binnen de 24 uur stuurt dit Bureau een afschrift naar de uitgevende instelling dat binnen de twee dagen een publicatie doet. Op het ogenblik dat dit effect of een coupon van dit effect aangeboden wordt bij

---

¹⁰⁶ Zie 7.2. – Bijlage 2: Witwaswetgeving.

N. TANGE, Senaat keurt wetsontwerp tegen witwassen goed. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 april 2002.
Wet van 1 januari 1993 : art. 3 §3 en art. 9.

¹⁰⁷ B. LAUWENS, Ter Beke-bestuurders buiten vervolging gesteld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 december 2002.

B. LAUWENS, Zaak-Ter Beke zet Belgische wetgever voor schut. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 december 2002.

S. MAMPAEY, Marktautoriteit stelt minder beursdelicten vast. In: *De Financieel Economische Tijd*, 21 november 2002.

een bank, neemt deze het effect in beslag en verwittigt het effectenbureau die de opponent verwittigt. De bank verwittigt eveneens de persoon die de coupon of het effect in kwestie aanbood en laat hem de keuze om het effect terug te geven of contact op te nemen met de opponent. De wetgeving laat de bank toe om de naam van de aanbieder door te geven en haar discretieplicht op te heffen.¹⁰⁸

2.6.2.2.9. Amerikaanse fiscale hervorming

Naar aanleiding van de overeenkomst tussen de Belgische banken en de Internal Revenue Service wordt de discretieplicht slechts gedeeltelijk opgeheven.¹⁰⁹

2.6.2.3. Absolute discretie

Kan de belastingsadministratie de discretieplicht omzeilen via consultatie van de gegevens van Banksys? Banksys is een systeembeherende tussenpersoon die zorgt dat girale betalingen gestort worden op een rekening gekozen door de uitbater van de winkel.

Artikel 318 1^e lid uit het W.I.B. 1992 meent dat de administratie van directe belastingen niet gemachtigd is om rekeningen, boeken, documenten van financiële-, krediet- en spaarinstellingen op te vragen wanneer zij tot doel heeft om op deze manier meer belastingen te heffen op de klant.

Op deze regel geldt een uitzondering, namelijk wanneer van de klant vermoed wordt dat deze aan belastingontduiking doet. Dit artikel werd toegepast tijdens het arrest van het Hof van Beroep in Antwerpen in het volgende geval. Een belastingscontroleur onderzocht het dossier van een Vennootschap Onder Firma waarbij meeromzet werd vermoed. De controleur vroeg inlichtingen aan Banksys in verband met het rekeningnummer waarop de gelden werden gestort en een overzicht van deze stortingen. De controleur baseerde zijn aanvraag op artikel 322 uit het W.I.B. 1992 dat zegt dat de administratie inlichtingen mag winnen bij derden over belastingplichtigen met als doel een juiste belastingsheffing te kunnen bepalen. Uit het antwoord van Banksys bleek dat de gelden op andere rekeningen werden gestort en er dus van meeromzet sprake was. De belastingplichtige ging in beroep omdat hij meende dat de controleur der belastingen deze informatie onrechtmatig verkregen had en hij baseerde deze uitspraak op het feit dat Banksys een bankinstelling is en bijgevolg gebonden is door de discretieplicht. Uit het

---

¹⁰⁸ W. VAN CAUWELAERT, *o.c.*

Wet van 24 juli 1921, gewijzigd door de Wet van 22 juli 1991.

¹⁰⁹ Zie 7.2. – Bijlage 2: Amerikaanse fiscale hervorming.

arrest van het Hof bleek dat Banksys geen bankinstelling, maar een systeembeherende tussenpersoon is waardoor Banksys niet als geen eigenaar beschouwd wordt van de elektronische gegevens die via hun installatie worden verwerkt. Gevolg van dit arrest is dat de belastingplichtige gelijk kreeg maar op basis van een andere grond, namelijk de administratie mag geen informatie verzamelen via de systeembeheerder van het elektronische betalingsverkeer om de discretieplicht te omzeilen. Het is nuttig te vermelden dat de kaartuitgevers waaronder Europay en Visa in België ook onder de discretieplicht vallen.¹¹⁰

Kan men de discretieplicht omzeilen via de BTW administratie? Het antwoord is ja. Men kan de discretieplicht omzeilen via de BTW administratie om de eenvoudige reden dat het BTW wetboek geen enkel artikel bevat in verband met de discretieplicht. Artikel 61 paragraaf 1 1^e lid van het BTW wetboek zegt dat een bank de boeken en documenten, overeenkomstig het BTW wetboek moeten bewaren en deze op ieder verzoek van een BTW ambtenaar ter inzage voorleggen. Met andere woorden moeten banken alle inlichtingen zowel mondeling als schriftelijk kunnen voorleggen in verband met de eigen BTW en andere documenten die kunnen gebruikt worden om juiste belastingen te heffen in hoofde van haar klanten.¹¹¹

2.6.3. Verschillen tussen Luxemburg en België

Het grootste verschil tussen België en Luxemburg is het gelden van de discretieplicht voor de bankiers in het ene land en het onderworpen zijn aan het bankgeheim in het andere land. Beide verplichtingen vloeien voort uit de bancaire deontologie, maar schending van de discretieplicht wordt niet strafrechterlijk gesanctioneerd.

Het verschil tussen bankgeheim en discretieplicht geeft ook aanleiding tot verschillen in de gevallen waarin het bankgeheim, respectievelijk de discretieplicht moeten opgeheven worden. De grootste verschillen schuilen in het getuigen voor de rechtbank en de erfeniskwesties. In Luxemburg is een bankier in burgerlijke zaken vrij om al dan niet te getuigen, waar deze in

---

¹¹⁰ Wetboek van Inkomstenbelasting: art. 318, 1^e lid en art. 322.

¹¹¹ B.T.W. - Wet – art. 61, para. 1, 1^e lid.

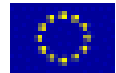
België verplicht is te getuigen omdat hij niet aan een beroepsgeheim is onderworpen. In geval van erfenis, bestaat er in België geen enkele geheimhoudingsplicht ten overstaan van de belastingsadministratie. In geval van wederzijdse internationale hulp stelt Luxemburg strengere eisen waaraan een internationale aanvraag moet voldoen. Op gebied van witwaswetgeving is België dan weer strikter en vollediger.

De vergelijking behoeft verder weinig illustratie om tot de conclusie te komen dat de bankgegevens ten overstaan van de belastingsadministratie en het gerecht in Luxemburg strenger beschermd zijn dan in België.

2.7. Overzicht

					
<u>Bankgeheim of discretieplicht?</u>	bankgeheim	bankgeheim	bankgeheim	bankgeheim	discretieplicht
<u>Bankgeheim/discretieplicht tegengesteld aan/bij:</u>					
Titularis van de rekening	neen	neen	neen	neen	neen
Derden	ja tenzij expliciete toestemming van de klant	ja tenzij expliciete toestemming van de klant	ja tenzij expliciete toestemming van de klant	ja tenzij expliciete toestemming van de klant	ja tenzij expliciete toestemming van de klant
Controlerende autoriteiten	neen	neen	neen	neen	neen
Rechtbank – als partij	neen	neen	neen	neen	neen
Rechtbank – als getuige	burgerlijk: keuze van de bankier strafrechterlijk: neen	burgerlijk: afhankelijk van het kanton strafrechterlijk: neen	burgerlijk: / strafrechterlijk: neen	burgerlijk: / strafrechterlijk: neen	burgerlijk: neen strafrechterlijk: neen
Echtgeno(o)t(e) van de titularis	ja	neen	/	neen	ja
De echtgeno(o)t(e) van de scheidende titularis	ja	Huwelijk volgens Zwitsers recht: neen. Huwelijk volgens	/	neen	ja

					
		buitenlands recht : overeenkomst juridisch wederzijdse hulp en kantonaal recht.			
Erfgenamen overleden titularis	neen - wettige erfgenamen - legatarissen ten algemene titel	neen - wettige erfgenamen - legatarissen ten algemene titel	neen rechtbank en notaris	ja in geval van testament. neen in andere gevallen.	neen - wettige erfgenamen - legatarissen ten algemene titel
Notaris overleden titularis	neen	neen	neen	neen	neen
De fiscale administratie	ja uitzondering: fraude en witwassen	ja uitzondering: fraude en witwassen	ja uitzondering: fraude en witwassen	ja : gewone transacties neen: buitengewone transacties, fishing expeditions, fraude en witwassen	ja: inkomstenbelastingen neen: belastingen van registratie, successie, fraude en witwassen
strafzaken	neen	neen	neen	neen	neen
voorkennis	neen	neen	/	neen	neen
Amerikaanse overeenkomst	neen	neen	neen	neen	neen

2. Europese fiscale harmonisatie

De kranten staan vol over de verdwijning van het bankgeheim. Wat de meeste journalisten slechts in kleine lettertjes vermelden zijn de strenge voorwaarden waartegen dit bankgeheim zou kunnen verdwijnen en in welke specifieke situaties. Wat mag men van dit alles geloven? Verdwijnt het bankgeheim nu daadwerkelijk?

3.1. Geschiedenis¹¹²

De doelstelling van de Europese Richtlijn ter harmonisatie van de spaarfiscaliteit is een Europees burger in de toekomst onmogelijk te maken om dividenden en intresten te innen in een andere lidstaat zonder betaling van roerende voorheffing. Het beste voorbeeld van deze problematiek zijn de couponnetjestreinen waarbij Belgen jarenlang hun coupons inden in Luxemburg. In dit kader heeft de Europese Unie een ‘fiscaal pakket’ opgesteld rond de taxatie van niet-residenten. Het ‘fiscaal pakket’ bestaat uit 3 luiken: de afschaffing van belastingen op grensoverschrijdende betalingen van rente en royalty’s tussen vennootschappen, de gedragscode voor het belasten van ondernemingen en de informatie-uitwisseling tussen belastingsadministraties van de diverse lidstaten. De gedragscode voor ondernemingen zou de bestaande fiscaal schadelijke maatregelen moeten verminderen en nieuwe fiscaal schadelijke maatregelen onmogelijk maken. Een groep experts stelden onder supervisie van ECOFIN (zie verder) een rapport op die alle fiscale schadelijke maatregelen van de 15 lidstaten identificeert. Het originele rapport bevatte 271 maatregelen die in de uiteindelijke versie van februari 2000 teruggebracht werden op 66, waaronder de holding 1929, de constructie van ondernemingen met buitenlandse bijkantoren die krediet verlenen aan de andere ondernemingen van de groep en coördinatiecentra die de commerciële activiteiten uitvoeren van de ondernemingen van dezelfde multinationale buitenlandse groep.

Historisch gezien werd het eerste voorstel tot een uniforme Europese roerende voorheffing in 1989 gelanceerd teneinde de kapitaalvlucht naar andere lidstaten te voorkomen. In 1997

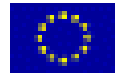
---

¹¹² DEXIA BIL, *Décisions du Conseil européen ECOFIN en matière d’harmonisation et de secret bancaire*. Luxembourg, Dexia BIL, 30 avril 2002. (intern document)

L. THOMAS en C. HERON, *Le secret bancaire au Luxembourg – Les choix de la politique fiscale luxembourgeoise*. In : *Luxemburger Wort*, 5 mars 2001.

K. VAN HAMME, *De vele spelers in het Europees fiscaal dossier*. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

verenigden de Ministers van Financiën van de Europese lidstaten zich tot ECOFIN onder Luxemburgs voorzitterschap.

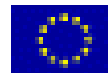
Tijdens een informele vergadering kwamen de lidstaten tot een akkoord om een gedragscode tot het belasten van ondernemingen op te stellen. Bovendien stemden alle lidstaten in met de invoering van het principe van coëxistentie waarbij de lidstaten zelf konden beslissen om bij de bestrijding van fiscaal oneerlijke concurrentie over te gaan tot inhouding aan de bron of informatie-uitwisseling.¹¹³ Het mislukken van de Europese Raad van Helsinki op 10 en 11 december 1999 is te wijten aan de houding van Groot-Brittannië die de euro-obligaties buiten de richtlijn wou houden. Londen vreesde dat de richtlijn haar competitiviteit in het gedrang zou brengen, aangezien zij 70% van de euro-obligatiemarkt in handen heeft. Het belangrijkste kenmerk van dergelijke euro-obligaties is het ontbreken van elke inhouding aan de bron, maar er wordt belasting betaald volgens de maatstaven van het land waar de spaarder de interest gaat optrekken. Na lange discussie ging Groot-Brittannië akkoord om aan informatie-uitwisseling te doen op voorwaarde dat het principe van de wederkerigheid gerespecteerd wordt, anders gezegd zal Londen enkel informatie uitwisselen indien de andere lidstaten eveneens informatie uitwisselen. Aangezien Luxemburg, Oostenrijk en België hun bankgeheim wilden houden en weigerden aan informatie-uitwisseling te doen, werd snel duidelijk dat de richtlijn in 1999 nog niet in werking kon treden. Wat wel eensgezind werd beslist tijdens de Top van Helsinki was het basisprincipe dat iedere resident van de Europese Unie belastingen moet betalen op de gehele opbrengst van zijn spaarvermogen.¹¹⁴ Uiteindelijk werd in juni 2000 tijdens de Top van Feira het fiscaal pakket opgesteld. Bovendien werd overeengekomen om het principe van de coëxistentie af te schaffen ten voordele, voor sommige lidstaten ten nadele, van de informatie-uitwisseling. Het principe van coëxistentie zou enkel blijven bestaan tijdens de overgangperiode. Het akkoord van Feira kan gezien worden als een mijlpaal in de geschiedenis van de Europese fiscaliteit, waar de bouwsteen voor een supranationale fiscaliteit werd gecreëerd en waar Luxemburg drie onomkeerbare voorwaarden tot fiscale harmonisatie vastlegde. In november 2000 werden in Brussel de voorlopige punten vastgelegd voor de toekomstige Europese richtlijn. De richtlijn kan nog geamendeerd worden tot maart 2003, wat betekent dat elke lidstaat, maar Luxemburg in het bijzonder, het hele project nog in de war kan sturen. De definitieve goedkeuring is voorlopig uitgesteld tot eind april 2003.

---

¹¹³ MLR, Ne pas manquer le code. In : *Luxemburger Wort*, 7 décembre 1999.

G. LEGRAND, Secret bancaire – Tempête dans un verre de porto. In : *Trends/Tendances*, 25 août 2000.

¹¹⁴ REUTERS, Fiscalité : Londres cabre et passe ses partenaires à bout. In : *L'Echo*, 13 décembre 1999.

3.2. Principes van de toekomstige Europese Richtlijn¹¹⁵

3.2.1. Doelstelling

De doelstelling van de toekomstige Richtlijn zal zijn een minimum belasting van spaarvergoedingen onder de vorm van intresten te garanderen via informatie-uitwisseling.

3.2.2. Geviseerde personen¹¹⁶

De richtlijn is bedoeld voor inwoners van een lidstaat van de Europese Unie die inkomsten onder vorm van intresten ontvangen, gestort door een agent die resident is in een andere lidstaat. Een agent is ieder economisch operator die verantwoordelijk is voor de betaling van intresten ten gunste van de economische eigenaar (die geen tussenpersoon is) en die resident is in een andere lidstaat dan deze waar de economische eigenaar zijn fiscale residentie heeft. Een voorbeeld van een gevisieerd persoon is iemand van Belgische nationaliteit die zijn intresten gaat innen in Luxemburg. Een niet gevisieerd persoon is een Luxemburger die in eigen land intresten int.

Niet gevisieerde personen zijn rechtspersonen, met uitzondering van collectieve beleggingsfondsen, trusts¹¹⁷ etc, of andere personen die geen inwoner zijn van een lidstaat van de Europese Unie. De richtlijn is evenmin van toepassing wanneer de agent buiten de Europese Unie resideert.

3.2.3. Geviseerde inkomsten¹¹⁸

- De intresten (ontvangen of gekapitaliseerd) van schuldvorderingen waaronder kasbons, nationale en internationale obligaties en nul-coupon obligaties.
- Intresten van spaar-, termijn- en depositorekeningen.
- Inkomsten uit investeringsfondsen.

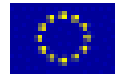
¹¹⁵ DEXIA BIL, *Fiscalité de l'épargne – Accord de Feira*. Luxembourg, Dexia BIL, 18 juillet 2001, mise à jour au 10 janvier 2002. (intern document)

J. MALHERBE en O. HERMAND, Fiscalité européenne de l'épargne : une directive en attente. In : *Journal des tribunaux*, 121e jaargang, n°6053, 4 mai 2002, p. 329 – 337.

¹¹⁶ Project Richtlijn: art. 4 en art. 4.2 tot art. 4.4.

¹¹⁷ Een trust is een gecreëerde entiteit waarbij een trustee activa ter goeder trouw beheert in opdracht van de settlor voor de beneficiary.

¹¹⁸ Project Richtlijn: art. 6.1. tot art. 6.7.

3.2.4. Niet geïndiceerde inkomsten

- Inkomsten uit uitkeringsgerechtigde beleggingsfondsen die maximum 15% in schuldtitels beleggen.
- Inkomsten van gemengde kapitalisatie beleggingsfondsen die maximum 40% in schuldtitels beleggen. Vanaf 1 januari 2011 zal het percentage dalen van 40% naar 15%.¹¹⁹
- Aandelen.
- Verzekeringscontracten.
- Afgeleide producten.
- Inkomsten uit beleggingen die onder de grootvaderclausule vallen.

3.2.5. Wat is de grootvaderclausule?

Deze clausule laat toe dat elke verhandelbare obligatie die werd uitgegeven of waarvan de prospectus voor 1 maart 2001 door de bevoegde autoriteit werd nagekeken, niet geïndiceerd wordt door het akkoord van Feira gedurende de overgangperiode. Ook de schijven van bestaande obligatieleningen die overheden en privé emittenten tussen 1 maart 2001 en 1 maart 2002 uitgaven, ontsnappen aan de regeling. Als de privé emittent na 1 maart 2002 een schijf uitgeeft van een bestaande obligatielening, dan valt enkel deze schijf onder de Europese regeling. Dit is echter niet het geval voor de overheid, als deze een schijf van een bestaande obligatielening uitgeeft na 1 maart 2002, valt de hele obligatielening onder de Europese regeling. Er wordt geen enkele inhouding aan de bron gedaan voor de titels die onder deze clausule vallen.¹²⁰

3.2.6. Dubbele belasting

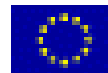
De richtlijn voorziet de eliminatie van dubbele belasting. Indien de economische eigenaar zijn intresten ontvangt na inhouding aan de bron in de lidstaat van de agent, geeft de lidstaat van fiscale residentie van de economische eigenaar een vrijstelling van belastingen voor het bedrag van de inhouding. Buitenlandse belastingplichtigen kunnen aan de bronbelasting ontsnappen bij

---

¹¹⁹ Project Richtlijn: art. 6.7.

¹²⁰ D. MICHIESEN, Europese belastingen geen doodvonnis voor papieren obligaties. In: *De Financieel Economische Tijd*, 4 februari 2003.

Project Richtlijn: art. 15.

voorlegging van een certificaat waarbij de nationale belastingautoriteiten bevestigen dat de spaarder zijn inkomsten uit buitenlandse beleggingen aangeeft.¹²¹

3.2.7. Informatie-uitwisseling

Indien de richtlijn van kracht wordt, moet volgende informatie verplicht zes maanden na intrestbetaling uitgewisseld worden:¹²²

- Naam en adres van de bank.
- Naam en adres van de klant.
- Rekeningnummer.
- Bedragen van betaalde intresten.
- Identificatienummer bij de belastingdienst in het land van oorsprong. Indien dit niet vermeld wordt op een identificatiebewijs, de geboorteplaats en -datum van de klant.

Luxemburg, Oostenrijk en België gaan niet akkoord met deze informatie overdracht en kozen voor een overgangperiode van 7 jaar waarin een inhouding aan de bron zal gebeuren. De bronbelasting zal variëren naar gelang de periode: 15% van 2005 tot 2007, 20% van 2007 tot 2010 en 35% vanaf 2011. Er wordt 75% van de ingehouden bedragen aan de lidstaat van de resident gestort, zonder enige uitwisseling van informatie.¹²³

De redenen van het niet aanvaarden van de informatie-uitwisseling variëren voor de 3 landen. Luxemburg is geheel niet bereid om op zijn standpunt van Feira terug te komen. Luxemburg zal enkel aan informatie-uitwisseling doen indien derde landen zoals Zwitserland, Liechtenstein, Monaco, Andorra, San Marino, de Verenigde Staten en de Europees afhankelijke territoria equivalente maatregelen nemen. Oostenrijk moet op haar beurt de wetgeving omtrent het bankgeheim wijzigen om de opheffing voor niet residenten mogelijk te maken. Het probleem dat zich hier stelt, is de goedkeuring van dergelijke wetswijziging met constitutionele meerderheid, wat betekent dat de oppositie met dit voorstel moet instemmen.¹²⁴ Deze drie landen blijven voorstander van coëxistentie. Zij zouden dan een inhouding aan de bron kunnen toepassen waardoor de fiscale ontduiking gelimiteerd is en de privé-sfeer van de investeerder beschermd blijft.

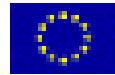
¹²¹ W. WIEMEGEERS, Disparition du secret bancaire. In : *Trends/Tendances*, 17 août 2001.

¹²² J. LANNOO, EU legt informatieplicht buitenlands spaargeld vast. In: *De Financieel Economische Tijd*, 5 maart 2002.

¹²³ J. LANNOO, Belasting buitenlands spaargeld pas in 2005. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 maart 2003.

¹²⁴ I. HUP, L'accord de Feira n'inquiète pas le Luxembourg. In : *L'Echo*, 8 mars 2001.

Zie 7.12. – Bijlage 12: De Europese spelers.

3.2.8. Voorwaarden opdat de Richtlijn van kracht wordt

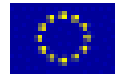
- De richtlijn moest oorspronkelijk unaniem gestemd worden eind 2002. De stemmingsdatum werd verplaatst naar januari 2003, daarna naar eind maart 2003, om tenslotte vastgelegd te worden eind april 2003. Ondanks de verplaatste datum, moet de stemming nog steeds unaniem gebeuren.
- Het hele fiscale pakket moet gestemd worden.
- Equivalente maatregelen moeten door de Europese Unie met derde landen als de Verenigde Staten, Zwitserland, Liechtenstein, Monaco, Andorra, San Marino en van Europese lidstaten afhankelijke territoria (de Nederlandse Antillen, Aruba, Kanaaleilanden, Eiland Man en 14 Britse onafhankelijke en geassocieerde gebieden zoals Bermuda, de Maagdeneilanden, de Cayman Eilanden, Gibraltar etc) genegotieerd worden.

Het behoeft geen verdere uitleg om duidelijk te zijn dat de eerste en de laatste voorwaarde het hele proces blokkeren.

3.2.9. Overzicht van de sleuteldata¹²⁵

Maart 2003	Stemming over de Richtlijn.
Januari 2005	Indien de Richtlijn gestemd wordt, zal deze opgenomen worden in de nationale wetten van: Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Finland, Griekenland, Ierland, Italië, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje en Groot-Brittannië. Begin van de overgangperiode voor: België, Luxemburg en Oostenrijk.
Januari 2005 – December 2007	15% bronbelasting
Januari 2008 – December 2010	20% bronbelasting
Januari 2011	35% bronbelasting

¹²⁵ Actueel tot eind april 2003.

De overgang naar informatie-uitwisseling is afhankelijk van de onderhandelingen met Zwitserland, de Verenigde Staten, Liechtenstein, Monaco, Andorra en San Marino.

3.3. Evoluties en verwachtingen in 2002

Sinds 2000 voert de Europese Commissie onderhandelingen met de Verenigde Staten, Zwitserland, Liechtenstein, Monaco, Andorra en San Marino opdat deze landen maatregelen zouden nemen die gelijkwaardig zijn aan de door de lidstaten genomen maatregelen. Enkel indien de Europese Commissie in haar opzet slaagt en de twee andere voorwaarden vervuld zijn, zal de richtlijn van kracht worden. De lidstaten zijn het eens dat indien er geen informatie-uitwisseling in de derde landen komt, het principe van coëxistentie in werking treedt.

Terecht werd eind 2002 in de media vermeld dat de hele harmonisatieprocedure een slag in het water was. De uitspraak over het al dan niet stemmen van de richtlijn werd uitgesteld naar januari 2003, waarna deze nog eens werd uitgesteld naar maart, respectievelijk april 2003. Zou er dan toch een oplossing komen na 14 jaar onderhandelen?¹²⁶

3.3.1. Onderhandelingen met Zwitserland

Na meerdere onderhandelingsrondes blijft het antwoord van Zwitserland op de vraag om het bankgeheim op te heffen duidelijk neen, men is wel bereid een inhouding aan de bron te doen en 75% door te storten naar het land van oorsprong. Een andere voorstel dat door Zwitserland wordt geopteerd, is het mechanisme waarbij de Zwitserse banken hun cliënt de keuze kunnen laten om te opteren voor een informatie-uitwisseling enerzijds of een inhouding aan de bron anderzijds. Het behoeft geen verdere uitleg om te weten wat de keuze van de meeste klanten zou zijn, daarom blijft de Europese Commissie voor een opheffing van het bankgeheim pleiten.¹²⁷

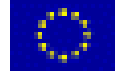
In september werd door Europees Commissaris Frits Bolkenstein gespeculeerd dat de lidstaten van de Europese Unie gemachtigd zijn om met unanimiteit het vrij verkeer van kapitaal naar Zwitserland te blokkeren. Dit is enkel een theoretische optie, in de praktijk lijkt het weinig waarschijnlijk dat men tot deze unanimiteit kan komen. Het primaire doel blijft immers om te

---

¹²⁶ G. LEGRAND, Le secret bancaire menacé. In : *Trends/Tendance*, 19 décembre 2002.

K. VAN HAMME, De vele spelers in het Europees fiscaal dossier. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

¹²⁷ I. HUP, Pour la Suisse, ce sera la retenue à la source ou rien. In : *L'Echo*, 5 septembre 2002.

blijven onderhandelen met Zwitserland en geen politiek oorlog te ontketenen. Eveneens in september opperde Belgisch minister Didier Reynders voor individuele onderhandelingen met Zwitserse banken.

Enkel indien de Zwitserse banken bereid zouden zijn informatie uit te wisselen met andere Europese lidstaten, zouden zij in de Europese Unie mogen opereren. Dus een filiaal van een Zwitserse bank zou enkel toegelaten worden in een EU land indien aan informatie-uitwisseling wordt gedaan.¹²⁸

In december 2002 probeert voorzitter Denemarken nog een compromis uit de wacht te slepen. Het Zwitserse voorstel om 35% bronbelasting in te houden wordt zowel door andere derde landen als door Luxemburg, België en Oostenrijk als volstrekt onaanvaardbaar afgedaan. De laatstgenoemden zijn de mening toegedaan dat 35% een veel te hoge bronheffing is en bovendien mag Zwitserland na 2011 haar bankgeheim behouden terwijl Luxemburg en Oostenrijk dit niet kunnen.¹²⁹

Het opvallendste tijdens de bijeenkomst in december 2002, was het gewijzigde standpunt van Groot-Brittannië. Tijdens de Top van Helsinki stelde Londen dat er op één enkel systeem moest worden overgegaan en dat er geen sprake kon zijn van coëxistentie. Tegen eind 2002 veranderde Groot-Brittannië haar koers. De reden van deze plotse verandering was de onduidelijkheid over de mate waarin haar afhankelijke territoria al dan niet de Europese regels rond informatie-uitwisseling zouden overnemen. Nederland bevestigde op dat tijdstip reeds dat de Nederlandse Antillen en Aruba bereid waren de Europese regels te respecteren en kon dit schriftelijk aantonen, wat Londen niet kon. Gordon Brown beweerde wetgevend te kunnen optreden om de territoria deze wetgevingen te laten naleven, maar onlangs lieten de Cayman Eilanden Javier Solana weten dat zij betwijfelen of Groot-Brittannië dit kan door de autonomie van de Britse territoria. Zwitserland op haar beurt koppelt dit akkoord aan andere voorwaarden zoals onderhandelingen met Hong Kong, Singapore, Canada en Japan voor het treffen van gelijkaardige maatregelen om kapitaalvlucht naar deze landen te ontmoedigen. Zwitserland

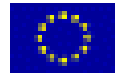
---

¹²⁸ P.H. THOMAS, La Suisse énerve Frits Bolkenstein. In : *Le Soir*, 9 septembre 2002.

I. HUP, Reynders : « négociier directement avec les banquiers suisses ». In : *L'Echo*, 24 septembre 2002.

¹²⁹ K. VAN HAMME, Europese Unie tast nog eens de grenzen af van bankgeheim. In: *De Financieel Economische Tijd*,

11 december 2002.

koppelt de Europese fiscale harmonisatie eveneens aan bilaterale samenwerkingsakkoorden waaronder het Schengen-akkoord, de gemeenschappelijke visumafspraken en de deelname aan Europese audiovisuele projecten.¹³⁰ De vrije dienstverlening blijft immers Europa's sterke punt waar Zwitserland volledig buiten valt.

3.3.2. Onderhandelingen met de Verenigde Staten

In september 2002 negotieerde de Europese Unie met de Verenigde Staten over de strijd tegen witwassen en fiscale ontduiking. De Verenigde Staten hebben geweigerd om aan automatische informatie-uitwisseling over niet-residenten te doen aangezien dit volgens hen indruist tegen de Amerikaanse principes. Washington verkiest bilaterale akkoorden.¹³¹ Het lijkt wel of de fiscale reformatie slechts eenrichtingsverkeer is.

3.3.3. Onderhandelingen met Monaco, San Marino, Liechtenstein en

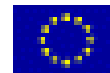
Andorra

¹³⁰ K. VAN HAMME, De vele spelers in het Europese fiscaal dossier. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

¹³¹ C.D., Fiscalité d'épargne négociations USA-UE. In : *L'Echo*, 17 septembre 2002.

Liechtenstein, Monaco, Andorra en San Marino wachten het resultaat van de onderhandelingen tussen Zwitserland en de Europese Unie af vooraleer zelf een positie in te nemen.¹³²

3.3.4. Eindrapport Frits Bolkenstein¹³³

De Europese Commissie is van mening dat de onderhandelingen onvoldoende gevorderd zijn om van gelijkwaardige maatregelen te spreken. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de onderhandelingen met de Verenigde Staten en de onderhandelingen met Zwitserland, Liechtenstein, Andorra, Monaco en San Marino.

Volgens Frits Bolkenstein geven de bestaande bilaterale akkoorden met de Verenigde Staten een voorlopig voldoende solide basis voor een verdere uitbouw van informatie-uitwisseling. De andere 5 landen weigeren om aan automatische gegevensuitwisseling te doen en opteren voor een inhouding aan de bron.

Ieder van deze vijf landen werd door de Europese Commissie met een vierpuntenplan benaderd dat tot gelijkwaardige maatregelen zou leiden. Zwitserland voldoet aan drie van de vier punten: Zwitserland opteert om de klant de keuze te laten tussen informatie-uitwisseling of een inhouding aan de bron, is bereid een bronbelasting van 35% te heffen indien Luxemburg, België en Oostenrijk dit ook doen tijdens de overgangperiode en wil de afspraken met de Europese Unie driejaarlijks herzien. De Confederatie is echter niet bereid informatie uit te wisselen in geval van belastingontduiking.

3.3.5. Fiscale amnestie

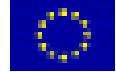
Italië was het eerste land om het systeem van de fiscale amnestie toe te passen. Tussen november 2001 en mei 2002 konden Italianen hun geld repatriëren naar Italië mits betaling van 2.5% belasting op het gerepatrieerde spaargeld. Het resultaat van deze actie was het terugstromen van 60 miljard euro, voornamelijk uit Zwitserland.¹³⁴

---

¹³² K. VAN HAMME, De vele spelers in het Europese fiscaal dossier. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

¹³³ K. VAN HAMME, EU Commissie geeft spaarakkoord met Zwitserland onvoldoende. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 november 2002.

¹³⁴ J. LANNOO, EU bekijkt belastingsamnestie buitenlands spaargeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 november 2002.

Duitsland volgde het Italiaanse voorbeeld en stelde eind 2002 een Duitse amnestie voor, gekoppeld aan een nieuwe bronbelasting van 25%. Met deze regeling hoopt de Duitse regering 100 miljard euro terug te halen. De reden van de amnestie en de verlaagde bronbelasting is paal en perk te stellen aan de kapitaalvlucht door de hoge inkomstenbelasting van 48.5%. De amnestie bestaat erin dat de ontduikers een eenmalige boete betalen van 25% op het teruggebrachte geld zonder enige vervolging. Vanaf 2004 zou het strafpercentage oplopen tot 34%.¹³⁵

---

¹³⁵ S. de VRIES, Berlijn voert bronbelasting van 25% in. In: *De Financieel Economische Tijd*, 17 december 2002.

3.4. Evoluties en verwachtingen in 2003¹³⁶

In januari waagde de Griekse voorzitter zich aan een tweede compromisvoorstel: vanaf 1 januari 2004 zou het mechanisme van informatie-uitwisseling in gang gezet worden met uitzondering van Luxemburg, Oostenrijk en België die een bronbelasting heffen van 15% in 2004, 20% in 2007 en 35% vanaf 2010. De informatie-uitwisseling zou voor hen slechts van kracht worden zodra Zwitserland, de Verenigde Staten, Monaco, San Marino, Liechtenstein en Andorra eveneens de OESO regels voor informatie overdracht volgen, welke neerkomen op de opheffing van het bankgeheim.¹³⁷ Met dit compromis werd het nieuwe jaar en de nieuwe onderhandelingsronde ingezet.

In het kader van de afschaffing van schadelijke fiscale regimes slaagde België er toch in om zijn coördinatiecentra tot eind 2010 te vrijwaren mits het respecteren van volgende voorwaarden: geen oprichting van nieuwe coördinatiecentra, na afloop mogen contracten niet vernieuwd worden opdat tegen 2010 alle coördinatiecentra zouden verdwijnen. Daarnaast vroeg België de goedkeuring aan de Europese Commissie om belastingsvoordeel te mogen verlenen aan buitenlandse bedrijven die in België opstarten. Dit is een soort van ‘ruling’ waarbij bedrijven individueel met de belastingsadministratie belastingsvoordelen bespreken. De Europese Commissie moet haar goedkeuring nog geven en dit indien de regeling geen concurrentievervalsend effect heeft. Spanje mag op haar beurt tot begin 2010 belasting heffen op grensoverschrijdende betalingen van rente en royalty's tussen vennootschappen. Italië wil voor haar fiat een uitzondering op de EU-energiesaks. Luxemburg en Oostenrijk laten dit alles begaan, maar wijzen op het feit dat het hele fiscale pakket unaniem moet worden goedgekeurd.¹³⁸

De Europese ministers gaven zichzelf tot 19 maart 2003 de tijd om het Europees akkoord in een bindende wettekst te gieten en voor de Europese Raad te laten verschijnen. Bovendien werd besloten de richtlijn slechts in januari 2005 van kracht te laten worden door de vertraging die de uiteindelijke goedkeuring reeds opliep. De banksector dreigt immers niet op tijd rond te raken met de voorbereidingen van de inwerkingtreding van de nieuwe richtlijn.

---

¹³⁶ Actueel tot eind april 2003.

¹³⁷ J. LANNOO en K. VAN HAMME, Optimisme voor EU akkoord belastingen spaargeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 21 januari 2003.

¹³⁸ J. LANNOO en K. VAN HAMME, Buitenlands spaargeld wordt belast vanaf 2004. In: *De Financieel Economische Tijd*, 22 januari 2003.

J. LANNOO en K. VAN HAMME, Minister Reynders eist extra respijt voor coördinatiecentra. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 februari 2003.

J. LANNOO, Belasting buitenland spaargeld pas in 2005. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 maart 2003.

De kroonkolonies van Nederland en Groot-Brittannië moeten vanaf 1 januari 2005 ook aan informatie-uitwisseling doen. Om dit engagement te bevestigen, zullen zij een akkoord met de Europese Unie sluiten.¹³⁹

Op 19 maart 2003 werd het chronisch karakter van de richtlijn weer eens bevestigd. Alle lidstaten waren het roerend eens over de inhoud van de richtlijn, maar België, Italië en Spanje blokkeerden het hele proces. Elk van deze drie landen verbond voorwaarden aan hun goedkeuring: België geeft haar fiat op voorwaarde dat het extra respijt voor de coördinatiecentra verleend wordt; Italië verbindt haar fiat aan twee voorwaarden namelijk een verlaging van de dieselaccijns en het ontkomen aan de boete van 650 miljoen euro die de Europese Unie haar melkboeren wegens overproductie oplegde; Spanje tenslotte stelt zichzelf vragen omtrent de onderhandelingen van de Europese Commissie met Zwitserland. Door de blokkering van het stemmingsproces schuiven de EU-leiders de onderhandelingen over de spaarfiscaliteit terug door naar haar Ministers van Financiën en van Landbouw die binnen de maand een akkoord zouden moeten bereiken over de spaarfiscaliteit en de melkquota.¹⁴⁰

Eind maart 2003 werd bekend dat bronnen dicht bij het dossier van de Belgische coördinatiecentra menen dat de Europese Commissie van plan is het voorgestelde stelsel toch goed te keuren. Op 17 februari was de Commissie de mening toegedaan dat de coördinatiecentra een concurrentievervalsend effect hadden waardoor de Belgische overheid geen nieuwe vergunningen mocht uitschrijven en alle coördinatiecentra tegen ten laatste 2010 moesten verdwijnen. Het nieuwe regime van de coördinatiecentra past in de hervorming van de vennootschapsbelasting en laat nog steeds een forfaitaire berekening van de belastingsgrondslag toe wat, volgens de bronnen, in de ogen van de Commissie dan toch geen economische voordelen voor multinationals meebrengt waardoor het stelsel niet als concurrentievervalsend beschouwd worden. Minister Reynders wil nog steeds de vergunningen van de coördinatiecentra die voor eind 2005 vervallen, verlengen tot eind 2005. Uiteindelijk kreeg de minister de belofte

---

¹³⁹ K. VAN HAMME, Europees spaarakkoord moet in maart in wet worden omgezet. In: *De Financieel Economische Tijd*, 23 januari 2003.

J. LANNOO, Belasting buitenlands spaargeld pas in 2005. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 maart 2003.

¹⁴⁰ J. LANNOO, Definitief Europees akkoord over belasting buitenlands spaargeld onzeker. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 maart 2003.

J. LANNOO, EU dicht bij akkoord belasting buitenlands spaargeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 20 maart 2003.

J. LANNOO en K. VAN HAMME, Belasting buitenlands spaargeld in impasse. In: *De Financieel Economische Tijd*, 22 maart 2003.

van de EU-ministerraad dat deze de Commissie zou vragen België extra respijt te verlenen op voorwaarde dat het akkoord rond de harmonisatie van de spaarfiscaliteit er komt.

Aangezien België ten laatste op 17 april in beroep kon gaan tegen de beslissing van de Commissie op 17 februari en er voor deze datum nog geen akkoord rond de spaarfiscaliteit bereikt werd, zal België hoogstwaarschijnlijk naar het EU-Hof stappen. De al dan niet formele goedkeuring door de Europese Commissie van dit stelsel gebeurt op latere datum.¹⁴¹

Eind april werd de richtlijn nog niet definitief goedgekeurd, maar werden de beslissingen van 19 maart 2003 in een vernieuwde versie van de ontwerprichtlijn gegoten. Er werden drie aanpassingen doorgevoerd. Ten eerste zal de richtlijn in alle lidstaten van de Europese Unie, de afhankelijke territoria en de vijf andere staten waarmee afgesproken werd om equivalente maatregelen te treffen, op hetzelfde ogenblik in voege treden. Ten tweede zal op 30 juni 2004 beslist worden of de richtlijn daadwerkelijk op 1 januari 2005 van kracht wordt. Luxemburg, Oostenrijk en België zullen slechts tot informatie-uitwisseling moeten overgaan indien een definitief akkoord wordt gesloten met Zwitserland, Liechtenstein, Monaco, San Marino en Andorra dat ook zij aan informatie-uitwisseling zullen doen. Tevens zal moeten vastgesteld worden of de Verenigde Staten zich aan de afspraken houden. De overgang zou plaatsvinden één jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomsten. Tenslotte zal de grootvaderclausule ook na de overgangperiode van toepassing zijn. De duur van de verlenging werd nog niet bepaald. Het verrassendste nieuws was de aankondiging van het feit dat één van de drie landen die bronbelasting zou heffen spontaan overstapt naar het regime van informatie-uitwisseling. Om welk land het gaat, is nog niet bekend.¹⁴²

3.4.1. Onderhandelingen met Zwitserland

Naar aanleiding van het akkoord in januari werd beslist dat vóór de Europese maatregelen in 2005 van start gaan, er een akkoord moet voorzien zijn met Zwitserland. De Confederatie moet op dezelfde ogenblikken dezelfde bronbelasting heffen als Luxemburg, Oostenrijk en België. In december 2002 werd reeds overeengekomen dat het Zwitserse bankgeheim op spaarrekeningen opgeheven wordt in geval van fraude en dergelijke waarvoor Zwitserland met alle lidstaten

---

¹⁴¹ J. LANNOO, EU ziet geen graten in nieuwe stelsel coördinatiecentra. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 maart 2003.

J. LANNOO, België naar EU-Hof over coördinatiecentra. In: *De Financieel Economische Tijd*, 4 april 2003.

¹⁴² D. MAREELS, Europese richtlijn op het sparen: geen definitieve beslissing, wel nieuwe oriëntaties. In: *Synthese*, n°93, april 2003.

bilaterale akkoorden sluit. Zwitserland wil nog steeds deze onderhandelingen koppelen aan haar participatie in het Schengen-akkoord.¹⁴³

3.4.2. Onderhandelingen met de Verenigde Staten

In januari bleef de Europese Unie bij het standpunt om in de eerste fase met bilaterale akkoorden tussen de Verenigde Staten en de lidstaten te werken.¹⁴⁴

3.4.3. Onderhandelingen met Monaco, San Marino, Liechtenstein en Andorra

Deze staatjes wachten nog steeds de evolutie van de onderhandelingen met Zwitserland af. De enige die reeds liet weten niet zomaar akkoord te gaan met het Europese compromis is Liechtenstein.¹⁴⁵

3.4.4. Fiscale amnestie¹⁴⁶

In februari kwam er kritiek op een nieuwe Italiaanse amnestieregeling omdat deze grote ontduikers zou belonen. Bedrijven en particulieren kunnen tot 16 april melden welke belastingen niet werden betaald, dit kan gaan van vennootschapsbelasting, inkomstenbelasting tot huisvuilheffingen. Dergelijke amnestie werd laatst toegekend in 1992 en daarvoor gebeurde dit gemiddeld om de 5 jaar. De amnestie bestaat uit het betalen van 13% tot 18% op de wel betaalde belastingen, met wat geluk kan dit percentage zelfs dalen tot 4% à 8% om bedrijven en particulieren te stimuleren toch aangifte te doen. Het is dus vrij duidelijk dat hoe meer ontdoken, hoe meer baat bij deze regeling. Bedrijven kunnen bovendien nog eens aangifte doen van hun buitenlandse rekeningen en mits het betalen van 6% op het buitenlandse vermogen, is de zaak rond. Particulieren konden dit reeds in 2002 doen. Er rijzen heel wat ethische vragen rond de regeling, maar Italië verdedigt zich door te zeggen dat justitie de vele belastingontduikingzaken niet aankan en dat dergelijke regeling de enige oplossing is.

---

¹⁴³ K. VAN HAMME, Europees spaarakkoord moet in maart in wet worden omgezet. In: *De Financieel Economische Tijd*, 23 januari 2003.

¹⁴⁴ *Idem.*

¹⁴⁵ *Idem.*

¹⁴⁶ M. VLEEGER, Fiscale amnestie in Italië tart elke verbeelding. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 februari 2003.

3.5. Conclusie

Op dit moment zou het Luxemburgs bankgeheim slechts verdwijnen indien Zwitserland, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Andorra en de Verenigde Staten equivalente maatregelen treffen. Het bankgeheim verdwijnt niet voor opbrengsten die niet door de richtlijn worden geïncasseerd. Men mag echter niet vergeten dat de richtlijn slechts goedgekeurd wordt indien de andere twee voorwaarden ook vervuld zijn. Gezien het feit dat derde landen, Zwitserland op kop, geen blijk geven van het willen nemen van equivalente maatregelen, lijkt de unanieme stemming steeds meer in gevaar te komen.

Bovendien zullen de Verenigde Staten nooit tot automatische informatie-uitwisseling overgaan daar het Europees kapitaal een belangrijk percentage uitmaakt van haar status als financieel centrum.

Luxemburg stelt zich vragen over de harmonisatie van de Europese richtlijn aangezien de invoering van een algemeen, liberatoir belastingspercentage dat op elke Europese burger in elke lidstaat van kracht is, meer het harmonisatie principe nastreeft dan het voorstel van de Europese richtlijn waar bij informatie-uitwisseling elke lidstaat zijn fiscale autonomie behoudt.¹⁴⁷ Bovendien kan de richtlijn voor stornissen zorgen op de Europese markten en het is net de doelstelling om deze stornissen op te heffen. Daar de Europese richtlijn enkel niet-residenten viseert, zijn de Europese lidstaten volledig vrij om hun nationale markten aantrekkelijk te maken ten koste van andere lidstaten. Een voorbeeld hiervan zou zijn dat men de inhouding aan de bron voor residenten opheft.¹⁴⁸

Het inwerking treden van de Europese richtlijn zou evenwel niets veranderen aan de aangifteplicht van de beleggers. Elke Belg blijft verplicht om zijn buitenlandse inkomsten uit Luxemburg of Oostenrijk aan te geven ook al betaalt de belastingplichtige 15% bronbelasting. Vanaf 2008 respectievelijk 2011 is het voor een Belgisch resident voordeliger om geld in België aan te houden waarop hij 15% bronbelasting zal betalen in plaats van 20% respectievelijk 35% in Luxemburg of Oostenrijk. Indien de belastingadministratie ooit zou merken dat een belastingplichtige ‘vergeten’ is om gedurende een aantal jaren zijn buitenlandse rekeningen aan te geven, kan deze de belastingplichtige van valsheid in geschriften beschuldigen waaraan zware sancties verbonden zijn. Bij een vermoeden van fraude of valsheid in geschriften wordt een

---

¹⁴⁷ I. HUP, L'accord de Feira n'inquiète pas le Luxembourg. In : *L'Echo*, 8 mars 2001.

¹⁴⁸ G. BOCK en A. PICQUET, Oui, il y aura encore le Luxembourg après Feira. In : *Luxemburger Wort*, 22 mai 2001.

buitengewone aanslagperiode van kracht die tot maximum vijf jaar kan teruggaan met als gevolg dat de belastingadministratie alle nodige onderzoeksdaden kan stellen waarbij het bankgeheim verdwijnt. De belastingadministratie moet de belastingplichtige wel schriftelijk op de hoogte stellen van het gevoerde onderzoek. Men kan de ‘vergetelheden’ ook spontaan aangeven en het geld repatriëren waarbij de wet bepaalt of de achterstallige belastingen moeten betaald worden. Dit geldt zolang België geen fiscale amnestie instelt.¹⁴⁹ Het gevaar van amnestie is zoals in het Italiaanse voorbeeld, de beloning van de ontduikers.

Door de vele obstakels in het harmonisatiedebat lijkt de Europese richtlijn hoofdrolspeler geworden te zijn van een tragikomedie. Hoe langer de debatten aanslepen, hoe meer obstakels er opduiken en hoe meer irrelevante voorwaarden aan de fiats worden gekoppeld. Ook hier verwijs ik naar Italië waarbij men zich enigszins de vraag kan stellen waar het hoofddoel ligt: het harmoniseren van de Europese spaarfiscaliteit of het zoveel mogelijk behalen van eigen voordeel?

---

¹⁴⁹ F. DECEUNYNCK, Einde van het fiscale toerisme? In: *De Financieel Economische Tijd*, 8 februari 2003.

1. Fiscale paradijzen

Gezien bankgeheim, fiscale paradijzen en offshore paradijzen vaak in één gedachtestroom opkomen, worden de twee laatste begrippen kort toegelicht.

4.1. Begrip fiscaal paradijs

Een fiscaal paradijs is een ministaat of een land, al dan niet exotisch, dat concurreert met de fiscale systemen van andere landen door het bieden van interessante voorwaarden aan buitenlanders via een gunstig fiscaal regime. De inwoners van deze staten profiteren niet van deze gunstvoorwaarden.¹⁵⁰

Fiscale paradijzen vertonen volgende kenmerken:¹⁵¹

- Economische en politieke stabiliteit.
- Bankgeheim.
- Geen controle op financiële transacties.
- Geen of zwakke controle organismen.
- Het verbod van de bankier om aan judiciële en fiscale autoriteiten informatie mee te delen.
- Anonieme en genummerde rekeningen - de niet verplichting van de bankier om zijn klanten te kennen.
- Geen meldingsplicht.
- Geen of tekort aan middelen voor onderzoek naar criminele of corrupte activiteiten.
- Niet strafrechtelijk sanctioneren van witwassen.
- Nul belasting van opbrengsten en winsten.
- Nul belasting van schenkingen en successie.
- Dollarrekeningen.
- Vele buitenlandse transacties.
- Geen controle op de filialen van multinationals.

---

¹⁵⁰ *Le paradis existe-t-il ?*, <http://www.taxhaven-opm.org/ParadisFiscaux.htm>.

¹⁵¹ E. CHAMBOST, *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*, p. 67.

Définition de paradis fiscal, http://www.transnationale.org/dossiers/finance/paradis_1.htm.

Samengevat kan je een fiscaal paradijs herkennen aan een nul of lage belasting voor niet-residenten, zonder identificatieplicht noch meldingsplicht en zwakke controles. Deze paradijzen worden vaak gebruikt door fysieke personen met grote kapitalen die geen kwart van hun kapitaal willen afstaan aan de belastingen of rechtspersonen die via offshore ondernemingen zaken doen om belastingen te verlagen.¹⁵² Een algemeen aanvaard kenmerk van een fiscaal paradijs is de non-coöperatie met de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling aangezien paradijzen vrezen dat de medewerking als gevolg zou hebben dat de aangetrokken kapitalen naar het gebied van oorsprong terugvloeien.

Het grootste nadeel van het gebruik van fiscale paradijzen is dat fondsen met niet-identificeerbare achtergrond in deze paradijzen geblokkeerd zitten aangezien continentale banken wel aan identificatieverplichtingen moeten voldoen. Toch is het gebruik van rekeningen in fiscale paradijzen absoluut niet verboden zolang het niet om fiscale fraude gaat.

4.2. Begrip offshore paradijs

Wat is het verschil tussen een fiscaal en een offshore paradijs? Vaak zijn deze twee begrippen synoniem.

Een offshore paradijs is een land waar de investeerders fondsen deponeren zonder het land van oorsprong te zijn. Een offshore paradijs probeert haar regelgeving zo af te stemmen om haar land attractief te maken voor buitenlands kapitaal. Deze aantrekkelijke regelgeving slaat dikwijls op fiscale aspecten waardoor offshore en fiscaal paradijs synoniem zijn. Een misverstand omtrent het begrip 'offshore' is dat het gepaard zou gaan met witwassen en lakse controles. Een land kan reeds als offshore paradijs bestempeld worden op het ogenblik dat een soepeler juridisch kader gecreëerd wordt dat beter afgestemd is op de marktvraag.¹⁵³

Het gebruik van fiscale of offshore paradijzen is geenszins verboden zolang het niet om fiscale fraude of belastingontduiking gaat. Een belastingplichtige hoeft niet aan de verleiding van de minder strenge belastingregimes te weerstaan, zolang hij zich bewust is van de plicht zijn buitenlandse tegoeden in het land van oorsprong aan te geven.¹⁵⁴

---

¹⁵² *Le paradis existe t'il ?*, <http://www.taxhaven-opm.org/ParadisFiscaux.htm>.

¹⁵³ L. THIEL, Luxembourg, de l'offshore vers l'onshore. In : *Le Jeudi*, 29 mars 2001.

A. DE ZITTER, De verlokking van het paradijs. In : *De Financieel Economische Tijd*, 20 november 2002.

¹⁵⁴ *Le paradis existe-t-il ?*, <http://www.taxhaven-opm.org/ParadisFiscaux.htm>.

4.3. Organisaties ter bestrijding van fiscale paradijzen

4.3.1. OESO

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) telt 30 leden¹⁵⁵ en is actief in 70 landen en niet gouvernementele organisaties. De OESO die voornamelijk economische en sociale studies verricht, werd in 1961 de opvolger van de Organisatie voor Europese Economische Coöperatie (OEEC). De OEEC werd opgericht om de Amerikaanse en Canadese hulp voor het Marshall plan ter heropbouw van Europa na de Tweede Wereldoorlog.¹⁵⁶

In april 2002 publiceerde de OESO een nieuwe 'zwarte' lijst van landen die zij als fiscale paradijzen beschouwt. Op deze lijst staan: Andorra, Liechtenstein, Liberia, Marshall Eilanden, Monaco, Nauru en Vanuatu. Twee jaar eerder stonden nog 35 landen op deze lijst genoteerd, maar 28 verdwenen paradijzen beloofden hun fiscaal systeem transparanter te maken, strengere controles uit te voeren en tegen eind 2005 informatie uit te wisselen met OESO-leden. De overgebleven zeven paradijzen hebben vanaf april 2003 met 'defensive measures' af te rekenen, wat wil zeggen dat de OESO landen economische en financiële maatregelen tegen deze paradijzen zullen nemen. Een voorbeeld van een dergelijke defensive measure is de weigering om fiscale aftrekken toe te staan voor uitgaven die in verbinding staan met activiteiten in belastingsparadijzen.¹⁵⁷

De OESO maakt onderscheid tussen fiscale paradijzen en fiscaal schadelijke regimes. Het verschil ligt in het feit dat fiscale paradijzen van een geheel van fiscale en legale maatregelen gebruik maken terwijl schadelijke regimes slechts van één fiscaal gunstige maatregel gebruik maken. De criteria waaraan een land moet voldoen om op de zwarte lijst te komen, is een combinatie van de eerste factor met één van de andere factoren:¹⁵⁸

- Geen of weinig belastingen.
- Geen informatie-uitwisseling.

¹⁵⁵ Australië, België, Canada, Denemarken, Duitsland, de Europese Unie, Finland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Japan, Korea, Luxemburg, Mexico, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland.

¹⁵⁶ OCDE - *pays membres*,

<http://www.oecd.org/FR/countrylist/0,,FR-countrylist-0-nodirectorate-no-no-159-0--no-,00.html>.

¹⁵⁷ AFP, OESO plaatst zeven ministaatjes op zwarte lijst belastingparadijzen. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 april 2002.

L'OCDE publie la liste des paradis fiscaux non coopératifs,

<http://www.oecd.org/FR/document/0,,FR-document-103-3-no-4-28535-103,00.html>.

¹⁵⁸ K. VAN HAMME, OESO in volle oorlog tegen belastingsparadijzen. In: *De Financieel Economische Tijd*, 20 augustus 2002.

- Gebrek aan transparantie in de fiscale wetgeving of administratie.
- Verschaffen van gunstige belastingsregimes aan niet-residenten.

4.3.2. GAFI¹⁵⁹

De GAFI staat voor de internationale financiële actiegroep tegen witwassen (Groupe d'Action Financière Internationale). Deze groepering werd opgericht in 1989 en telt vandaag 29 leden waarvan de belangrijkste centra van Europa, de Verenigde Staten en Azië, evenals de Europese Commissie en de Conseil de coopération du golfe. De GAFI is slechts voor een bepaalde tijd opgericht en kan momenteel haar activiteiten verder zetten tot 2004. In april 1990 publiceerde de GAFI een rapport met 40 aanbevelingen om een zo volledig mogelijke strijd tegen witwassen te kunnen voeren. Deze aanbevelingen bevatten voornamelijk de verplichtingen die de bankier moet vervullen, de transacties die best als verdacht beschouwd worden en het opleggen van identificatieverplichtingen aan niet financiële instellingen zoals casino's, advocaten en boekhouders. Haar voornaamste taken zijn het aanvoeren van de strijd tegen witwassen overal ter wereld, toezien op de invoering van de 40 aanbevelingen en het nagaan van de witwastendenzen.

Fiscale paradisijs voldoen volgens de GAFI aan volgende voorwaarden:

- Lacunes in de financiële wetgeving.
Voorbeeld: een te uitgesproken bankgeheim.
- Obstakels in het Handelsrecht.
Voorbeeld: gebrek aan identificatieplicht ten aanzien van de economische eigenaar.
- Obstakel in de internationale coöperatie.
Voorbeeld: geen of gebrekkige informatie-uitwisseling.
- Onvoldoende of geen middelen ter bestrijding van witwaspraktijken.

Verwijzend naar de laatst gepubliceerde GAFI lijst van 21 juni 2002, worden als fiscale paradisijs beschouwd: Cook Eilanden, Dominicaanse Republiek, Egypte, Grenada, Guatemala, Indonesië, Marshall Eilanden, Myanmar, Nauru, Nigeria, Niue, Filippijnen, Rusland, St Vincent en de Grenadines Eilanden en Oekraïne.¹⁶⁰

4.3.3. FSF ¹⁶¹

¹⁵⁹ *Plan du site web du GAFI*, http://www.oecd.org/fatf/Sitemap_fr.htm.<http://www.oecd.org>.

¹⁶⁰ *Non-Cooperative Countries and Territories*, http://www.fatf-gafi.org/NCCT_en.htm, 21 June 2002.

¹⁶¹ *The Seventh Meeting of FSF*, <http://www.fsforum.org/Press/P20020326.html>.

La Forum de stabilité financière publie la liste des centres off-shore à problèmes. In : *Les Echos*, 26 mai 2000.

De FSF staat voor Forum de Stabilité Financière, een organisatie opgericht door de G7.¹⁶² In mei 2000 publiceerde deze organisatie een lijst van 42 landen die zich niet houden aan de identificatieverplichtingen waardoor zij zich openstellen voor witwassen en fiscale fraude.

De FSF splitst de fiscale paradijzen naar gelang hun medewerking met de controle-autoriteiten:

- Klassieke financiële centra: Luxemburg, Zwitserland, Dublin, Guernesey, Jersey, Eiland Man, Hong Kong en Singapore. Deze centra worden aangemoedigd hun controles op te drijven en te coöpereren met de juridische autoriteiten.
- Financiële centra van mindere kwaliteit, waarvan de belangrijkste: Andorra, Monaco, Gibraltar en de Bermuda Eilanden. Deze centra zouden hun wetgevingen moeten verbeteren.
- Verdachte financiële centra, waarvan de belangrijkste: de Caraïben, de Cayman Eilanden, de Bahamas, de Marshall Eilanden, Niue, Vanuatu, de Nederlandse Antillen en Liechtenstein.

4.3.4. Overzicht

Een overzicht van de landen die door minimum twee van de drie organisaties als fiscaal paradijs worden beschouwd:

	<u>OESO</u> 2002	<u>GAFI</u> 2002	<u>FSF</u> 2000
Andorra	X		X
Cook Eilanden		X	X
Liechtenstein	X		X
Marshall Eilanden	X	X	X
Monaco	X		X
Nauru	X	X	X
Niue		X	X
St Vincent en de Grenadines Eilanden		X	X
Vanuatu	X		X

¹⁶² De G7 is de groep van de 7 belangrijkste geïndustrialiseerde landen waaronder Duitsland, Frankrijk, Italië, Groot-Brittannië, Japan, de Verenigde Staten en Canada.

Al deze landen bespreken, zou ons te ver leiden, maar de belangrijkste worden kort besproken.

4.4. Fiscale paradijzen

4.4.1. Andorra¹⁶³

Op 8 september 1278 tekenden Frankrijk en Spanje een overeenkomst waarbij zij zich akkoord verklaarden over de autonomie van het co-vorstendom Andorra. Dit co-vorstendom werd onder toezicht geplaatst van het staatshoofd van Frankrijk en de bisschop van Urgel. Op wetgevend vlak zijn Frankrijk en Spanje beiden vertegenwoordigd door een permanent gedelegeerde die niet in Andorra verblijft en een vertegenwoordiger die resident is. De uitvoerende macht ligt in handen van de Algemene Raad van de Valls d'Andorra. In 1992 kondigde Andorra aan lid te willen worden van de Raad van Europa zonder lidmaatschap in de Europese Unie en de Verenigde Naties.

Andorra erkent het principe van het bankgeheim, maar deze materie wordt niet wettelijk geregeld waardoor de schending van het bankgeheim niet strafrechtelijk sanctioneerbaar is. Het gebruik van genummerde en pseudonieme rekeningen wordt toegelaten. Een niet-resident is in Andorra evenwel verplicht de oorsprong van de aangebrachte fondsen te verklaren en om de fondsen buiten de grenzen te kunnen transfereren, moet de titularis de overschrijving persoonlijk tekenen en een verklaring geven voor de uitvoering van deze operatie. Alhoewel het bankgeheim niet wettelijk geregeld is, kent Andorra een deontologische code waarbij identificatieplicht, niet meewerken aan criminele operaties, het onderzoeken van verdachte transacties en coöperatie met de bevoegde juridische autoriteiten in strafzaken verplicht zijn. Niet-residenten zijn beschermd tegen elke vorm van informatie-uitwisseling aangezien Andorra geen enkele overeenkomst in dit kader tekende. Dit is dan ook de reden van het in opspraak komen van deze ministaat in het

---

¹⁶³ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

E. CHAMBOST, *Guide mondial des secrets bancaires*, p. 171 – 175.

E. CHAMBOST, *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*, p. 77 – 85.

Le guide des paradis financiers, p. 66 – 79.

Europese fiscale harmonisatiedebat. Door haar onafhankelijkheid is het co-vorstendom niet verplicht de door Spanje en Frankrijk ondertekende overeenkomsten na te leven.

Andorra wordt door de OESO en het FSF gezien als een fiscaal paradijs door de niet coöperatie in de internationale strijd tegen witwaspraktijken, ondanks haar eigen deontologische code. Toch kan Andorra niet als een klassiek fiscaal paradijs gezien worden maar eerder als een omgekeerd fiscaal paradijs daar de belastingsvoordelen de residenten toekomen. Het spreekt dan ook voor zich dat het bekomen van de Andorrese nationaliteit erg moeilijk is. Het fiscale regime wordt gekenmerkt door vele indirecte belastingen waardoor weinig of geen directe belastingen zoals belasting op intresten, dividenden, inkomsten uit arbeid, successierechten en meerwaarden op het kapitaal.

4.4.2. Liechtenstein¹⁶⁴

Het vorstendom Liechtenstein gevormd door de voormalige graven van Schellenburg en Vaduz werd in 1434 onafhankelijk. Vooraleer Liechtenstein in 1924 met Zwitserland een douane- en monetaire unie vormde, sloot het voor de Eerste Wereldoorlog een douane unie met Oostenrijk waardoor de Liechtensteinse wetgeving vrij complex is. Tot voor de Eerste Wereldoorlog was de Oostenrijkse wetgeving van toepassing, maar vanaf 1924 is de Liechtensteinse wetgeving van kracht. Volgens de Grondwet van 5 oktober 1921 is Liechtenstein een constitutionele monarchie waar de uitvoerende macht wordt uitgeoefend door de regering en haar ministers, de wetgevende macht behoort toe aan een vergadering van 15 verkozen leden. De bevolking oefent een directe macht uit via referenda. In 1990 werd Liechtenstein lid van de Verenigde Naties en maakte in 1991 deel uit van de Europese Vrijhandelszone.

Liechtenstein wordt soms wel eens het paradijs bij uitstek genoemd door het niet lid zijn van de Europese Unie, de sterke en als vluchtmunt gebruikte Zwitserse frank en het lid zijn van de Europese Vrijhandelszone. Liechtenstein kent evenals Zwitserland een strafrechterlijk sanctioneerbaar bankgeheim dat beschermd wordt door artikel 47-1-B van de Bankenwet van 21 december 1960. Het gebruik van genummerde en pseudonieme rekeningen zijn toegelaten. Het grootste en belangrijkste verschil tussen Zwitserland en Liechtenstein, maakt nu net van Liechtenstein een fiscaal paradijs: Liechtenstein is aan geen enkele identificatieprocedure onderworpen, de Zwitserse wet met betrekking tot internationale hulp in strafrechterlijke zaken is niet op haar van toepassing evenmin als het verdrag tussen Zwitserland en de Verenigde Staten omtrent informatie-uitwisseling. Op 20 april 1959 tekende Liechtenstein wel de Europese Conventie voor wederzijdse juridische hulp in strafzaken. Deze Conventie verbiedt de inroeping

---

¹⁶⁴ Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

E. CHAMBOST, *Guide mondial des secrets bancaires*, p. 239 – 243.

E. CHAMBOST, *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*, p. 197 – 208.

Le guide des paradis financiers, p. 120 – 137.

van het bankgeheim, maar in de praktijk slagen verdacht weinig rogatoire commissies in hun opzet.

De reden waarom de strijd tegen witwassen niet expliciet gevoerd wordt, zijn de minimale middelen die ter beschikking worden gesteld en het weinige enthousiasme bij de kredietinstellingen om melding te doen.

Liechtenstein werd reeds vermeldt als het paradijs bij uitstek in een aantal internationale witwasschandalen. Het rapport van de Bundesnachrichtendienstes bewijst dat Liechtenstein als het ware criminelen uitnodigt om hun 'zwart' geld wit te wassen. Dit rapport werd opgesteld aan de hand van afluister technieken via telefoon, fax en data overdrachten. Liechtenstein wordt eveneens genoemd in Amerikaanse drugskartels en als bankier van de Russische en Italiaanse maffia. Het ontbreken van enige identificatieprocedure draagt hiertoe ten zeerste bij.

Liechtenstein wordt door de OESO en het FSF als fiscaal paradijs beschouwd door het niet strijden tegen witwassen en de niet coöperatie met de internationale autoriteiten.

4.4.3. Monaco¹⁶⁵

Monaco werd in 1162 opgericht en heeft sindsdien moeilijkheden gekend om haar onafhankelijkheid te kunnen bewaren. Sinds 1511 erkende Frankrijk Monaco's onafhankelijkheid, maar dit sprookje was slechts van korte duur aangezien Monaco in 1521 werd ingelijfd door Spanje om in 1641 terug Frans grondgebied te worden onder de naam "Fort Hercule". In 1814 werd Monaco definitief onafhankelijk. In 1918 tekende het vorstendom een verdrag met Frankrijk waarbij Monaco verklaarde dat op het ogenblik dat de Monegaskse troon leeg bleef, het vorstendom onder Franse soevereiniteit zou vallen. De Grondwet van 17 december 1962 beschouwt Monaco als een erfbare en constitutionele monarchie waar de uitvoerende macht de prins toebehoort, bijgestaan door een Regeringsraad met 4 leden. De wetgevende macht wordt uitgevoerd door de nationale Raad die uit 18 leden bestaat.

Monaco is niet zozeer gekend voor haar sterk bankgeheim, evenwel is zij vaak het decor van witwasoperaties. De Monegaskse witwaswet van 7 juli 1993 werd geïnspireerd door de Franse wetgeving die witwassen van geld uit drugsverhandeling en criminele activiteiten strafbaar acht. Aan deze wetgeving zijn alle financiële tussenpersonen onderworpen, evenals advocaten, maar het wereldberoemde Monegaskse casino valt die meldingsverplichting niet te beurt. De wetgeving op zich werd door de GAFI goedgekeurd, maar de implementatie ervan laat te wensen over. De grootste tekortkomingen zijn de ontoereikende middelen ter controle, de weinige medewerking bij internationale aanvragen voor wederzijdse hulp en de strijd tegen witwassen beperkt zich tot het beantwoorden van aanvragen zonder pro-actief te ageren. Deze lacunes maken Monaco kwetsbaar voor witwassen waardoor de ministaat de uitverkoren plaats is voor de Russische en Italiaanse maffia.

Monaco wordt door de OESO en het FSF als fiscaal paradijs gezien door de fiscale gunstregimes voor niet-residenten en de niet coöperatie met internationale autoriteiten. Niet-residenten worden

¹⁶⁵ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

E. CHAMBOST, *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*, p. 111 – 118.

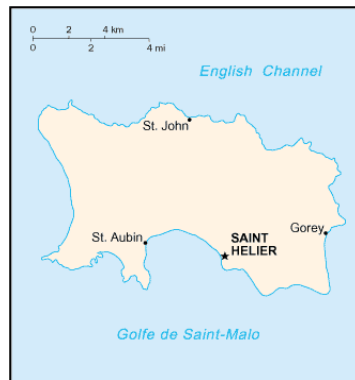
Le guide des paradis financiers, p. 82 – 107.

niet belast op intresten, dividenden, inkomsten uit arbeid en meerwaarde op kapitaal. De belasting op successie is erg laag en beperkt zich tot de activa aangehouden in Monaco. De ministaat is bijgevolg het paradijs bij uitstek voor fysieke personen.

4.4.4. Jersey en Guernesey¹⁶⁶

Sinds 933 behoorden Jersey en Guernesey toe aan de Hertogen van Normandië. In 1066 voegden de eilanden zich bij Cromwell tegen de Britse macht. Door twisten tussen Charles II en Cromwell in 1642, koos de Heer van Jersey de kant van het Britse koningshuis terwijl Guernesey de kant bleef kiezen van Cromwell. Als tegenprestatie kreeg de Heer van Jersey kolonies in Noord-Amerika die de naam New Jersey behielden na de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten. Tot 1689 bleven de Kanaaleilanden neutraal waarna ze Brits territorium werden. Jersey en Guernesey zijn enerzijds afhankelijk van Groot-Brittannië maar anderzijds onafhankelijk voor binnenlandse beslissingen. Het verschil tussen beide eilanden is het feit dat Guernesey de opname van een Britse wet mag weigeren, daar waar Jersey niet over deze macht beschikt. Jersey en Guernesey maken deel uit van de Europese douane unie, wat niet wil zeggen dat de eilanden onderworpen zijn aan de regels van de Europese Unie. Toch hebben de eilanden de regels van het Baselcomité inzake solvabiliteit overgenomen, maar niet de Richtlijn inzake witwasbestrijding. Guernesey is oprichtend lid van de Offshore Group of Banking Supervisor die geassocieerd is met het Baselcomité. Bij het ondertekenen van het verdrag van Rome voorzag Groot-Brittannië in artikel 227 dat het verdrag niet van toepassing is op de Kanaaleilanden, behalve het principe van vrije circulatie van goederen en landbouwproducten. Naar aanleiding van de Europese fiscale harmonisatie zullen Jersey en Guernesey toch moeten deelnemen aan de informatie-uitwisseling die in 2005 van kracht wordt.

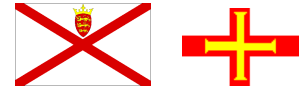
De Kanaaleilanden waaronder Jersey en Guernesey worden als internationale betrouwbare financiële centra gezien, gekenmerkt door politieke, economische en financiële stabiliteit. Jersey en Guernesey hebben geen eigen wetgeving omtrent het bankgeheim maar passen de jurisprudentie van Groot-Brittannië en hun eigen jurisprudentie toe.

¹⁶⁶ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

E. CHAMBOST, *Guide mondial des secrets bancaires*, p. 191 – p 196.

E. CHAMBOST, *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*, p.145 – 163.

Le guide des paradis financiers, p. 180 – 191.

Het bankgeheim wordt opgeheven voor criminele activiteiten als drugs, terrorisme, voorkennis en fraude. Hieronder wordt ook witwassen verstaan waarvoor meldingsplicht geldt. Genummerde rekeningen worden toegelaten maar weinig gebruikt. Beide eilanden tekenden enkel overeenkomsten met elkaar en met Groot-Brittannië ter vermijding van dubbele belastingen, bijgevolg wordt onderling informatie uitgewisseld die zich beperkt tot de belastingautoriteiten.

In 2000 werden Jersey en Guernesey door de OESO nog als fiscaal paradijs beschouwd, maar onder druk van Groot-Brittannië werden belangrijke transparantieregels ingevoerd. Ondanks de bewezen inzet tegen fraude en witwassen worden beide eilanden nog als paradijzen gezien door het ontbreken van controle op de identificatieverplichting en de vele afwijzingen van buitenlandse aanvragen voor wederzijdse hulp. Toch worden deze eilanden niet even streng beoordeeld als andere paradijzen zoals Liechtenstein.¹⁶⁷

---

¹⁶⁷ Regulators claim a clean bill on money laundering. In: *The Financial Times*, 9 October 2002.

4.4.5. Cayman Eilanden¹⁶⁸

De Cayman Eilanden werden in 1503 door Christophorus Columbus ontdekt. In 1670 werden de eilanden samen met Jamaica door Spanje aan de Britten afgestaan. De Cayman Eilanden hebben hun eigen bestuur. Sinds 14 juli 2000 stelde de Raad van de Cayman Eilanden verschillende wetten op ter verbetering van de toegang tot informatie en internationale wederzijdse hulp om te voldoen aan de door de GAFI opgestelde criteria van februari 2000. Bovendien kennen de Cayman Eilanden een aantal wetten ter bestrijding van witwassen.

De eilanden stelden een wet op die schending van het bankgeheim strafrechtelijk veroordeelt en die voor het eerst in werking trad in 1976 en herzien werd in 1979. Deze wetgeving kan als één van de strengste wetgevingen ter wereld gezien worden. Een grote groep mensen is aan deze wetgeving gebonden, gaande van immobiëlmakelaars, verzekeringsagenten, wisselagenten tot commercieel vertegenwoordigers. Het geheim slaat op elke vertrouwelijke informatie of informatie verkregen in het professionele kader, al dan niet ontstaan op of buiten de eilanden en gedragen door elke persoon die de eilanden binnenkomt of verlaat. Het risico op het schenden van het bankgeheim door een buitenlander is erg reëel. Bankiers zijn zelfs niet toegelaten om algemene informatie over de solvabiliteit van hun klanten te geven. De schending van het bankgeheim wordt bestraft met een gevangenisstraf en/of boete. Ook het gebruik van vertrouwelijke informatie zoals bij het delict van voorkennis, is schending van het bankgeheim. Het bankgeheim kan enkel opgeheven worden mits uitdrukkelijke toestemming van de klant of indien het publiek belang of het belang van de financiële instelling geraakt wordt. In fiscale aangelegenheden wordt het bankgeheim in geen geval opgeheven. De Cayman Eilanden tekenden overeenkomsten met de Verenigde Staten en Groot-Brittannië over internationale

¹⁶⁸ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)

E. CHAMBOST, *Guide mondial des secrets bancaires*, p. 227 – p 232.

wederzijdse juridische hulp in strafrechterlijke zaken.¹⁶⁹ Genummerde rekeningen worden gebruikt, maar pseudonieme rekeningen niet.

De Cayman Eilanden worden enkel door het FSF als fiscaal paradijs beschouwd. De belangrijkste reden hiertoe is het erg strikte bankgeheim. De Cayman Eilanden hebben in de ogen van de OESO een belangrijke inhaalbeweging gedaan door de verbetering van de reglementering van de financiële activiteiten en de betere internationale coöperatie. Op de eilanden is men vrijgesteld van belastingen op dividenden, intresten, inkomsten uit arbeid, meerwaarden op kapitaal en successie.

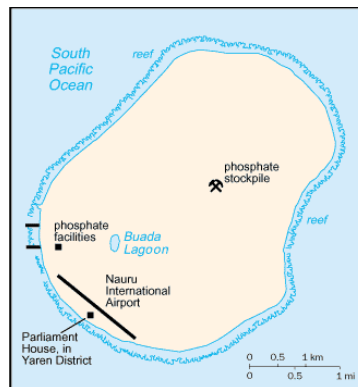
---

¹⁶⁹ A.J. RAPPO, *o.c.*, p. 54 – 55.

4.4.6. Nauru¹⁷⁰

Nauru werd in 1789 ontdekt door kapitein Fearn. In 1888 kwam het eiland in Duitse handen. Nauru werd onder Brits protectoraat geplaatst in 1920 en vervolgens onder gezamenlijk mandaat van Groot-Brittannië, Nieuw Zeeland en Australië. Na de Tweede Wereldoorlog kwam het eiland onder protectoraat van de Verenigde Naties. Op 31 januari 1968 wordt Nauru een onafhankelijke republiek volgens een resolutie van de Verenigde Naties. Nauru bezit bijgevolg een eigen parlement.

De Wet van 1975 voorziet een bankgeheim dat versterkt wordt door afwezigheid van elke vorm van fiscale en internationale verdragen. Genummerde rekeningen worden toegelaten.

Nauru wordt door de OESO, de GAFI en het FSF als fiscaal paradijs gezien door elke afwezigheid van internationale medewerking en wetgeving dat witwassen tegengaat.

¹⁷⁰ *Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie*. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-ROM)
E. CHAMBOST, *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*, p. 215 – 221.

4.5. Actualiteit

4.5.1. Verenigde Staten

De Internal Revenue Service (IRS) vermoedt dat veel Amerikaanse burgers hun kapitaal onderbrengen in het buitenland om daarna in de Verenigde Staten met vreemde kredietkaarten te betalen, wat neerkomt op het uitgeven van niet getaxeed geld. Het is niet verboden rekeningen in het buitenland te bezitten of met buitenlandse kaarten te betalen, maar het is wel verboden een buitenlandse rekening te hebben waarvan de opbrengsten niet aan de Amerikaanse staat aangegeven worden. Om deze trend tegen te gaan, vroeg de IRS MasterCard om informatie te verschaffen over transacties met 30 landen waaronder Zwitserland, Liechtenstein, Groot-Brittannië, de Kanaaleilanden, de Caraïben, Bermuda, Barbados, de Cayman Eilanden en de Antillen. MasterCard wil samenwerken met de IRS maar zij wil evenzeer de privé-sfeer van de banken en haar klanten respecteren. De onderzoeken worden beperkt tot offshore rekeningen waarbij minimum vijf transacties per jaar worden gedaan op Amerikaanse bodem voor bedragen boven de 2 500 dollar. Visa en American Express werden reeds aan deze vraag onderworpen. Tijdens een tweede fase, lanceerde de IRS via juridische weg een aanvraag naar databases van ondernemingen zoals AOL Time Warner, Ebay, Gap, Amazon, DHL en American Airlines, om zo de transacties via bankkaart te koppelen aan adressen van de desbetreffende klanten. In België zijn de organisaties van kredietkaarten beschermd wat wil zeggen dat de Belgische fiscus via deze weg geen informatie mag vragen.¹⁷¹

Begin 2003 namen de Verenigde Staten maatregelen tegen de landen die op de GAFI lijst van fiscale paradijzen vermeld stonden. De maatregelen waren van die aard dat Amerikaanse financiële instellingen verboden werden om zaken te doen met landen die op de lijst vermeld stonden. Rick McDonell, hoofd van de Sydney basis van de Asia/Pacific Group on Money Laundering Secretariat, zegt dat het grootste probleem voor kleine territoria is de nodige middelen vinden om aan de behoeften van internationale instanties zoals de OESO en de GAFI te voldoen. Bovendien hebben de verschillende instanties vaak overlappende behoeften maar met verschillende evaluaties en maatstaven, wat het er voor de territoria niet gemakkelijker op maakt. De Cook Eilanden pasten bijvoorbeeld reeds hun wetgeving aan door witwassen als een strafbaar feit te beschouwen en installeert momenteel een financial intelligence unit die hen helpt met wetgevingsaspecten.

---

¹⁷¹ M. DUFOUR, Menaces sur le secret bancaire. In : *BanqueStratégie n°196*, Septembre 2002

S. SINNAEVE, MasterCard moet transacties met offshorecentra vrijgeven. In: *De Financieel Economische Tijd*.

Een ander probleem waarmee de Cook Eilanden werden geconfronteerd, was de identificatieplicht, de eilandbewoners hebben immers geen identiteitskaarten noch rijbewijzen. De eilanden hopen tegen eind 2003 alle problemen van de baan te helpen en van de GAFI lijst te verdwijnen.¹⁷²

4.5.2. Liechtenstein¹⁷³

Op 16 maart 2003 kondigde Prins Hans-Adam II een nieuw referendum aan waarbij de bevolking zich kon uitspreken over de uitbreiding van de macht van het vorstendom. Bij een negatieve uitkomst van het referendum, zou de prins het vorstendom verlaten en het bestuur afhandelen vanuit Wenen. Deze dreiging is een soort ‘chantage’ ten overstaan van de Liechtensteinse bevolking die het vorstendom ziet als hun onafhankelijkheid, een factor van stabiliteit en een bron van welvaart.

Het referendum werd georganiseerd om een einde te maken aan een conflict dat al 10 jaar aan de gang is tussen het parlement en de vorst. De oorsprong van het conflict was het referendum over de aansluiting van Liechtenstein bij de Europese Economische Ruimte, georganiseerd op 15 maart 1992. Het resultaat was verwonderlijk, 58% van de Liechtensteinse bevolking was pro de aansluiting, daar waar in december van hetzelfde jaar de Zwitserse bevolking met een overweldigende meerderheid tegen de aansluiting was. De vorst wou op dat ogenblik de uitkomst van het later georganiseerde referendum van Zwitserland niet afwachten, het parlement daarentegen wou dit wel, waardoor de prins dreigde het parlement te ontbinden, de regering te ontslaan en te regeren met het Notstandsrecht dat het recht van de vorst vertegenwoordigt om in dringende gevallen buiten het parlement om maatregelen te nemen om de veiligheid en de welvaart van het land te verzekeren. Door bemiddeling kon deze toestand opgeheven worden en kwamen het parlement en de vorst tot de conclusie de Grondwet van 1921 te herzien om de vorstelijke macht te verduidelijken.

Over deze verduidelijking werd op 16 maart 2003 beslist. Het standpunt van prins Hans-Adam II is een versteviging van de vorstelijke macht: op elk ogenblik de regering kunnen ontslaan, de uiteindelijke beslissing kunnen nemen in de benoeming van de rechters, het behoud van het Notstandsrecht, het hoogste gerechtshof uitschakelen als scheidsrechter bij conflicten tussen parlement en regering in geval van interpretatieproblemen van de Grondwet, de Liechtensteinse

---

¹⁷² J. LEAHY, South Pacific islands hit by wave of regulation after terrorist attacks. In: *The Financial Times*, 8 January 2003.

¹⁷³ M. DEWEERDT, Quitte ou double in Liechtenstein. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 maart 2003.

bevolking het recht geven via referendum de monarchie af te schaffen en elke gemeente krijgt het recht uit het staatsverband te stappen. Het parlement wil 'meer democratie door minder monarchie'.

Na het referendum bleek prins Hans-Adam II het volledige vertrouwen van zijn burgers te genieten, niet minder dan 64.3% van de burgers die naar de stembus gingen (90% van de Liechtensteinse bevolking) stemden voor de grondwetswijzigingen. De oppositie was niet gelukkig met het resultaat en de onaangetaste 'macht' van de prins, bovendien waren zij sterk verbaast dat slechts 16.5% van de kiezers stemden voor de mogelijkheid om de burgers een vetomacht te geven waarbij zij tegen beslissingen van de prins kunnen ingaan. De prins geniet een ondoorgrondelijk vertrouwen waarbij een einde kwam aan een jarenlang aanslepend conflict. Alhoewel ...¹⁷⁴

4.6. Conclusie

De mythe dat landen met een bankgeheim allen fiscale paradijzen zijn, kan voor goed doorbroken worden. Fiscale paradijzen erkennen vaak het principe van het bankgeheim, maar het belangrijkste aspect waarom de OESO, de GAFI en het FSF landen als fiscale paradijzen zien, is hun niet coöperatie op internationaal vlak.

De acties van de IRS en de OESO maken vrij duidelijk dat een land het statuut van fiscaal paradijs beter niet kan hebben. De vrees voor internationale boycot tegen fiscale paradijzen werd al snel duidelijk bij de verdwijning van 28 fiscale paradijzen van de OESO lijst.

Het grootste probleem is het feit dat de verschillende internationale organisaties verschillende normen hanteren ter identificatie van fiscaal paradijzen waardoor het voor kleine staatjes inderdaad niet gemakkelijk is om aan alle criteria van de verschillende organisaties te voldoen. De vraag naar een uniforme definiëring en normering is dan ook terecht.

---

¹⁷⁴ REUTERS, *Liechtenstein's Prince Hans Adam II clinched a royal victory on Sunday as subjects rallied behind the 300-year-old monarchy to back controversial political reforms in the alpine state*, <http://www.cnn.com/2003/WORLD/europe/03/16/liechtenstein.reut/>.

5. Algemene conclusie

Na analyse van verschillende bankgeheimen, moet toegegeven worden dat de sterke bankgeheimen en bancaire tradities van Luxemburg en Zwitserland geen mythe zijn. Hun wetgevingen zijn vrij volledig en equivalent. Zwitserland heeft wel een beetje voor door het wettelijke acteren van de extraterritorialiteit van het bankgeheim. De Oostenrijkse wetgeving kan ‘concurreren’ met voorgaande wetgevingen, maar de Oostenrijkse wet geeft geen antwoord op de netelige vraag van de extraterritorialiteit. Daarnaast is Oostenrijk wel het enige land dat de procedure tot wijzigingen van de wetgeving omtrent het principe van het bankgeheim wettelijk acteert. Groot-Brittannië op haar beurt heeft een ongestructureerde wetgeving in deze materie en hanteert het principe van de Common Law. Een duidelijke bepaling van de opheffingsgronden van het bankgeheim ontbreekt. Toch is het principe van het Britse bankgeheim vrij gelijklopend met Luxemburg, Zwitserland en Oostenrijk met het verschil dat haar wetgeving meer ruimte laat voor interpretatie wat als een tekortkoming in internationale context kan gezien worden. België op haar beurt kent dan weer geen bankgeheim maar wel een discretieplicht. Het overgrote verschil schuilt in de niet strafrechterlijke sanctionering. De basisidee van de bescherming van de klantgegevens is gelijklopend, maar het belang dat aan de eventuele schending gehecht wordt, verschilt evenals de ‘striktheid’ van de opheffingsgronden. Ondanks de discretieplicht zijn klantgegevens gelijkwaardig beschermd met als grootste uitzondering de openheid van de banken tegenover de belastingsadministratie bij overlijden van de klant. Er bestaat niet echt een perfect bankgeheim maar een combinatie van het Luxemburgse, Zwitserse en Oostenrijkse bankgeheim zou de perfectie kunnen benaderen.

Wanneer het Europese debat over de harmonisatie van de spaarfiscaliteit geanalyseerd wordt, kan je besluiten dat het uitgangspunt om iedere Europese burger te belasten op spaarinkomsten, enkel goed kan zijn. De vraag die wel gesteld moet worden en die door Luxemburg dan ook gesuggereerd wordt, is deze van de effectiviteit van dit akkoord zoals het nu opgesteld is. Wordt op deze manier de fiscaliteit echt wel geharmoniseerd? Het feit dat iedereen belast blijft aan zijn eigen belastingstarief en dat eventuele maatregelen kunnen getroffen worden om residenten te bevoordelen, zijn niet onoverkomelijk. Wordt iedereen echt wel evenveel op zijn spaargeld getaxeerd? Wat Luxemburg, Oostenrijk en België tijdens de overgangperiode toepassen lijkt inderdaad meer te beantwoorden aan de vraag van een evenwaardige belasting van spaargeld. Het akkoord is gedetailleerd uitgewerkt en goed gefundeerd, de grootste twijfel bestaat nu of deze mooi uitgestippelde theorie ook in de praktijk zal toegepast worden waarbij iedere lidstaat zich aan de ‘regels’ houdt en geen buitensporige veranderingen aan zijn belastingssysteem doet.

Een ander aspect dat momenteel zorgen baart, is de betrekking van allerlei zaken bij dit akkoord die niet tot de kern behoren. Waarom koppelt Italië haar boete van de overschrijding van de melkquota's aan haar goedkeuring? Boycot het land zo niet de weg naar een definitief akkoord? Dezelfde opmerking geldt voor België, het probleem van de coördinatiecentra staan niet in relatie met de basisidee van dit akkoord. De enige conclusie die uit dergelijk optreden kan getrokken worden, is het behalen van zoveel mogelijk eigen voordeel in een reeds delicate discussie. Dergelijke attitude brengt de unanieme goedkeuring van dit akkoord nog meer in gevaar.

Ondanks de reeds verdeelde meningen, kan men de houding van Zwitserland in dit debat begrijpen. Zwitserland wordt afgeschilderd als een dwarsligger, maar ging reeds akkoord met verschillende maatregelen zoals het heffen van 35% bronbelasting en de driejaarlijkse herziening van de afspraken met de Europese Unie. De Confederatie is steeds uitgekomen voor haar standpunt en heeft altijd open kaart gespeeld. Het is door iedereen vanaf het begin van de onderhandelingen geweten dat Zwitserland niet bereid was zomaar equivalente maatregelen te nemen en haar bankgeheim tot het uiterste zou beschermen, maar andere staten zoals Monaco, Andorra, Liechtenstein en San Marino wachten het resultaat af van de onderhandelingen met Zwitserland met als grootste gevaar dat deze staatjes op het einde gaan dwarsliggen. De Europese Unie kent hun standpunt niet. Een andere zaak zijn de Verenigde Staten die bij hun eigen fiscale hervorming alle niet Amerikaanse banken verplicht hebben om Amerikaanse residenten te identificeren en te coöpereren met de Internal Revenue Service, maar aarzelen wanneer Europa om een gelijkaardige gunst vraagt. Alhoewel de Europese Unie beweert dat de huidige bilaterale akkoorden met de Verenigde Staten voldoen aan de verwachtingen, kan de vraag gesteld worden of deze uitwisselingen ook effectief zullen plaats vinden. Europese banken zijn wel bereid automatische uitwisseling te doen voor Amerikaanse residenten, maar de Verenigde Staten weigeren automatische gegevensuitwisseling voor Europese residenten. Eerlijk? Als de Verenigde Staten dan hun verplichtingen nakomen, hoe zal dit gebeuren?

Het akkoord van de Europese harmonisatie wordt terecht een werk van lange adem en soms een slag in het water genoemd. De idee en het akkoord zelf zijn volwaardig en goed, maar de ontwikkelingen en onderhandelingen tot een definitief akkoord laten te wensen over. Het blijft een debat vol verrassende wendingen.

Tenslotte werd de waangedachte van landen met bankgeheim zijn automatisch fiscale paradijzen weggewerkt, maar toch moet onder ogen durven gezien worden dat het bankgeheim deel uitmaakt van de kritische succesfactoren van de meeste fiscale paradijzen.

Officieel zijn nog zeven paradijzen erkend door de OESO en valt het af te wachten welke maatregelen tegen deze paradijzen zullen genomen worden. Het spreekt voor zich dat landen die weigeren internationale wederzijdse juridische hulp te verlenen een bedreiging zijn voor andere financiële centra die deze regeling wel respecteren.

Het doel van dit werk was meer inzicht te brengen in het begrip 'bankgeheim', de Europese harmonisatie van spaarfiscaliteit en het begrip van 'fiscale paradijzen'. Hopelijk werd dit doel bereikt en zijn de mythes en onduidelijkheden omtrent deze thema's een beetje opgehelderd.

6. Lijst van geraadpleegde werken

6.1. Boeken

AUBERT, M., FRICK, T. A., HONEGGER, P. C., e.a., Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises. Lausanne/Bellinzona, Méta-Editions, 1996, p. 12 - 18, 23 - 40, 47 - 53, 72 - 76, 105 - 130.

BOWER, T., Nazi goud, de sinistere bankgeheimen van Zwitserland. Amsterdam, Balans, 1997, p. 14, 47, 55, 71 - 72, 145 - 146. (Oorspronkelijke titel: Bloody Money: the Swiss, the Nazi's & the Billions.)

CHAMBOST, E., *Le guide mondial des secrets bancaires*. Paris, Seuil, 1980, p. 11 - 16, 101 - 105, 145 - 152, 156 - 163, 171 - 175, 191 - 201, 227 - 232, 239 - 243, 265 - 273, 278 - 280, 296 - 301.

CHAMBOST, E., *Guide des paradis fiscaux face à la Communauté européenne*. Paris, Sand, 1993, p. 67 - 74, 77- 85, 111 - 118, 197 - 208, 215 - 221, 293 - 297, 332 - 333, 338 - 399.

COOPMAN, B., DAUGINET, V., e.a., *Aangifte van buitenlandse bankrekeningen en bankgeheim in de Benelux*. Seminar buitenlandse bankrekeningen, Fiskoloog, BIBLO.WV.

FOSS, België en STONE, M., *CRM in financial services - a practical guide to making customer relationship management work*. UK, Kogan Page, 2002, p. 352 - 361.

RAPPO, A. J., Le secret bancaire, sa portée dans le temps, l'espace et dans les groupes de sociétés. Berne, Staempfli Editions S.A., 2002, p. 31, 44, 52 - 63, 77, 137.

Le guide des paradis financiers, p. 66 - 79, 82 - 107, 120 - 137, 150 - 167, 180 - 191.

6.2. Artikels

AFP, Zwitserse overheid laks tegen witwassen drugsgeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 november 1989.

AFP, Affaire de violation du secret bancaire examinée à Luxembourg. In : *L'Echo*, 16 mars 2000.

AFP, Jean-Claude Juncker ferme sur le secret bancaire. In : *Luxemburger Wort*, 10 avril 2000.

AFP, Secret bancaire: les Suisses ont changé d'avis. In : *Luxemburger Wort*, 26 juin 2000.

AFP, « Le secret bancaire n'est pas négociable ». In : *Luxemburger Wort*, 22 août 2000.

AFP, OESO-sancties dreigen voor belastingparadijzen. In: *De Financieel Economische Tijd*, 17 april 2002.

AFP, OESO plaatst zeven ministaatjes op zwarte lijst belastingparadijzen. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 april 2002.

AFP, Une majorité de Suisses pour assouplir le secret bancaire. In : *Luxemburger Wort*, 29 avril 2002.

AFP, « Le secret bancaire n'est pas négociable ». In : *Luxemburger Wort*, 20 septembre 2002.

AFP, Le gouvernement reste inflexible à Bruxelles sur la fiscalité de l'épargne. In : *Luxemburger Wort*, 30 septembre 2002.

AFP, L'Union européenne aux prises avec la Suisse. In : *La Voix du Luxembourg*, 7 octobre 2002.

AREND, O., Private banking, defies, strategies. In: *PaperJam*, Octobre 2002, p. 76 - 82.

L'axe Luxembourg-Berne. In : *Trends/Tendances*, 15 juin 2001.

L'argent du terrorisme encore difficile à traquer. In : *La Voix du Luxembourg*, 17 octobre 2002.

AUBERT, M., L'évolution du secret bancaire : peau de chagrin ou adaptation justifiée ? In : *Banque Stratégie*, n°115, avril 1995, p. 20 – 24.

BAERTSCHI, B., Les délits d'initiales: le pour et le contre. In : *Reflets et perspectives*, XXXVIII, n°3, 1999, p. 53 – 59.

Balade luxembourgeoise. In : *Cash*, 18 juillet 1996.

BATHOL, J., Le secret bancaire malmené ? In : *Le Jeudi*, 16 novembre 2000.

BASSIR, A., Les banquiers suisses s'exaspèrent des fortes pressions visant à mettre fin au secret bancaire. In : *Le Monde*, 10 octobre 2002.

BELLE, D. VAN, Witwaswetgeving in een stroomversnelling (1). In: *De Financieel Economische Tijd*, 26 april 2002.

BELLE, D. VAN, Witwaswetgeving maakt adviesverlening risicovol (2). In: *De Financieel Economische Tijd*, 3 mei 2002.

BOCEV, P. en BONAVIDA, M. – L., L'Union européenne en mal d'harmonisation. In : *Le Figaro*,
9 décembre 1999.

BOCK, G., Reconnaissance ou affaiblissement du secret bancaire ? In : *Luxemburger Wort*,
9 juin 2000.

BOCK, G. en PICQUET A., Oui, il y aura encore le Luxembourg après Feira. In : *Luxembourg Wort*, 22 mai 2001.

BUHRER, J. – C., Les Suisses refusent de renoncer au secret bancaire malgré les pressions américaines et européennes. In : *Le Monde*, 23 août 2000.

BULCKE, B., Buitenland spaargeld in EU vanaf 2004 belast. In: *De Standaard*, 23 januari 2003.

CALOEN, A. VAN, Et voilà l'épineux secret bancaire. In : *Libre Belgique*, 8 octobre 2002.

CANAL, L., Secret en Berne. In : *Divers*, 14 septembre 1999.

CARRE, G., Europe en gésine. In : *La Voix du Luxembourg*, 10 octobre 2002.

C.D., Des « cybercambrioleurs » s'attaquent à la banque Egg. In : *Les Echos*, 24 août 2000.

C.D., Fiscalité de l'épargne : négociations USA-UE. In : *L'Echo*, 27 septembre 2002.

Commissions rogatoires, transfèrements internationaux, exécution des décisions étrangères en Suisse. In : *Juriscope*, décembre 1997.

DASSESE, M., Le Luxembourg dissipe un « tragique malentendu ». In : *L'Echo*, 15 mai 2002.

DECEUNYNCK, F., Einde van het fiscale toerisme? In: *De Financieel Economische Tijd*, 8 februari 2003.

DELEPIERRE, F., KB Lux: une commission rogatoire. In : *Le Soir*, 3 février 1999.

DELEPIERRE F., La KB Lux attaqué par des clients belges. In : *Le Soir*, 5 mars 2001.

DELEPIERRE F., La KB Lux devant le tribunal grand-ducal. In : *Le Soir*, 5 mars 2001.

DEWEERDT, M., Quitte ou double in Liechtenstein. In : *De Financieel Economische Tijd*, 11 maart 2003.

De Luxembourg à Genève: secret bancaire. In : *Trends/Tendances*, 25 août 1997.

D.L., Les quatre atouts du Luxembourg. In : *Le Figaro*, 31 janvier 1997.

DUFOUR, M., Menaces sur le secret bancaire. In : *Banque Stratégie*, n°196, septembre 2002,

p. 27 – 29.

FALJAQUI, A., Luxembourg – Mode d ‘emploi. In : *Trends/Tendances*, 1 février 1999.

FALJAQUI, A., Le secret bancaire en péril ? In : *Trends/Tendances*, 8 décembre 2000.

FALJAQUI, A., L’Europe des 25 est née. In : *Trends/Tendances*, année 27, n°51, 19 décembre 2002, p. 12 – 13.

Le Forum de stabilité financière publie la liste des centres off-shore à problèmes. In : *Les Echos*, 26 mai 2000.

GARIDEL – THORON, A. de, Le secret bancaire suisse: la protection des minorités à la protection des Etats. In : *Banque Stratégie*, n°196, septembre 2002, p. 24 – 26.

GAUDRON, J.-M., Le sulfureux secret du Luxembourg. In : *PaperJam*, octobre 2002, p. 68 – 74.

GEORIS, V., Les Quinze lèvent un coin du secret bancaire. In : *Le Soir*, 21 juin 2000.

GUERRERA, F., Jubilant Luxembourg seals saving tax deal with a kiss. In: *The Financial Times*, 23 January 2003.

HAMME, K. VAN, OESO in volle oorlog tegen belastingparadijzen. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 augustus 2002.

HAMME, K. VAN, Belgische banken rapporteren aan Amerikaanse fiscus. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 oktober 2000.

HAMME, K. VAN, EU vraagt aangifte grote geldbedragen. In: *De Financieel Economische Tijd*, 29 juni 2002.

HAMME, K. VAN, EU voert druk op Zwitsers bankgeheim op. In: *De Financieel Economische Tijd*,
4 juli 2002.

HAMME, K. VAN, Frans Thierens (KBC Bank) vindt dat nieuwe, verstrengde compliance regelgeving niet te ver gaat. In: *De Financieel Economische Tijd*, 13 juli 2002.

HAMME, K. VAN, Europese Unie uit dreigementen tegen Zwitsers bankgeheim. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 september 2002.

HAMME, K. VAN, EU zet Zwitserland onder druk om bankgeheim deels op te geven. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 september 2002.

HAMME, K. VAN, EU voert sancties tegen Zwitserland voorlopig af. In: *De Financieel Economische Tijd*, 9 oktober 2002.

HAMME, K. VAN, EU krijgt geen beweging in Zwitsers bankgeheim. In: *De Financieel Economische Tijd*, 23 november 2002.

HAMME, K. VAN, EU tast nog eens grenzen af van bankgeheim. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

HAMME, K. VAN, De vele spelers in het Europese fiscale dossier. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

HAMME, K. VAN, EU-Commissie geeft spaarakkoord met Zwitserland onvoldoende. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 november 2002.

HAMME, K. VAN, Arrest legt beperkingen Luxemburgs bankgeheim bloot. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 januari 2003.

HAMME, K. VAN en MICHIELSEN, D., Belgische spaarders houden een vijfde van vermogen in buitenland aan. In: *De Financieel Economische Tijd*, 23 januari 2003.

HAMME, K. VAN, Europees spaarakkoord moet in maart in wet worden omgezet. In: *De Financieel Economische Tijd*, 23 januari 2003.

HAMME, K. VAN, 'Arrest KB Lux poging tot bescherming van Luxemburgse banksector'. In: *De Financieel Economische Tijd*, 5 april 2003.

HAMME, K. VAN, KB Lux dient klacht in tegen speurders. In: *De Financieel Economische Tijd*,
9 april 2003.

HUP, I., L'accord de Feira n'inquiète pas le Luxembourg. In : *L'Echo*, 8 mars 2001.

HUP, I., Suisse: un pas en avant, deux pas en arrière. In *L'Echo*, 13 juin 2001.

HUP, I., Harmonisation de la fiscalité des revenus de l'épargne: il est long le chemin de la levée du secret bancaire. In : *L'Echo*, 17 décembre 2001.

HUP, I., La loi protège le secret bancaire, l'inscrire dans la Constitution ne serait guère utile. In : *L'Echo*, 25 avril 2002.

HUP, I., Pour la Suisse, ce sera la retenue à la source ou rien. In : *L'Echo*, 5 septembre 2002.

HUP, I., Reynders: "Négocier directement avec les banquiers suisses". In : *L'Echo*,
24 septembre 2002.

HUP, I., Fiscalité de l'épargne: les Suisses font fi des menaces européennes. In : *L'Echo*,
1 octobre 2002.

HUP, I., Fiscalité de l'épargne: l'UE avertit à nouveau la Suisse. In : *L'Echo*, 2 octobre 2002.

Internet et confidentialité, le duo impossible. In : *Trends/Tendances*, 16 novembre 1998.

Invoquer le secret bancaire ? In : *Trends/Tendances*, 9 mai 2000.

Jersey : facts and figures. In: *FT expat*, September 2002, p. 7.

Jersey: regulators claim a clean bill on money laundering. In: *The Financial Times*, 9 October 2002.

KARTHEISER, T., Laissons les “clients Swatch” au Luxembourg ... In : *Le Jeudi*, 10 octobre 2002.

KLEEBLATT, A., Juncker défend le secret bancaire. In : *Republicain Lorrain*, 20 juin 2001.

KVV, Veilige haven voor persoonlijke gegevens. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 juni 2002.

LANNOO J., EU legt informatieplicht buitenlands spaargeld vast. In: *De Financieel Economische Tijd*,
5 mars 2002.

LANNOO, J. en VERHEYDEN, S., EU-Hof mag niet oordelen over Luxemburgs bankgeheim.
In: *De Financieel Economische Tijd*, 24 april 2002.

LANNOO, J., Reynders wil fiscale gegevensuitwisseling uitstellen. In: *De Financieel Economische Tijd*,
2 novembre 2002.

LANNOO, J., EU bekijkt belastingsamnestie buitenlands spaargeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 novembre 2002.

LANNOO, J., EU-regels buitenlands spaargeld op de helling. In: *De Financieel Economische Tijd*,
30 novembre 2002.

LANNOO, J. EU-Hof doet geen uitspraak over Luxemburgs bankgeheim. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

LANNOO, J. en HAMME, K. VAN, EU telt 25 lidstaten vanaf mei 2004. In: *De Financieel Economische Tijd*, 14 december 2002.

LANNOO, J. en HAMME, K. VAN, Optimisme over EU-akkoord belasting spaargeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 21 januari 2003.

LANNOO, J. en HAMME, K. VAN, Buitenlands spaargeld wordt belast vanaf 2004. In: *De Financieel Economische Tijd*, 22 januari 2003.

LANNOO, J. en HAMME, K. VAN, Minister Reynders eist extra respijt voor coördinatiecentra. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 februari 2003.

LANNOO, J., Belasting buitenland spaargeld pas in 2005. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 maart 2003.

LANNOO, J., Definitief Europees akkoord over belasting spaargeld onzeker. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 maart 2003.

LANNOO, J., EU dicht bij akkoord belasting buitenland spaargeld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 20 maart 2003.

LANNOO, J. en HAMME, K. VAN, Belasting buitenland spaargeld in impasse. In: *De Financieel Economische Tijd*, 22 maart 2003.

LANNOO, J., EU ziet geen graten in nieuw stelsel coördinatiecentra. In: *De Financieel Economische Tijd*, 28 maart 2002.

LANNOO, J., België naar EU-Hof over coördinatiecentra. In: *De Financieel Economische Tijd*, 4 april 2003.

LAUWENS, B., Ter Beke-bestuurders buiten vervolging gesteld. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 december 2002.

LAUWENS, B., Zaak-Ter Beke zet Belgische wetgever voor schut. In: *De Financieel Economische Tijd*, 19 december 2002.

LEAHY, J., South Pacific islands hit by wave of regulation after terrorist attacks. In: *The Financial Times*, 8 January 2003.

LEGRAND, G., Secret bancaire: Tempête dans un verre de porto. In : *Trends/Tendances*, 25 août 2000.

LEGRAND, G., Le secret bancaire menacé. In : *Trends/Tendances*, année 27, n°51, 19 décembre 2002, p. 40 – 44.

LEGRAND, G., Nooit meer naar Luxemburg ? In: *Trends/Tendances*, jrg. 29, nr. 7, 13 februari 2003, p. 74 – 76.

LEMAITRE, P., Le Luxembourg s'accroche à son secret bancaire. In : *Le Monde*, 23 mai 2000.

Libre prestations de services bancaires – La conformité du secret bancaire luxembourgeois devant la Cour de Justice européenne. In : *Agefi Luxembourg*, 7 septembre 2000.

LOMBARDINI, C. en BENELMOUFFOR, A., La Suisse n'est pas le dernier bastion des blanchisseurs d'argent. In : *Banquemagazine*, n°609, décembre 1999, p. 37 – 39.

LORANG, E.J., Vers une infrastructure online de haute sécurité. In : *Agefi Luxembourg*, 11 février 2000.

Le Luxembourg. Faut – il y placer son argent ? In : *Le Revenu Français*, 30 décembre 1997.

Luxembourg fighting for its reputation. In: *Business*, september 2002, p. 4 - 10.

MAELE, D. VAN DER, VANVELTHOVEN, P. en JANSEN, T., Offshoreparadijzen: een bedreiging voor onze samenleving. In *De Financieel Economische Tijd*, 5 februari 2002.

MAGRINI, G. M. en THOMAS, J.-M., European Private Banking Survey 4th edition. In: *Banking Review*, année 9, n°3, juillet 1999, p. 14 – 19.

MALHERBE, J. en HERMAND, O., Fiscalité européenne de l'épargne : une directive en attente. In : *Journal des tribunaux*, année 121, n°6053, 4 mai 2002, p. 329 – 337.

MALHERBE, P., Le secret bancaire en Belgique et en Europe – 2e partie. In : *R.G.F.*, décembre 1996, p. 397 – 410.

MAMPAEY, S., Marktautoriteiten stelt minder beursdelicten vast. In: *De Financieel Economische Tijd*, 21 november 2002.

MAREELS, D., Europese richtlijn op het sparen: geen definitieve beslissing, wel nieuwe oriëntaties. In: *Synthese*, n°93, april 2003.

MARGELISH, C. – A., Une nouvelle pierre de Sisyphe? In : *Banque & Finance*, n°33, septembre – octobre 1998.

MARTIN, S., Proposition de directive européenne de « Feira » et le secret bancaire luxembourgeois. In : *Tageblatt*, 14 février 2002.

MICHEL, A., ROCHE, M. en SANTI, P., La lutte contre le terrorisme va faire reculer davantage le secret bancaire. In : *Le Monde*, 4 octobre 2001.

MICHELSEN, D., Europese heffing treft 'creatieve' spaarders. In: *De Financieel Economische Tijd*,
23 januari 2003.

MICHELSEN, D., Europese belasting geen doodvonnis voor papieren obligaties. In: *De Financieel Economische Tijd*, 4 februari 2003.

MICHELSEN, D., Spaarbelasting lokt Luxemburgse beheerders naar België. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 februari 2003.

M.L.R., Ne pas manquer le coche. In : *Luxemburger Wort*, 7 décembre 1999.

M.L.R., « Une page est tournée ». In : *Luxemburger Wort*, 12 décembre 2000.

MOLITOR, R., Le secret bancaire luxembourgeois dans l'environnement européen. In : *Agefi Luxembourg*, 27 septembre 1995.

MOSSAR, L., Entraide judiciaire internationale en matière pénale et principe de proportionnalité : la solution luxembourgeoise. In : *Codex*, n°8, 2002, p. 239 – 243.

MOSSU, L., Le secret bancaire à nouveau éraflé. In : *Le Figaro*, 31 mars 1998.

MOSSU, L., Le secret bancaire bancal. In : *La libre Belgique*, 3 novembre 1998.

MOSSU, L., Secret bancaire : la Suisse au pied du mur. In : *Le Figaro*, 13 août 1999.

MOSSU, L., Le fisc américain fait pression. In : *Le Figaro*, 21 août 2000.

NIEMEGEERS, W., Disparition du secret bancaire. In : *Trends/Tendances*, 17 août 2001.

NIES, J., La Suisse et le contrôle du blanchiment d'argent : La quadrature du cercle entre auto-régulations privées, contrôles administratives et interventions pénales. In : *Agon*, n°32, 2001, p. 2 – 23.

NOTHAR, R., Secret bancaire et fraude fiscale. In : *Codex*, n°4, 1999, p. 20 – 31.

NOTHAR, R., Le secret bancaire et fraude fiscale – 2e partie. In : *Codex*, n°1, 2000, p. 24 – 32.

Offshore advantage. In: *FT expat*, September 2002, p.4 – 5.

OZOLINS, M., Rien qu'une étape. In : *Le Jeudi*, 30 novembre 2000.

PANSAERTS, C., Bush gaat economie aanwakkeren. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 januari 2003.

Petite victoire pour la KBL. In : *Le Quotidien*, 15 octobre 2002.

POUJOI, V., Levée du secret: Luxembourg s'interroge sur son avenir de place bancaire.
In : *Tageblatt*, 3 juillet 2000.

POUJOI, V., Entraide judiciaire à deux vitesses. In : *D'Letzburger Land*, 27 octobre 2000.

REUTERS, Fiscalité : Londres se cabre et pousse ses partenaires à bout. In : *L'Echo*,
13 décembre 1999.

REUTERS/BLOOMBERG, Zwitserland lanconiek over dreiging EU. In: *Financieel Dagblad*,
10 september 2002.

SAINT-ALARY, B., Le partage du secret: tolérances et limites. In : *Banque Stratégie*, n°196,
septembre 2002, p. 1-5.

SANCHEZ RUIZ, A. I., L'assistance prêtée par la Suisse dans la lutte anti-blanchiment : un
aperçu dès l'Union européenne. In : *Agon*, n°33, 2001, p. 6 – 13.

SCHROOTEN, R. Minister Reynders wil bancaire discretieplicht doorbreken. In: *De Financieel
Economische Tijd*, 7 november 2000.

Sea change for islands. In: *FT expat*, September 2002, p. 8 – 9.

La signature électronique : enfin une réalité juridique. In : *L'Echo*, 18 octobre 2001.

SINNAEVE, S., Bankgeheim geldt ook voor betalingen met bankkaart. In: *De Financieel
Economische Tijd*, 13 november 2001.

SINNAEVE, S., MasterCard moet transacties met offshorecentra vrijgeven. In: *De Financieel
Economische Tijd*.

SIWECK, J. - L., La fin du silence. In : *D'Letzburger Land*, 16 juin 2000.

SIWECK, J.- L., Fraude fiscale: passez le dossier. In : *Le Quotidien*, 4 avril 2002.

SURMONT, E., Le secret bancaire violé via internet. In : *Le Soir*, 4 septembre 2000.

TANGHE, N., Senaat keurt wetsontwerp tegen witwassen goed. In: *De Financieel Economische Tijd*,
19 april 2002.

TANGHE, N., Banken worstelen met steeds strengere witwasregels. In: *De Financieel Economische Tijd*, 20 april 2002.

TANGHE, N., Belg kan buitenlands vermogen beter snel repatriëren. In: *De Financieel Economische Tijd*, 24 januari 2003.

THIEL, L., Luxembourg , de l'offshore vers l'onshore. In : *Le Jeudi*, 29 mars 2001.

THOMAS L. en HERON, C., Le secret bancaire au Luxembourg – Les choix de la politique fiscale luxembourgeoise. In : *Luxemburger Wort*, 5 mars 2001.

THOMAS, P. – H., La Suisse énerve Frits Bolkenstein. In : *Le Soir*, 9 septembre 2002.

Under the spotlight. In: *FT expat*, p. 15.

VEEGER, M., Fiscale amnestie in Italië tart elke verbeelding. In: *De Financieel Economische Tijd*,
19 februari 2003.

VELDE, K. VAN, Internetbom tikt onder bedrijfsdata. In: *De Financieel Economische Tijd*, 7 juni 2002.

VERBIEST, T., Le développement d'Internet et la difficile protection de la vie privée. In : *L'Echo*, 16 décembre 1999.

VERHEYDEN, S., Achttien maanden cel voor vervalser KB Lux-documenten. In : *De Financieel Economische Tijd*, 11 maart 2003.

VERHEYDEN, S. en PEETERS, T., Frauderende klanten KB Luxemburg krijgen schadevergoeding. In: *De Financieel Economische Tijd*, 3 april 2003.

VERHOEYE, J., Fiscus kan bankgeheim niet omzeilen via Banksys. In: *De Financieel Economische Tijd*, 8 februari 2002.

VERHOOSEL, T., La « Petite Suisse » est devenue grande. In : *Banque & Finance*, septembre 1995.

VISCHER, H.L.B., Some remarks on the implementation of the Swiss anti-money laundering rules. In: *www.offshoreinvestment.com*, april 2000, p. 13 – 14.

Votre banquier peut-il encore se taire ? In : *Trends/Tendances*, 24 août 2001.

VRIES, S. DE, Berlijn voert bronbelasting van 25 procent in. In: *De Financieel Economische Tijd*,
17 december 2002.

WEISHAAR, J.-C., L'Internet sécurisera-t-il la place financière? In : *Tageblatt*, 29 février 2000.

WINKEL, R., Bush pompt 674 miljard dollar in economie. In: *De Financieel Economische Tijd*,
8 januari 2003.

6.3. Wettteksten

6.3.1. Luxemburg

CODE pénal, secret bancaire, art. 458 en art. 459. In : *Service central de législation*,
Luxembourg, 1999, p. 153.

CODE pénal, section V de l'infraction de blanchiment, art. 506-1, art. 506-3, art. 506-5. In
Service central de législation, Luxembourg, 1999, p. 163.

LOI modifiée du 19 février 1973 concernant la vente de substances médiacmenteuses et la lutte contre la toxicomanie telle qu'elle a été modifiée, art. 8, art. 8-1, art. 8-2, art. 10, art. 11, art. 12. In : *Service central de législation*, Luxembourg, 1999, p. 164 – 165.

LOI du 3 mai 1991 sur les opérations d'initiés, art. 1er, art. 2, art. 4, art. 6, art. 7, art. 8, art.9, art. 10. In : *Service central de législation*, Luxembourg, 1999, p. 351 – 353.

LOI modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier, art. 38, art. 39, art. 40 en art. 41. In : *Service central de législation*, Luxembourg, 1999, p. 154, p. 166 – 168.

LOI du 22 décembre 1993 sur l'escroquerie en matière d'impôts, art. 1er. In : *Service central de législation*, Luxembourg, 1999, p. 155.

REGLEMENT grand-ducal du 24 mars 1989 précisant le secret bancaire en matière fiscale et délimitant le droit d'investigation des administrations fiscales, art. 1er, art. 2, art. 4, art. 8. In : *Service central de législation*, Luxembourg, 1999, p. 156.

6.3.2. Zwitserland

LOI fédérale sur les banques et les caisses d'épargne du 8 novembre 1934, art. 47, <http://swiss-bank-accounts.com/f/banque/secret/loi.bancaire.html>.

6.3.3. Oostenrijk

AUSTRIAN BANKING ACT, §38, §39, § 40, §41, §75, §98, §101,
<http://www2.oenb.at/english/pdfdown/austrianbankingact.pdf>

6.3.4. Groot-Brittannië

Bank of England ACT 1998, §17, <http://www.hms.gov.uk/acts/acts1998/19980011.htm>.

CRIMINAL JUSTICE ACT 1993, §18, §26, §51 tot §53, §56 tot §58, §61, §63,
http://www.hms.gov.uk/acts/acts1993/Ukpga_19930036_en_1.htm.

Drug Trafficking Offences ACT 1994, §50,
http://www.hms.gov.uk/acts/acts1994/Ukpga_19940037_en_1.htm

<http://www.infolaw.uk.co>.

6.3.5. België

B.T.W.-WET, art. 61 - para. 1 - 1e lid, art. 93 bis,

<http://www.juridischewereld.2link.be>,

<http://www.fisconet.fgov.be/nl/?frame.dll&root=V:FisconetNld.2&versie=04&type=vrb!btw-wet.htm&&>.

BURGERLIJK WETBOEK, art. 142, art. 218, art. 223, art. 1405 al. 4,

<http://www.juridischewereld.2link.be>,

<http://www.fisconet.fgov.be/nl/?frame.dll&root=V:FisconetNld.2&versie=04&type=burgw!INH&&>.

WETBOEK VAN INKOMSTENBELASTING, art. 315, art. 318 – 1^e lid, art. 318 – 2^e lid, art. 322,

<http://www.juridischewereld.2link.be>,

<http://www.fisconet.fgov.be/nl/?frame.dll&root=V:FisconetNld.2&versie=04&type=vrb!wib.htm&&>.

WETBOEK VAN REGISTRATIE, art. 236 bis,

<http://www.juridischewereld.2link.be>,

<http://www.fisconet.fgov.be/nl/?frame.dll&root=V:FisconetNld.2&versie=04&type=reg!INH&&>

WETBOEK VAN SUCCESSIE, art. 97, art. 98, art. 100, art. 246 bis,

<http://www.juridischewereld.2link.be>,

<http://www.fisconet.fgov.be/nl/?frame.dll&root=V:FisconetNld.2&versie=04&type=vrb!suc.htm&&>.

<http://www.cass.be/wet/wet.htm>.

6.4. Rapporten

ELVINGER, M., *Les conflits entre l'obligation au secret bancaire instituée par la loi luxembourgeoise et l'obligation de déclaration imposée par une loi étrangère*. Conférence organisée par l'Association Luxembourgeoise des Juristes de Banque en collaboration avec l'AEDBF – Belgium, 8 novembre 1996.

KAUFFMAN, J., *Le secret professionnel du banquier en droit luxembourgeois*. Luxembourg, Les cahiers de la BIL, 1996, p. 6 – 51.

MALHERBE, P., Journée d'étude du 24 novembre 1994 : Le secret bancaire et les communications de renseignements dans les pays de l'Union européenne.

Verband Österreichischer Banken & Bankiers : Annual Report 2001,
<http://www.voebb.at/web/downloads/annualreport2001.pdf>.

6.5. Eindwerken

BEULE, N. DE, *Bankgeheim naar Belgisch Recht*. Brussel, Vlekho, 1995. (niet gepubliceerd eindwerk)

RASPOET, I., *Het Groothertogdom Luxemburg: financieel paradijs?* Brussel, Vlekho, 1992. (niet gepubliceerd eindwerk)

VELDEMAN, A., *Bankgeheim: mythe of realiteit?* Brussel, Vlekho, 1989. (niet gepubliceerd eindwerk)

6.6. Interne documenten (niet gepubliceerd)

DEXIA BIL, *Nouvelle réforme fiscale américaine*. Luxembourg, Dexia BIL, 19 juin 2000. (intern document)

DEXIA BIL, *Fiscalité de l'épargne – Accord de Feira*. Luxembourg, Dexia BIL, 18 juillet 2001, mise à jour au 10 janvier 2002. (intern document)

DEXIA BIL, *Décisions du Conseil européen ECOFIN en matière d'harmonisation et de secret bancaire*. Luxembourg, Dexia BIL, 30 avril 2002. (intern document)

DEXIA BIL, *Affaire C 153/00*. Luxembourg, Dexia BIL, 27 mai 2002. (interne nota)

DEXIA BIL, *La fiscalité américaine. (formation)* Luxembourg, Dexia BIL. (intern document)

GEMEENTEKREDIET, *Comparaison entre le Luxembourg et la Suisse*. Luxembourg, Gemeentekrediet Cregem, 10 juillet 1997. (interne nota)

6.7. Encyclopedie en woordenboek

Encarta Encyclopedie Winkler Prins Editie. Elsevier, Microsoft Corporation, 1999. (CD-Rom)

GEERTS, G. en HEESTERMANS, H., *Van Dale Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*. 11de herziene druk. Utrecht / Antwerpen, Van Dale Lexicografie, 1989. (3 delen)

6.8. Interviews

IRVING, J., Mail naar jurist. Londen, 17 april 2003.

LERCHBAUMER, G., Mail naar jurist van het Oostenrijkse Ministerie van Financiën. Wenen, 11 april 2003.

OLIVIER, J.-F., Interview met jurist van Dexia BIL. Luxemburg, 25 september 2002.

RIEFEL, H., Mail naar jurist van de Oostenrijkse spaarbankenvereniging. Wenen,

31 maart 2003.

ROMMES, J.-J., Mail naar jurist. Luxemburg, 7 april 2003.

6.9. Websites

Acquis de Schengen et son intégration dans l'Union,

<http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/fr/lvb/133020.htm>.

L'activité bancaire à Luxembourg, données et chiffres 2002,

http://www.abbl.lu/pdf/FactFig_2002/ABBL2002_FR.pdf.

Bilatérales II : deuxième rencontre de négociation sur Schengen/Dublin,

http://www.europa.admin.ch/nbv/medien/2002/f/pm_021004.pdf

BRUNET, G., Le secret bancaire dans la tourmente. In : *Hebdo*, n°33, 14 août 1997,

<http://www.hebdo.ch>.

Chapitre VIII: L'entraide judiciaire et l'assistance administrative au niveau international,

<http://www.eda.admin.ch/eda/f/home/foreign/ecopo/chfin/chap8.html>.

Code de déontologie, <http://www.abbl.lu>.

Communiqué de presse N.34/02. L'avocat général Léger estime que, dans cette affaire, la Cour n'est pas compétente pour examiner la comptabilité de la législation luxembourgeoise en matière de secret bancaire, <http://www.curia.eu.int/fr/cp/aff/cp0234fr.htm>, 23 avril 2002.

Les comptes à numéro,

<http://www.swiss-bank-accounts.com/f/banque/secret/comptenumero.html>.

Conclusions de la présidence – Conseil européen de Santa Maria da Feira,

<http://www.ib.be/grip/bdg/pdf>, 19 et 20 juin 2000.

Concurrence fiscale dommageable – un problème mondial,

http://www.iccwbo.org/home/statements_rules/statements/2000/French_translations/harmful_tax.asp.

Conférence sur le blanchiment du 18 au 21 décembre 2000,

<http://filterman.multimania.com/offshore.htm>.

Council of European Union, evaluation report on mutual legal assistance and urgent requests for the tracing and restraint of property - report on Austria, 22 December 2000,

<http://ue.eu.int/ejn/data/evaluation/14911>.

Définition de paradis fiscal, http://www.transnationale.org/dossiers/finance/paradis_1.thm.

Liste des codes banque pour IBAN-LUX, <http://www.abbl.lu>, 20 août 2002.

MONTEBOURG, A., *Assemblée nationale Rapport d'information Tome I Monographies Volume 3 La Suisse*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale, 30 mars 2000.

MONTEBOURG, A., *Assemblée nationale Rapport d'information Tome I Monographies Volume 4 La Grande-Bretagne, Gibraltar et les Dépendances de la Couronne*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale, octobre 2001.

MONTEBOURG, A., *Assemblée nationale Rapport d'information Tome I Monographies Volume 5 La Grand Duché du Luxembourg*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale, janvier 2002.

MULLER, A. G., *Sparbuch Austria*, <http://www.webspawner.com/users/Sparbuch/>.

Non-Cooperative Countries and Territories, http://www.faft-gafi.org/NCCT_en.htm., 21 June 2002.

OCDE - pays membres, <http://www.oecd.org/FR/countrylist/0,,FR-countrylist-0-nodirectorate-no-no-159-0--no-,00.html>.

L'OCDE publie la liste des paradis fiscaux non coopératifs,
<http://www.oecd.org/FR/document/0,,FR-document-103-3-no-4-28535-103,00.html>.

Les origines du secret bancaire suisse,
<http://www.swiss-bank-accounts.com/f/secret/secret-bancaire/histore.html>.

Les origines juridiques du secret bancaire, <http://www.swiss-bank-accounts.com/f/secret/secret-bancaire/bases.legales.html>.

Le paradis existe-t-il ?, <http://www.taxhaven-opm.org/ParadisFiscaux.htm>.

Plan du site web du GAFI, http://www.oecd.org/fatf/Sitemap_fr.htm.

Proposition de décision du conseil visant à garantir une imposition effective, à l'intérieur de la Communauté, des revenus de l'épargne sous forme de paiement d'intérêts – 2001/0164 (CNS),
http://europa.eu.int/eur-lex/fr/com/reg/fr_register_1040.html, 18 juillet 2001.

Quarante recommandations du Group d'Action Financière sur le blanchiment de capitaux,
http://ue.eu.int/ejn/data/vol_c/9_autres_textes/recommendationsfatffr.html.

REUTERS, *Liechtenstein's Prince Hans Adam II clinched a royal victory on Sunday as subjects rallied behind the 300-year-old monarchy to back controversial political reforms in the alpine state,* <http://www.cnn.com/2003/WORLD/europe/03/16/liechtenstein.reut/>.

Schengen: questions les plus courantes,
http://www.europa.admin.ch/eu/info_mat/dossiers/f/schengen.htm.

Le secret bancaire suisse en matière de divorce, héritage et faillite,
<http://www.swiss-bank-accounts.com/f/banking/secret-bancaire-droit-civil.html>.

Secret bancaire suisse et blanchiment d'argent sale,
<http://www.swiss-bank-accounts.com/f/banking/secrecy/blanchiment.html>.

Le secret bancaire et le devoir de diligence en Suisse,

<http://www.eda.admin.ch/eda/f/home/foreign/ecopo/chfin/chap4.html>.

SPAAN, M., Het bankgeheim en de Europese Unie, <http://www.efr.nl/art222.htm>.

The Seventh Meeting of FSF, <http://www.fsforum.org/Press/P20020326.html>.

ZIEGLER, J., Sous la pression de l'Union Européenne, mort programmée du secret bancaire suisse. In : *Le Monde Diplomatique*, février 2001, http://www.monde_diplomatique.fr.

6.10. Kaarten en vlaggen

CIA World factbook 2002, <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/index.html>.

7. Bijlagen

7.1. Bijlage 1: Rogatoire Commissies¹⁷⁵

7.1.1. Europese Conventie voor wederzijdse hulp in strafzaken van 1959

Artikel 2 van deze Conventie laat toe dat een rogatoire commissie wordt geweigerd indien de aanvraag van politieke of fiscale aard is of indien de aanvraag de veiligheid, soevereiniteit, publieke orde of nationale belangen in het gedrang brengt. Via reserves kunnen lidstaten vragen dat één of meer van de volgende principes gerespecteerd worden:

- Wederkerigheid: Als het land A land B helpt, hoort land B ook land A te helpen.
- Specialiteit: De bekomen informatie mag enkel gebruikt worden in het kader van de door de rogatoire commissie gemotiveerde zaak.
- Legaliteit: Elke aanvraag moet gebeuren door een gerechtelijke instantie.
- Dubbele incriminatie: De criminele activiteiten, onderwerp van de rogatoire commissie, moeten als strafrechtelijk sanctioneerbaar beschouwd worden in beide landen.
- Proportionaliteit: Een aanvraag kan geweigerd worden indien de middelen nodig om de doelstelling te bereiken, te hoog zijn. Door dit principe verplicht men het vragende land eerst hun eigen middelen uit te putten alvorens zich tot het gevraagde land te wenden. De banken van het gevraagde land worden op deze manier beschermd tegen vage en algemene aanvragen.
- Ne bis in item: De buitenlandse autoriteiten doen aanvraag voor hulp bij een zaak die reeds object was van een strafrechtelijke procedure gevoerd door de autoriteiten van het gevraagde land.

---

¹⁷⁵ J. KAUFFMAN, *Le secret professionnel du banquier en droit luxembourgeois*. Luxembourg, Les cahiers de la BIL, 1996,

p. 26 – 30.

Commission Rogatoires. In : *Juriscope*, décembre 1997.

A. Montebourg, *Assemblée nationale Rapport d'information - Tome I Monographies Volume 3 La Suisse*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>. Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 30 mars 2000.

M. Aubert, e.a., *Les nouveaux défis au secret bancaire suisse: enquêtes fiscales, commissions rogatoires, fusions d'entreprises*,
p. 109 – 125.

Council of European Union, evaluation report on mutual legal assistance and urgent requests for the tracing and restraint of property – report on Austria, 22 December 2000, <http://ue.eu.int/ejn/data/evaluation/14911>.

7.1.2. Aanvragen tot medewerking

In dit kort overzicht beperk ik me tot de algemene vereisten van aanvragen tot wederzijdse hulp zonder de bedoeling te hebben volledig te zijn. Om een volledig overzicht te hebben, kan u zich best beroepen op de vermelde bronnen.

De weergegeven situatie gaat ervan uit dat Luxemburg, respectievelijk Zwitserland, Oostenrijk, Groot-Brittannië en België, de landen zijn die de aanvraag ontvangen. Elke aanvraag moet het onderwerp en het motief vermelden. De aanvraag moeten in één van de officiële landstalen van het gevraagde land opgesteld of vertaald worden. Een magistraat van het vragende land moet op het moment van de aanvraag kunnen bewijzen dat een criminele activiteit, strafbaar in beide landen, plaatsvond in het gevraagde land. Deze magistraat roept een rogatoire commissie samen die de verordening overhandigt aan de juridische autoriteiten van het gevraagde land. Er wordt vereist om zo volledig en precies mogelijk de feiten en de te vervolgen persoon te beschrijven. Eens aan al deze voorwaarden wordt voldaan, richt de bevoegde minister of onderzoeksrechter de vraag aan de betreffende bank om de juiste documenten voor te leggen en bijgevolg hun bankgeheim op te heffen.

Het uiteindelijke doel van een rogatoire commissie is om documenten, dossiers, bewijsstukken, getuigenverhoren en zelf inbeslagnames te communiceren. Deze laatste twee kunnen slechts plaats vinden bij feiten die gevangenisstraffen van een minimum tijd tot gevolg hebben en met uitdrukkelijke toestemming van de bevoegde rechter van het land aan wie deze bewijzen gevraagd worden. Bij de uitvoering van een rogatoire commissie zijn er steeds agenten van het vragende land aanwezig mits uitdrukkelijke toestemming van de autoriteiten van het gevraagde land.

Indien er geen verdrag noch internationale conventie bestaat tussen gevraagde en vragende land, kunnen rogatoire commissies toch toegelaten worden door de Minister van Justitie waarna de nationale rechters gevolg moeten geven aan deze toelating. Zwitserland kent een aantal complementaire akkoorden ter uitvoering van rogatoire commissies. Een voorbeeld van een complementaire akkoorden is dit tussen Zwitserland en Oostenrijk respectievelijk Duitsland. Het akkoord voorziet de mogelijkheid om de objecten die deel uitmaakten van de inbreuk terug te bezorgen evenals de waarden die uit de verkoop van deze objecten zouden kunnen voorkomen. Daarnaast bestaat een conventie tussen Zwitserland en de Verenigde Staten die de algemene wederzijdse hulp voor alle delicten en gespecialiseerde wederzijdse juridische hulp voor criminele feiten regelt. De akkoorden tussen Zwitserland en Australië enerzijds en Canada

anderzijds zijn gebaseerd op het genoemde akkoord tussen Zwitserland en de Verenigde Staten. Aanvragen van politieke aard, militaire aard, aanvragen die voortvloeien uit wetten over kartels of anti-trust wetten en aanvragen met fiscale inbreuk als achtergrond worden geweigerd. In tegenstelling tot de Europese Conventie voor wederzijdse hulp in strafzaken, laat dit akkoord wel toe om aanvragen te behandelen die een economische inbreuk vertegenwoordigen.

Artikel 3 alinea 1 van dit akkoord laat de gevraagde partij toe een aanvraag te weigeren indien de uitvoering van deze schade zou kunnen aanbrengen aan de belangen van het gevraagde land of indien de aanvraag het principe van de ne bis in item niet respecteert.

7.2. Bijlage 2: Witwaswetgeving¹⁷⁶

Witwassen wordt door de Europese Richtlijnen gezien als de opzettelijke omzetting of overdracht van gelden of voorwerpen wetende dat ze voortkomen uit criminele activiteiten, evenals het verhelen van de herkomst en de aard van de gelden waardoor men betrokkenen van de criminele activiteiten laat ontkomen aan mogelijke wettelijke gevolgen en elke medeplichtigheid via het geven van hulp, raad, aanzetten tot of vergemakkelijken van criminele activiteiten die onder de witwaswetgeving vallen.

Ter bestrijding van de witwassen stelde de Europese Unie twee Richtlijnen op. De Europese Richtlijn 91/308 EEG beperkte de strijd tegen witwassen tot het opleggen van verplichtingen met betrekking tot vermogensvoordelen uit drugsdelicten. Deze regelgeving is van kracht voor alle beroepen waarlangs geld kan worden witgewassen naast kredietinstellingen en financiële instellingen. De Europese Richtlijn 2001/97/EG die vanaf 15 juni 2003 in elke nationale wetgeving moet getransponeerd worden, breidt het aantal criminele activiteiten uit die eveneens als witwassen worden gezien, namelijk de vermogensvoordelen uit met terrorisme, georganiseerde misdaad, wapenhandel, mensenhandel, illegale organenhandel, fraude ten nadele van financiële belangen van de Europese Unie, ernstige en georganiseerde fiscale fraude via internationale mechanismen, omkoping van openbare ambtenaren, beursmisdrijven, financiële oplichting en bedrieglijke bankbreuk. Deze preventieve witwaswetgeving is van toepassing op kredietinstellingen, financiële instellingen, vastgoedmakelaars, notarissen, gerechtsdeurwaarders, elke onafhankelijk beoefenaar van juridische beroepen, bedrijfsrevisoren, externe accountants, externe belastingscontroleurs, erkende boekhouders, erkende fiscalisten, makelaars, handelaren in goederen van grote waarde (edelstenen, -metalen of kunstwerken), veilingmeesters, en casino's. Handelaren in goederen met grote waarden en veilingmeesters zijn slechts aan deze regelgeving onderworpen indien in contanten wordt betaald voor een bedrag van 15 000 euro of meer. Bij casino's moet elke bezoeker geïdentificeerd worden die voor minimum 1 000 euro

---

¹⁷⁶Europese Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld. Europese Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld - Verklaring van de Commissie.

A. Montebourg, *Assemblée nationale Rapport d'information Tome I Monographies Volume 3 La Suisse*, <http://www.assemblee-nat.fr/dossiers/blanchiment.asp>, Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 30 mars 2000.

Le secret bancaire et le devoir de diligence en Suisse,
<http://www.eda.admin.ch/eda/f/home/foreign/ecopo/chfin/chap4.html>

C. Lombardini en A. Benelmouffok, La Suisse n'est pas le dernier bastion des blanchisseurs d'argent.
In : *Banquemagazine* n°609, décembre 1999.

speelpenningen koopt. Casino's onder overheidstoezicht worden verplicht om elke bezoeker, ongeacht het aantal gekochte speelpenningen te identificeren.

Wanneer onafhankelijke leden van wettelijk erkende en gecontroleerde beroepsgroepen die juridisch advies verstrekken, zoals advocaten, een cliënt in recht vertegenwoordigen, zijn advocaten vrijgesteld van de verplichting om vermoedens van witwassen te melden en dit geldt voor elke informatie die is verkregen vóór, tijdens of na een gerechtelijke procedure. Het juridisch advies blijft onderworpen aan de beroepsgeheimhoudingsplicht, welke vervalt vanaf het ogenblik dat de juridisch adviseur deelneemt aan witwasactiviteiten of vermoedt dat het juridisch advies voor witwasdoeleinden wordt verstrekt. In het geval van notarissen en onafhankelijke juridische beroepsbeoefenaars moet worden toegestaan dat de balie of andere zelfregulerende instanties voor onafhankelijke beroepsbeoefenaars aangewezen worden als de instantie om mogelijke witwasgevallen te melden. Elke lidstaat is vrij te bepalen hoe de samenwerkingsverbanden verlopen tussen genoemde instanties en de autoriteiten die bevoegd zijn voor de witwasbestrijding.

De witwaswetgeving is opgedeeld in een preventief gedeelte en een repressief gedeelte. Het preventief gedeelte kadert in het 'Know your customer' principe en omvat een aantal identificatieverplichtingen. Deze identificatieprocedure is niet verplicht voor klanten die zelf aan de verplichtingen van deze richtlijn moeten voldoen zoals bijvoorbeeld financiële instellingen. De repressieve maatregelen bestaan uit de strafrechterlijke sanctionering bij inbreuken tegen de witwaswetgeving. De identificatieprocedure gebeurt aan de hand van volgende stappen:

- Identificatieverplichting bij aanvang van elke zakenrelatie en voor transacties die meer dan 10 000 euro bedragen.
- Identificatie van de economische eigenaar.
- Bewaring van identificatie- en transactiedocumenten gedurende minimum 5 jaar.
- Onderzoeken van verdachte transacties en melding van transacties die op witwassen wijzen.
- De bevoegde autoriteiten op een zo volledig mogelijke manier informeren bij elke aanvraag.
- Verbod om de klant in te lichten over melding aan de bevoegde instanties of de instelling van een witwasonderzoek, wat soms voor praktische problemen kan zorgen.
- Het instellen van passende interne procedures ter bestrijding van witwassen. Hieronder verstaat men eveneens de opleiding van het personeel en het aanstellen van een compliance officer die verantwoordelijk is voor de controle van de interne procedures,

het verstrekken van de nodige informatie aan de medewerkers en het centraliseren van de informatie. Daarnaast houden deze mensen zich ook bezig met fraudebestrijding, de naleving van de discretieplicht en de wetgeving op de privacy. Tevens stellen zij een deontologische code op voor alle medewerkers.¹⁷⁷

Aangezien Zwitserland geen deel uitmaakt van de Europese Unie, is de Confederatie evenmin verplicht de Europese Richtlijnen ter bestrijding van witwassen over te nemen. Toch heeft Zwitserland een eigen wetgeving namelijk de Wet van 1998 die goed aansluit bij deze van de Europese Unie. De Zwitserse wet richt zich tot alle financiële tussenpersonen zoals banken, beleggingsfondsen, vermogensbeheerders, verzekeringsondernemingen, wisselkantoren, advocaten, notarissen, casino's, spoorwegen, juweliërs en nog vele anderen. Er is nog steeds nood aan verdere uitbreiding van deze categorieën aangezien de financiële sector steeds minder aantrekkelijk wordt waardoor witwassen zich verplaatst naar de immobiliën en de industrie. De meldingsplicht voor witwassen richt zich op drugstrafic, georganiseerde misdaad, wapenhandel en andere, maar in geen geval op fiscale inbreuken. De inbreuk mag plaatsgevonden hebben in Zwitserland of in het buitenland. In het kader van het 'Know your customer' principe moet aan volgende verplichtingen voldaan worden:

- Identificatie van de co-contractant op basis van een wettelijk identificatiebewijs.
- Identificatie van de economische eigenaar. De bank eist van de co-contractant, indien deze de economische eigenaar niet is, een schriftelijke verklaring over de identiteit van de economische eigenaar. Dit is slechts van toepassing voor rekeningen die geopende zijn sinds juli 1998, bij rekeningen die eerder werden geopend zal de identificatie plaatsvinden op het moment van verdenking.
- Onderzoeken van verdachte transacties. Banken moeten de economische achtergrond en het doel van ongewone transacties verduidelijken.
- Melding van verdachte zakenrelaties. Indien na onderzoek de bank vermoeden heeft van witwassen of criminele activiteiten, dan moet zij dit dadelijk melden aan het Communicatiebureau inzake witwassing van geld.
- Indien de bank vermoedens heeft van witwassen of criminele activiteiten maar dit niet met doorslaggevende argumenten kan aantonen, volgt de bank de klant op zonder de autoriteiten in te lichten. De bank kan klantenrelaties verbreken op voorwaarde dat de Kantonale Autoriteiten van strafrechterlijke vervolging op basis van een formulier dat door de bank wordt ingevuld, de fondsen zouden kunnen opsporen ('paper trail').

---

¹⁷⁷ K. VAN HAMME, Frans Thierens (KBC Bank) vindt dat nieuwe, verstrengde compliance regelgeving niet te ver gaat. In: *De Financieel Economische Tijd*, 13 juli 2002.

- De bevoegde autoriteiten op een zo volledig mogelijke manier informeren bij elke aanvraag.
- Blokkering van de verdachte fondsen gedurende 5 werkdagen. Bovendien mag de bank de klant in geen geval inlichten over de vermoedens van witwassen, wat soms voor praktische problemen kan zorgen.
- Sinds 1 mei 1992 zijn de banken verplicht om interne richtlijnen op te stellen tegen het witwassen van geld. De banken worden geacht hun personeel op te leiden en eveneens een compliance officer aan te stellen.

7.3. Bijlage 3 : Amerikaanse fiscale hervorming¹⁷⁸

7.3.1. Geviseerde personen

De fiscale hervorming viseert enkel personen van Amerikaanse nationaliteit, in de ruimste betekenis van het woord, die van kapitaalopbrengsten van Amerikaanse origine genieten.

Worden als Amerikaans resident beschouwd:

- Iedere persoon van Amerikaanse nationaliteit of die resident is in de Verenigde Staten. Dit zijn zowel personen die in de Verenigde Staten gedomicilieerd zijn, als personen met dubbele nationaliteit, met een verblijfsvergunning of diegene die aan de substantial presence test voldoen. De substantial presence test beschouwt een persoon als Amerikaans resident op het ogenblik dat hij fysisch aanwezig was in de Verenigde Staten tijdens:
  - Minimum 31 dagen van het huidige jaar EN
  - Minimum 183 dagen tijdens het huidige en de 2 voorgaande jaren waarbij de berekening van de dagen als volgt gebeurt:
    - Alle dagen van het huidige jaar.
    - 1/3 van de dagen fysieke aanwezig gedurende het eerste voorgaande jaar.
    - 1/6 van de dagen fysiek aanwezig gedurende het tweede voorgaande jaar .
- Iedere Amerikaanse onderneming.
- Iedere Amerikaanse partnership.
- Iedere trust¹⁷⁹ indien de administratieve controle door de Amerikaanse autoriteiten gebeurt of indien meerdere Amerikaanse personen de beslissingen in de trust kunnen nemen.
- Elke overheid van de Verenigde Staten.

Worden niet als Amerikaans resident beschouwd:

- Iedere niet Amerikaanse onderneming, dus elke onderneming die niet werd opgericht naar Amerikaanse recht.
- Ieder individu of entiteit die niet als Amerikaans resident wordt beschouwd.

---

¹⁷⁸ DEXIA BIL, Nouvelle réforme fiscale américaine. Luxembourg, Dexia BIL, 19 juin 2000. (intern document)

DEXIA BIL, *La fiscalité américaine. (formation)* Luxembourg, Dexia BIL. (intern document)

¹⁷⁹ Een trust is een gecreëerde entiteit waarbij een trustee activa ter goeder trouw beheert in opdracht van de settlor voor de beneficiary.

7.3.2. Geviseerde opbrengsten

- Opbrengsten van aandelen van in de Verenigde Staten opgerichte ondernemingen. De aandelen van buitenlandse ondernemingen die op een Amerikaanse beurs genoteerd zijn worden absoluut niet geviseerd.

Voorbeeld: IBM dividenden worden geviseerd.

- Opbrengsten van aandelen van niet Amerikaanse ondernemingen waarbij de opbrengsten in relatie zijn met een commerciële Amerikaanse activiteit.
- Opbrengsten uit obligaties waarvan de debiteur een Amerikaans resident is.

Voorbeeld: obligaties van de Amerikaanse overheid.

7.3.3. Principe van de Amerikaanse fiscale hervorming

In de overeenkomst van 7 januari 2000 liet de Internal Revenue Service (IRS) de banken de keuze tussen het statuut van gekwalificeerd of niet-gekwalificeerd tussenpersoon.

Door het tekenen van een akkoord met de IRS wordt de bank een gekwalificeerd tussenpersoon wat wil zeggen dat de bank een soort uitvoerder is van de IRS en inhoudingen doet aan de bron op opbrengsten van Amerikaanse oorsprong van Amerikaanse residenten en deze dan doorstort aan de IRS. Elke Luxemburgse, Zwitserse, Oostenrijkse, Britse en Belgische bank opteerde voor dit statuut. De banken verbonden zich om een reporting per pool te doen waarbij zij niet verplicht zijn om de individuele gegevens van Amerikaanse residenten, maar wel algemene gegevens per soort opbrengst door te geven. De enige voorwaarde voor deze vorm van rapportering is het toestaan van een externe audit door de IRS om na te gaan of de voorwaarden gerespecteerd worden.

Elke bank die geen toenadering zocht tot de IRS voor 1 januari 2001, kreeg automatisch het statuut van niet-gekwalificeerde tussenpersoon. Deze banken worden verplicht om de gegevens van hun Amerikaanse klanten die genieten van opbrengsten van Amerikaanse oorsprong aan de IRS door te geven, waarna deze door de IRS worden getaxeerd. Een alternatief is een verhoogde inhouding van 31% aan de bron. De bank moet in ieder geval een reporting doen per klant wat een zware administratieve taak is. Bij vaststelling van elke inbreuk van een buitenlandse bank, legt de IRS zware straffen op.

Bij de opening van een rekening van een Amerikaanse klant, moet de klant de bank meedelen of deze al dan niet Amerikaanse effecten in zijn portefeuille mag opnemen, met inhouding aan de bron en onthulling van zijn identiteit aan de IRS als gevolg (formulier W-9). Het alternatief om elke Amerikaanse titel uit de portefeuille te weren, lijkt erg onwaarschijnlijk door het belang van de Amerikaanse economie.

7.3.4. W-9-formulier

Gelieve hieronder een W-9 – formulier te vinden afkomstig van Citibank NA.

Indien u meer informatie wenst te bekomen over de Amerikaanse fiscale hervorming, kan u steeds de website van de IRS raadplegen op volgende link:

<http://www.irs.gov/businesses/corporations/content/0,,id=96855,00.html>.

Form **W-9**

(Rev. January 2002)

Department of the Treasury
Internal Revenue Service

**Request for Taxpayer
Identification Number and Certification**

Print or type name on page 2.
See Specific Instructions on page 2.

Name
Business name, if different from above
Check appropriate box: Individual/ Sole proprietor Corporation Partnership Other -----
Address (number, street, and apt. or suite no.)
City, state, and ZIP code
List account number(s) here (optional)

Part I Taxpayer Identification Number (TIN)

Enter your TIN in the appropriate box. For individuals, this is your social security number (SSN). However, for a resident alien, sole proprietor, or disregarded entity, see the Part I instructions on page 2. For other entities, it is your employer identification number (EIN). If you do not have a number, see How to get a TIN on page 2.

Note: If the account is in more than one name, see the chart on page 2 for guidelines on whose number to enter.

Part II Certification

Under penalties of perjury, I certify that:

- 1. The number shown on this form is my correct taxpayer identification number (or I am waiting for a number)
- 2. I am not subject to backup withholding because: (a) I am exempt from backup withholding, or (b) I have notified my issuer that I am subject to backup withholding as a result of a failure to report all interest
- 3. I am a U.S. person (including a U.S. resident alien).

Certification instructions. You must cross out item 2 above if you have been notified by the IRS that you are subject to backup withholding because you have failed to report all interest and dividends on your tax return. For real estate for mortgage interest paid, acquisition or abandonment of secured property, cancellation of debt, contribution arrangement (IRA), and generally, payments other than interest and dividends, you are not required to sign provide your correct TIN. (See the instructions on page 2.)

Sign Here Signature of U.S. person Date

Purpose of Form

A person who is required to file an information return with the IRS must get your correct taxpayer identification number (TIN) to report, for example, income paid to you, real estate transactions, mortgage interest you paid, acquisition or abandonment of secured property, cancellation of debt, or contributions you made to an IRA.

Use Form W-9 only if you are a U.S. person (including a resident alien) to give your correct TIN to the person requesting it (the requester) and, when applicable, to:

- 1. Certify the TIN you are giving is correct (or you are waiting for a number to be issued).
- 2. Certify you are not subject to backup withholding, or
- 3. Claim exemption from backup withholding if you are a U.S. exempt payee.

If you are a foreign person, use the appropriate Form W-8. See Pub. 515, *Withholding of Tax on Nonresident Aliens and Foreign Entities*.

Note: If a requester gives you a form other than Form W-9 to request your TIN, you must use the requester's form if it is substantially similar to this Form W-9.

What is backup withholding? Persons making certain payments to you must under certain conditions withhold and pay to the IRS 30% of such payments after December 31, 2001 (29% after December 31, 2003). This is called "backup withholding." Payments that may be subject to backup withholding include interest, dividends, broker and barter exchange transactions, rents, royalties, nonemployee pay, and certain payments from fishing boat operators. Real estate transactions are not subject to backup withholding.

You will not be subject to backup withholding on payments you receive if you give the requester your correct TIN, make the proper certifications, and report all your taxable interest and dividends on your tax return.

Payments you receive will be subject to backup withholding if:

- 1. You do not furnish your TIN to the requester, or
- 2. You do not certify your TIN when required (see the Part II instructions on page 2 for details), or
- 3. The IRS tells the requester that you furnished an incorrect TIN, or
- 4. The IRS tells you that you are subject to backup withholding because you did not report all your interest and dividends on your tax return (for reportable interest and dividends only), or

5. You are not above I account

Cert from ba instruct the Re

Pena

Failure correct penalty failure i willful n

Civil pe

to with no backup penalty

Crimin

Willfully may su fines an

Misuse

Form W-9 (Rev. 1-2002)

Specific Instructions

Name. If you are an individual, you must generally enter the name shown on your social security card. However, if you have changed your last name, for instance, due to marriage without informing the Social Security Administration of the name change, enter your first name, the last name shown on your social security card, and your new last name.

If the account is in joint names, list first and then circle the name of the person or entity whose number you enter in Part I of the form.

Sole proprietor. Enter your individual name as shown on your social security card on the "Name" line. You may enter your business, trade, or "doing business as (DBA)" name on the "Business name" line.

Limited liability company (LLC). If you are a single-member LLC (including a foreign LLC with a domestic owner) that is disregarded as an entity separate from its owner under Treasury regulations section 301.7701-3, enter the owner's name on the "Name" line. Enter the LLC's name on the "Business name" line.

Other entities. Enter your business name as shown on required Federal tax documents on the "Name" line. This name should match the name shown on the charter or other legal document creating the entity. You may enter any business, trade, or DBA name on the "Business name" line.

Exempt. If you are exempt, enter your name as described above, then check the "Exempt" box in the line following the business name, and sign and date the form.

Individuals (including sole proprietors) are not exempt from backup withholding. Corporations are exempt from backup withholding for certain payments, such as interest and dividends. For more information on exempt payees, see the Instructions for the Requester of Form W-9.

If you are a nonresident alien or a foreign entity not subject to backup withholding, give the requester the appropriate completed Form W-8.

Note: If you are exempt from backup withholding, you should still complete this form to avoid possible erroneous backup withholding.

Part I—Taxpayer Identification Number (TIN)

Enter your TIN in the appropriate box.

If you are a resident alien and you do not have and are not eligible to get an SSN, your TIN is your IRS individual taxpayer identification number (ITIN). Enter it in the social security number box. If you do not have an ITIN, see How to get a TIN below.

If you are a sole proprietor and you have an EIN, you may enter either your SSN or EIN. However, the IRS prefers that you use your SSN.

If you are an LLC that is disregarded as an entity separate from its owner (see Limited liability company (LLC) above), and are owned by an individual, enter your SSN (or "pre-LLC" EIN, if desired). If the owner of a disregarded LLC is a corporation, partnership, etc., enter the owner's EIN.

Note: See the chart on this page for further clarification of name and TIN combinations.

How to get a TIN. If you do not have a TIN, apply for one immediately. To apply for an SSN, get Form SS-5, Application for a Social Security Card, from your local Social Security Administration office. Get Form W-7,

Application for IRS Individual Taxpayer Identification Number, to apply for an ITIN, or Form SS-4, Application for Employer Identification Number, to apply for an EIN. You can get Forms W-7 and SS-4 from the IRS by calling 1-800-TAX-FORM (1-800-829-3676) or from the IRS Web Site at www.irs.gov.

If you are asked to complete Form W-9 but do not have a TIN, write "Applied For" in the space for the TIN, sign and date the form, and give it to the requester. For interest and dividend payments, and certain payments made with respect to readily tradable instruments, generally you will have 60 days to get a TIN and give it to the requester before you are subject to backup withholding on payments. The 60-day rule does not apply to other types of payments. You will be subject to backup withholding on all such payments until you provide your TIN to the requester.

Note: Writing "Applied For" means that you have already applied for a TIN or that you intend to apply for one soon.

Caution: A disregarded domestic entity that has a foreign owner must use the appropriate Form W-8.

Part II—Certification

To establish to the withholding agent that you are a U.S. person, or resident alien, sign Form W-9. You may be requested to sign by the withholding agent even if items 1, 3, and 5 below indicate otherwise.

For a joint account, only the person whose TIN is shown in Part I should sign (when required). Exempt recipients, see Exempt above.

Signature requirements. Complete the certification as indicated in 1 through 5 below.

1. **Interest, dividend, and barter exchange accounts opened before 1984 and broker accounts considered active during 1983.** You must give your correct TIN, but you do not have to sign the certification.

2. **Interest, dividend, broker, and barter exchange accounts opened after 1983 and broker accounts considered inactive during 1983.** You must sign the certification or backup withholding will apply. If you are subject to backup withholding and you are merely providing your correct TIN to the requester, you must cross out item 2 in the certification before signing the form.

3. **Real estate transactions.** You must sign the certification. You may cross out item 2 of the certification.

4. **Other payments.** You must give your correct TIN, but you do not have to sign the certification unless you have been notified that you have previously given an incorrect TIN. "Other payments" include payments made in the course of the requester's trade or business for rents, royalties, goods (other than bills for merchandise), medical and health care services (including payments to corporations), payments to a nonemployee for services, payments to certain fishing boat crew members and fishermen, and gross proceeds paid to attorneys (including payments to corporations).

5. **Mortgage interest paid by you, acquisition or abandonment of secured property, cancellation of debt, qualified tuition program payments (under section 529), IRA or Archer MSA contributions or distributions, and pension distributions.** You must give your correct TIN, but you do not have to sign the certification.

Privacy Act Notice

Section 6109 of the Internal Revenue Code requires you to give your correct persons who must file information with the IRS to report interest, dividends, or other income paid to you. Interest you paid, the acquisition or abandonment of secured property, cancellation of debt, or contributions made to an IRA or Archer MSA, the numbers for identification purposes to help verify the accuracy of your information. The IRS may also provide this information to the Department of Justice for criminal litigation, and to cities, states, and the District of Columbia to carry out laws.

You must provide your TIN when you are required to file a tax return. You must generally withhold 30% of interest, dividend, and certain other payments to a payee who does not give a TIN. Certain penalties may also apply.

What Name and Number Give the Requester

For this type of account:	Give name:
1. Individual	The individual
2. Two or more individuals (joint account)	The actual account or funds, the on the acc
3. Custodian account of a minor (Uniform Gift to Minors Act)	The minor
4. The usual revocable savings trust (grantor is also trustee)	The grantor
b. So-called trust account that is not a legal or valid trust under state law	The actual
5. Sole proprietorship	The owner

For this type of account:	Give name:
6. Sole proprietorship	The owner
7. A valid trust, estate, or pension trust	Legal enti
8. Corporate	The corpo
9. Association, club, religious, charitable, educational, or other tax-exempt organization	The organi
10. Partnership	The partne
11. A broker or registered nominee	The broker
12. Account with the Department of Agriculture in the name of a public entity (such as a state or local government, school district, or prison) that receives agricultural program payments	The public

* List first and circle the name of the person number you furnish. If only one person account has an SSN, that person's number furnished.

* Circle the minor's name and furnish the number you furnish. If only one person account has an SSN, that person's number furnished.

* You must show your individual name also enter your business or "DBA" name either your SSN or EIN if you have one.

* List first and circle the name of the legal or person trust. Do not furnish the TIN representative or trustee unless the legal representative or trustee unless the legal representative is designated in the account title.

Note: If no name is circled when one name is listed, the number you considered to be that of the first

Instructions for the Requester of Form W-9

(Rev. January 2002)

Request for Taxpayer Identification Number and Certification

Section references are to the Internal Revenue Code unless otherwise noted.

Changes To Note

- The backup withholding rate is reduced to 30% for reportable payments made in 2002 and 2003 (29% in 2004 and 2005).
- Payers with an electronic system may receive a Form W-9 electronically from an investment advisor or introducing broker who is authorized as the payee's agent. See **Electronic Submission of Forms W-9** below.

How Do I Know When To Use Form W-9?

Use Form W-9 to request the taxpayer identification number (TIN) of a **U.S. person** (including a resident alien) and to request certain certifications and claims for exemption. (See **Purpose of Form** on the Form W-9.) Withholding agents may require signed Forms W-9 from U.S. exempt recipients to overcome any presumptions of foreign status.

Advise foreign persons to use the appropriate Form W-8. See **Pub. 515, Withholding of Tax on Nonresident Aliens and Foreign Entities**, for more information and a list of the W-8 forms.

Also, a nonresident alien individual may, under certain circumstances, claim treaty benefits on scholarships and fellowship grant income. See **Pub. 515** or **Pub. 519, U.S. Tax Guide for Aliens**, for more information.

Electronic Submission of Forms W-9

Requesters may establish a system for payees and payee's agents to submit Forms W-9 electronically, including by fax. A requester is anyone required to file an information return. A payee is anyone required to provide a taxpayer identification number (TIN) to the requester.

Payee's agent. A payee's agent can be an investment advisor (corporation, partnership, or individual) or an introducing broker. An investment advisor must be registered with the Securities Exchange Commission (SEC) under the Investment Advisers Act of 1940. The introducing broker is a broker-dealer that is regulated by the SEC and the National Association of Securities Dealers, Inc., and that is not a payer. Except for a broker who acts as a payee's agent for "readily tradable instruments," the advisor or broker must show in writing to the payer that the payee authorized the advisor or broker to transmit the Form W-9 to the payer.

Electronic system. General must:

- Ensure the information sent, and document all occur result in the submission;
  - Make reasonably certain system and submitting the on Form W-9, the investme broker;
  - Provide the same inform
  - Be able to supply a hard W-9 if the Internal Revenue
  - Require as the final entry electronic signature by the Form W-9 that authenticat
- The electronic signature m perjury and the perjury stal language of the paper Form

TIP For Forms W-9 that the electronic syste electronic signature

For more details, see the

- Announcement 98-27, 1998-2 CB 117
- Announcement 98-27 on p Bulletin (I.R.B.) 1998-15.
- Announcement 2001-91, 2001-1 CB 221 of I.R.

Individual Taxpayer Number (ITIN)

Form W-9 (or an acceptabl persons required to file info to get the payee's (or other individuals, the TIN is gene (SSN).

However, in some cases resident aliens for tax purp an SSN. This includes cert receive information returns SSN.

These individuals must a W-7, Application for IRS Identification Number, un pending for an SSN. Individ provide it on Form W-9.

Substitute Form W-9

You may develop and use your own Form W-9 (a substitute Form W-9) if its content is substantially similar to the official IRS Form W-9 and it satisfies certain certification requirements.

You may incorporate a substitute Form W-9 into other business forms you customarily use, such as account signature cards. However, the certifications on the substitute Form W-9 must clearly set forth (as shown on the official Form W-9) that:

1. The payee's TIN is correct,
2. The payee is not subject to backup withholding due to failure to report interest and dividend income, and
3. The payee is a U.S. person.

You may not:

1. Use a substitute Form W-9 that requires the payee, by signing, to agree to provisions unrelated to the required certifications or
2. Imply that a payee may be subject to backup withholding unless the payee agrees to provisions on the substitute form that are unrelated to the required certifications.

A substitute Form W-9 that contains a **separate signature line** just for the certifications satisfies the requirement that the certifications be clearly set forth.

If a **single signature line** is used for the required certifications and other provisions, the certifications must be highlighted, boxed, printed in bold-face type, or presented in some other manner that causes the language to stand out from all other information contained on the substitute form. Additionally, the following statement must be presented to stand out in the same manner as described above and must appear immediately above the single signature line:

"The Internal Revenue Service does not require your consent to any provision of this document other than the certifications required to avoid backup withholding."

If you use a substitute form, you are encouraged (but not required) to provide Form W-9 instructions to the payee. However, if the IRS has notified the payee that backup withholding applies, then you must instruct the payee to strike out the language in the certification that relates to underreporting. This instruction can be given orally or in writing. See item 2 of the **Certification** on Form W-9.

TIN Applied for

For interest and dividend payments and certain payments with respect to readily tradable instruments, the payee may return a properly completed, signed Form W-9 to you with "Applied For" written in Part I. This is an "awaiting-TIN" certificate. The payee has 60 calendar days, from the date you receive this certificate, to provide a TIN. If you do not receive the payee's TIN at that time, you must begin backup withholding on payments.

Reserve rule. You must backup withhold on any reportable payments made during the 60-day period if a payee withdraws more than \$500 at one time, unless the

payee reserves 30 percent of all reportable p made to the account during 2002 (29% after

Alternative rule. You may also elect to bac during this 60-day period, after a 7-day grace under one of the two alternative rules discus

Option 1. Backup withhold on any report payments if the payee makes a withdrawal fr account after the close of 7 business days af receive the awaiting-TIN certificate. Treat as payments all cash withdrawals in an amount reportable payments made from the day aft the awaiting-TIN certificate to the day of with

Option 2. Backup withhold on any report payments made to the payee's account, reg whether the payee makes any withdrawals, b later than 7 business days after you receive t awaiting-TIN certificate.

Warning: The 60-day exemption from backup v does not apply to any payment othe interest, dividends, and certain paym to readily tradable instruments. Any other reg payment, such as nonemployee compensatio to backup withholding immediately, even if th applied for and is awaiting a TIN.

Even if the payee gives you an awaiting-T certificate, you must backup withhold on rep interest and dividend payments if the payee certify, under penalties of perjury, that the pa subject to backup withholding.

Payees Exempt From Backup Withholding

Even if the payee does not provide a TIN in t required, you are **not required** to backup with any payments you make if the payee is:

1. An organization exempt from tax under section 501(a), any IRA, or a custodial accoun section 403(b)(7) if the account satisfies the of section 401(f)(2);
2. The United States or any of its agency instrumentalities;
3. A state, the District of Columbia, a poss the United States, or any of their political sub instrumentalities;
4. A foreign government or any of its polit subdivisions, agencies, or instrumentalities;
5. An international organization or any of or instrumentalities.

Other payees that **may be exempt** from b withholding include:

6. A corporation;
7. A foreign central bank of issue;
8. A dealer in securities or commodities re register in the United States, the District of C a possession of the United States;
9. A futures commission merchant registe Commodity Futures Trading Commission;
10. A real estate investment trust;

- 11. An entity registered at all times during the tax year under the Investment Company Act of 1940;
- 12. A common trust fund operated by a bank under section 584(a);
- 13. A financial institution;
- 14. A middleman known in the investment community as a nominee or custodian; or
- 15. A trust exempt from tax under section 664 or described in section 4947.

The following types of payments are exempt from backup withholding as indicated for items 1 through 15 above.

Interest and dividend payments. All listed payees are exempt except the payee in item 9.

Broker transactions. All payees listed in items 1 through 13 are exempt. A person registered under the Investment Advisers Act of 1940 who regularly acts as a broker is also exempt.

Barter exchange transactions and patronage dividends. Only payees listed in items 1 through 5 are exempt.

Payments reportable under sections 6041 and 6041A. Only payees listed in items 1 through 7 are generally exempt.

However, the following payments made to a corporation (including gross proceeds paid to an attorney under section 6045(f), even if the attorney is a corporation) and reportable on Form 1099-MISC, Miscellaneous Income, are **not exempt** from backup withholding.

- Medical and health care payments.
- Attorneys' fees.
- Payments for services paid by a Federal executive agency.

Payments Exempt From Backup Withholding

Payments that are not subject to information reporting also are not subject to backup withholding. For details, see sections 6041, 6041A, 6042, 6044, 6045, 6049, 6050A, and 6050N, and their regulations. The following payments are generally exempt from backup withholding.

Dividends and patronage dividends

- Payments to nonresident aliens subject to withholding under section 1441.
- Payments to partnerships not engaged in a trade or business in the United States and that have at least one nonresident alien partner.
- Payments of patronage dividends not paid in money.
- Payments made by certain foreign organizations.
- Section 404(k) distributions made by an ESOP.

Interest payments

- Payments of interest on obligations issued by individuals. However, if you pay \$600 or more of interest in the course of your trade or business to a payee, you must report the payment. Backup withholding applies to the reportable payment if the payee has not provided a TIN or has provided an incorrect TIN.

- Payments of tax-exempt interest
- Exempt-interest dividends and
- Payments described in section 1361 for nonresident aliens.
- Payments on tax-free coverage under section 1451.
- Payments made by certain foreign governments.
- Mortgage or student loan interest.

Other types of payment

- Wages.
- Distributions from a pension or profit-sharing plan, any IRA, or
- Certain surrenders of life insurance.
- Gambling winnings if withholding is required under section 3402(q). However, if you are a payee under section 3402(q), backup withholding does not apply if you fail to furnish a TIN.
- Real estate transactions reportable under section 6045(e).
- Cancelled debts reportable under section 6045(f).
- Distributions from a medical long-term care benefits.
- Fish purchases for cash reportable under section 6050R.

Joint Foreign Payee

If the first payee listed on an information return is a joint payee, you must also report the TIN of the other payee. If the first payee listed on an information return is a joint payee, you must also report the TIN of the other payee.

1. Every joint payee provides a TIN.
2. Any one of the joint payees who is a U.S. person and who has established foreign status gives you a TIN.

If any one of the joint payees is a U.S. person and who has established foreign status gives you a TIN, you must report the TIN for backup withholding purposes.

For more information on backup withholding, see **Instructions for the Requester of W-8ECI, W-8EXP, and W-8IMB**.

Names and TINs To Report for Information Reporting

Show the full name and address of the payee on the information return. If you report more than one payee or the address of the payee, enter on the first name line the name of the payee whose TIN is shown on the information return. You may show the names of any other payees in the area below the first name line.

Sole proprietor. Enter the individual's name on the first name line. On the second name line, enter "doing business as (DBA)." **Do not enter only the business name.** You may enter either the individual's identification number (EIN) if the payee prefers that you show the

-3-

LLC. For an LLC that is disregarded as an entity separate from its owner, you must show the owner's name on the first name line. On the second name line, you may enter the LLC's name. Use the owner's TIN.

Additional Information

For more information on backup withholding, see:

- **Pub. 1679, A Guide to Backup Withholding** or
- **Pub. 1281, Backup Withholding on Missing and Incorrect Name/TINs.**

Notices From the IRS

The IRS will send you a notice if it has a TIN on the information return that does not match the TIN on the IRS's records. You may want to contact the payee to solicit another TIN. The notice also contains copies of the tax

7.4. Bijlage 4: De landen waarmee Zwitserland de conventie voor wederzijdse hulp sloot.

Antigua
Argentinië
Aruba
Bahamas
Barbados
België
Botswana
Bulgarije
Canada
China
Cyprus
Denemarken
Duitsland
Egypte
Estland
Finland
Frankrijk
Griekenland
Hong Kong
Hongarije
Ierland
Israël
Italië
Japan
Joegoeslavië
Korea
Letland
Litouwen
Luxemburg

Macao
Malawi
Marocco
Mexico
Nederland
Noorwegen
Oekraïne
Oostenrijk
Pakistan
Polen
Portugal
Roemenië
Rusland
Seychelles
Slovenië

Slowakije
Spanje
Sri Lanka
Suriname
Tchechië
Turkije
Vaticaanstad
Venezuela
Verenigd
Koninkrijk
Verenigde Staten
Wit-Rusland
Zweden
Zwitserland

Bron: *Le secret bancaire suisse en matière de divorce, héritage et faillite,*

<http://www.swiss-bank-accounts.com/f/banking/secret-bancaire-droit-civil.html>.

7.5. Bijlage 5: Mag een Zwitsers bankier getuigen voor een rechtbank volgens het kantonaal recht?

De bankier mag niet getuigen als zijn klant het hem verbiedt in volgende kantons:

Berne
Genève
Neuchâtel
Saint-Gall
Vaud
Valais

De rechter beslist voor volgende kantons of de bankier al dan niet mag getuigen:

Argovie
Appenzell AR
Grisons
Fribourg
Nidwald
Tessin
Uri
Zoug
Zürich

De bankier moet getuigen als de bank in volgende kantons gelegen is:

Appenzell AI
Bâle-Campagne
Bâle-Ville
Glaris
Lucerne
Obwald
Schaffhouse
Soleure
Thurgovie

Bron: *Le secret bancaire suisse en matière de divorce, héritage et faillite,*

<http://www.swiss-bank-accounts.com/f/banking/secret-bancaire-droit-civil.html>.

7.6. Bijlage 6: Enquêtes van Iso public

De eerste enquête gebeurde in 1983.

Nuanceren van het bankgeheim	73%
Behoud van het huidige bankgeheim	27%

De tweede enquête vond plaats in 2000 en ondervroeg 734 personen met een foutenmarge van 3.8%. Er werd een meningsevolutie vastgesteld: 10% van de Zwitserse bevolking was voorstander van een opheffing van het bankgeheim en de groep Zwitsers die het bankgeheim zonder enige nuancering wensten te behouden, steeg met 17%.

Nuanceren van het bankgeheim	39%
Opheffing van het bankgeheim	10%
Behoud van het huidige bankgeheim	40%
Geen mening	11%

De laatste enquête werd in april 2002 gehouden en ondervroeg 601 personen. De idee van nuancering van het bankgeheim won aanzienlijk aan belang terwijl steeds minder Zwitsers voorstander waren van een zuiver behoud.

Nuanceren van het bankgeheim	58%
Opheffing van het bankgeheim	12%
Behoud van het huidige bankgeheim	28%

Van de ondervraagden was 55% van mening dat fiscale ontduiking strafrechtelijk moet berecht worden, 37% van de ondervraagden wil het huidige statuut van administratieve inbreuk behouden.

Bronnen: MOSSU, L., Secret bancaire: la Suisse au pied du mur. In : *Le Figaro*, 13 août 1999.

AFP, Secret bancaire : les Suisses ont changé d'avis. In : *Luxemburger Wort*, 26 juin 2000.

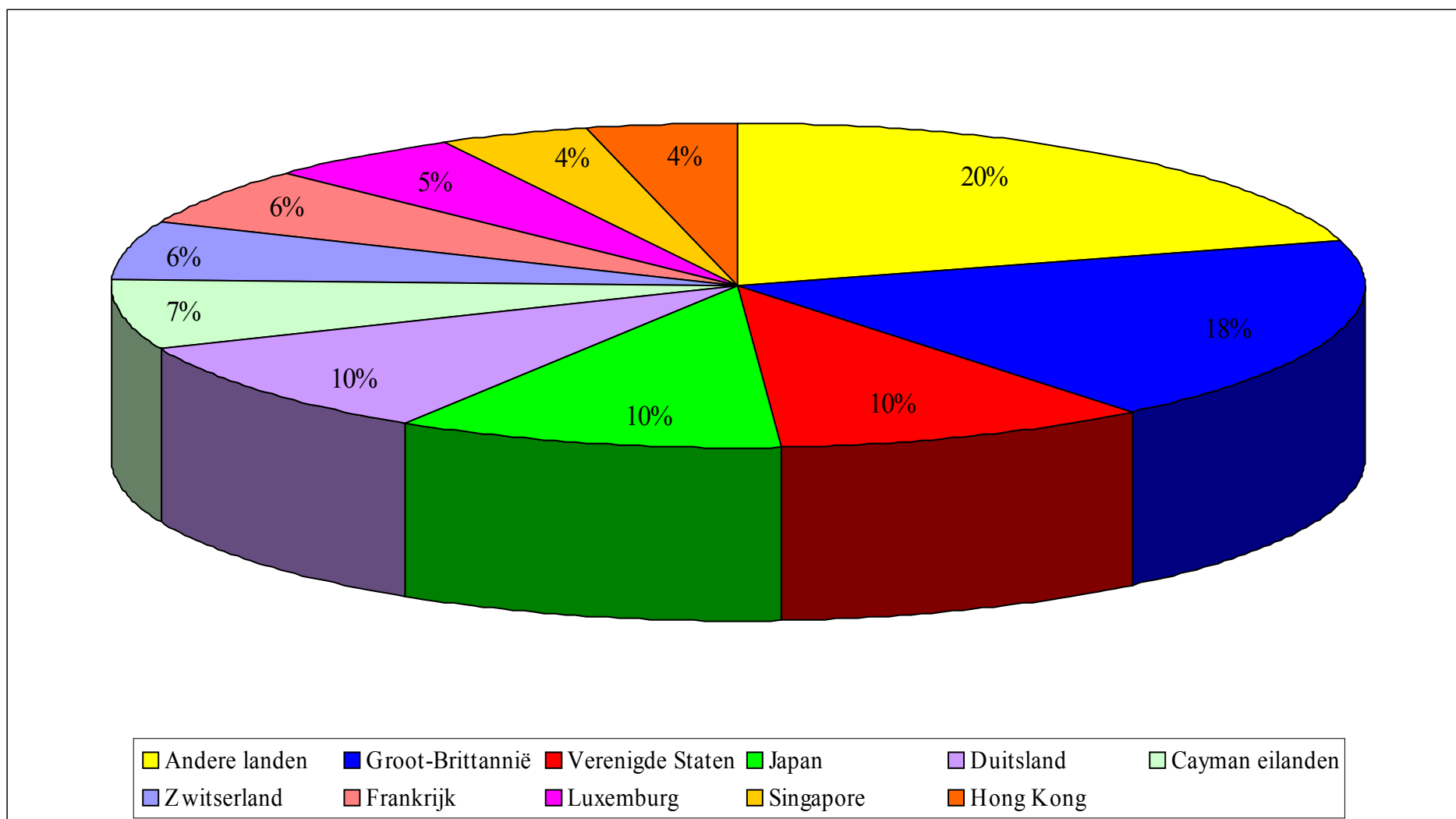
AFP, Une majorité de Suisses pour assouplir le secret bancaire. In : *Luxemburger Wort*, 29 avril 2002.

7.7. Bijlage 7: Europese Unie

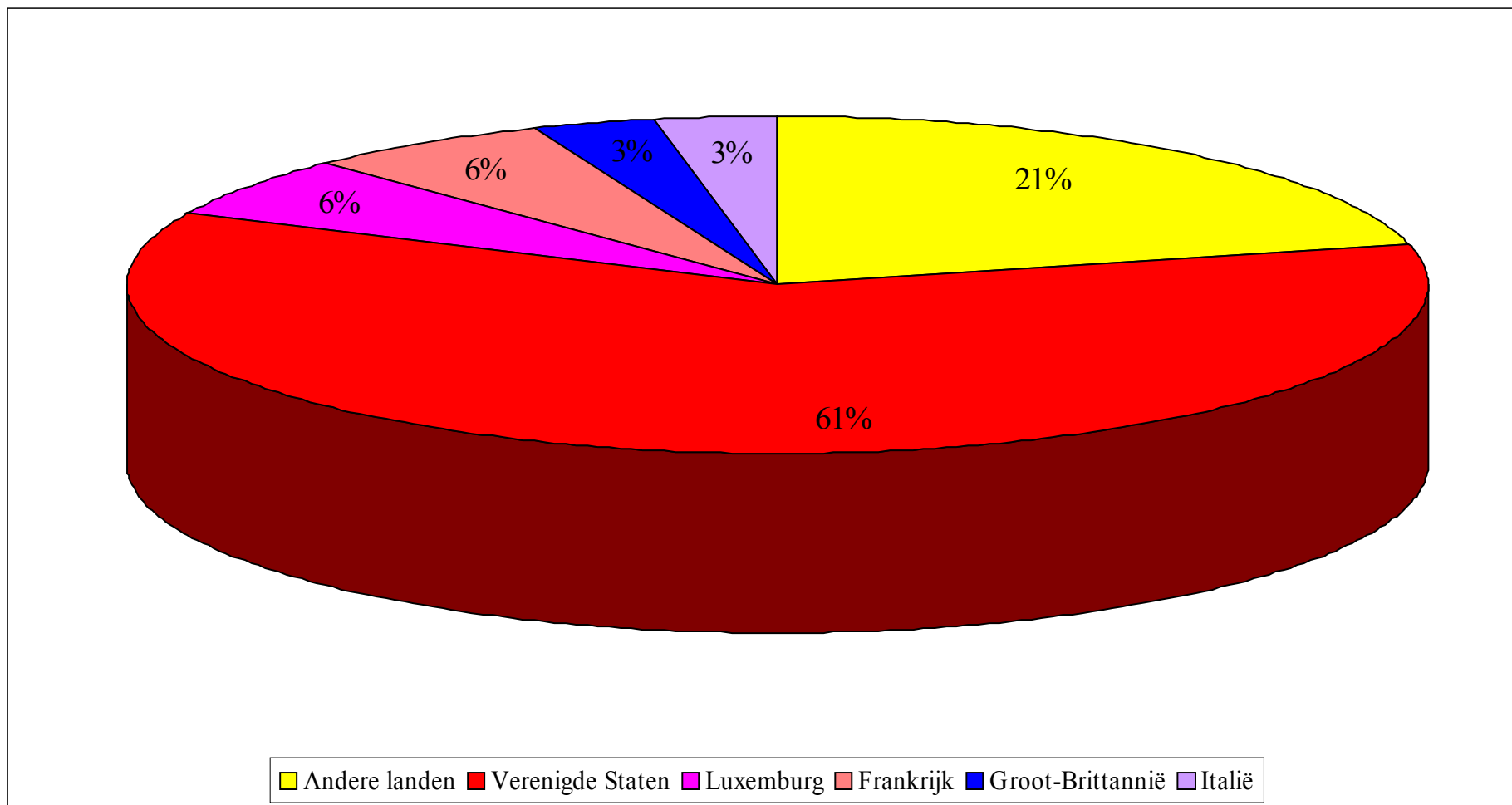

7.8. Bijlage 8: Financiële centra op wereldniveau

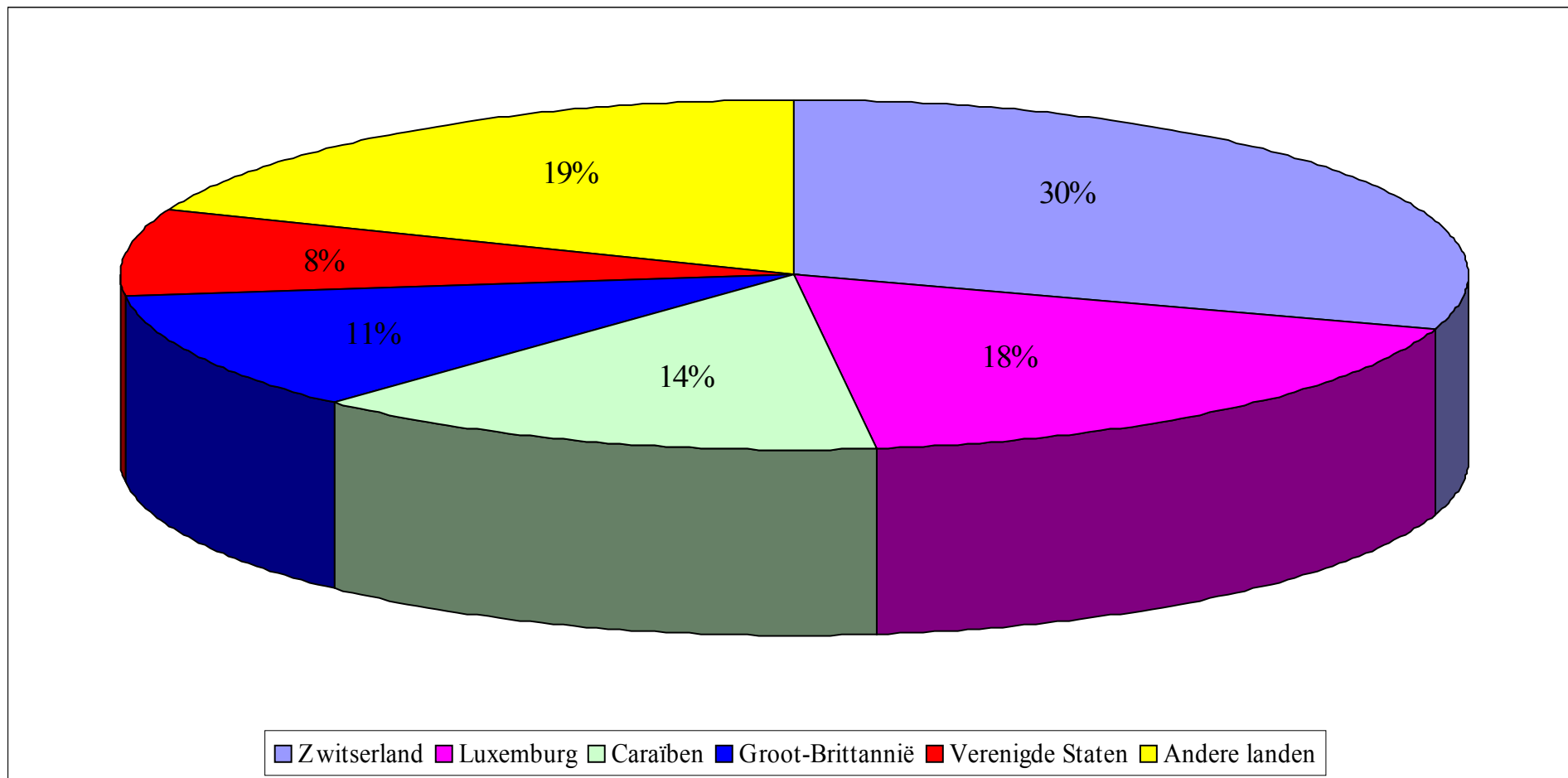
Bron: Banque des règlements internationaux – décembre 2001

7.9. Bijlage 9: Beleggingsondernemingen wereldwijd

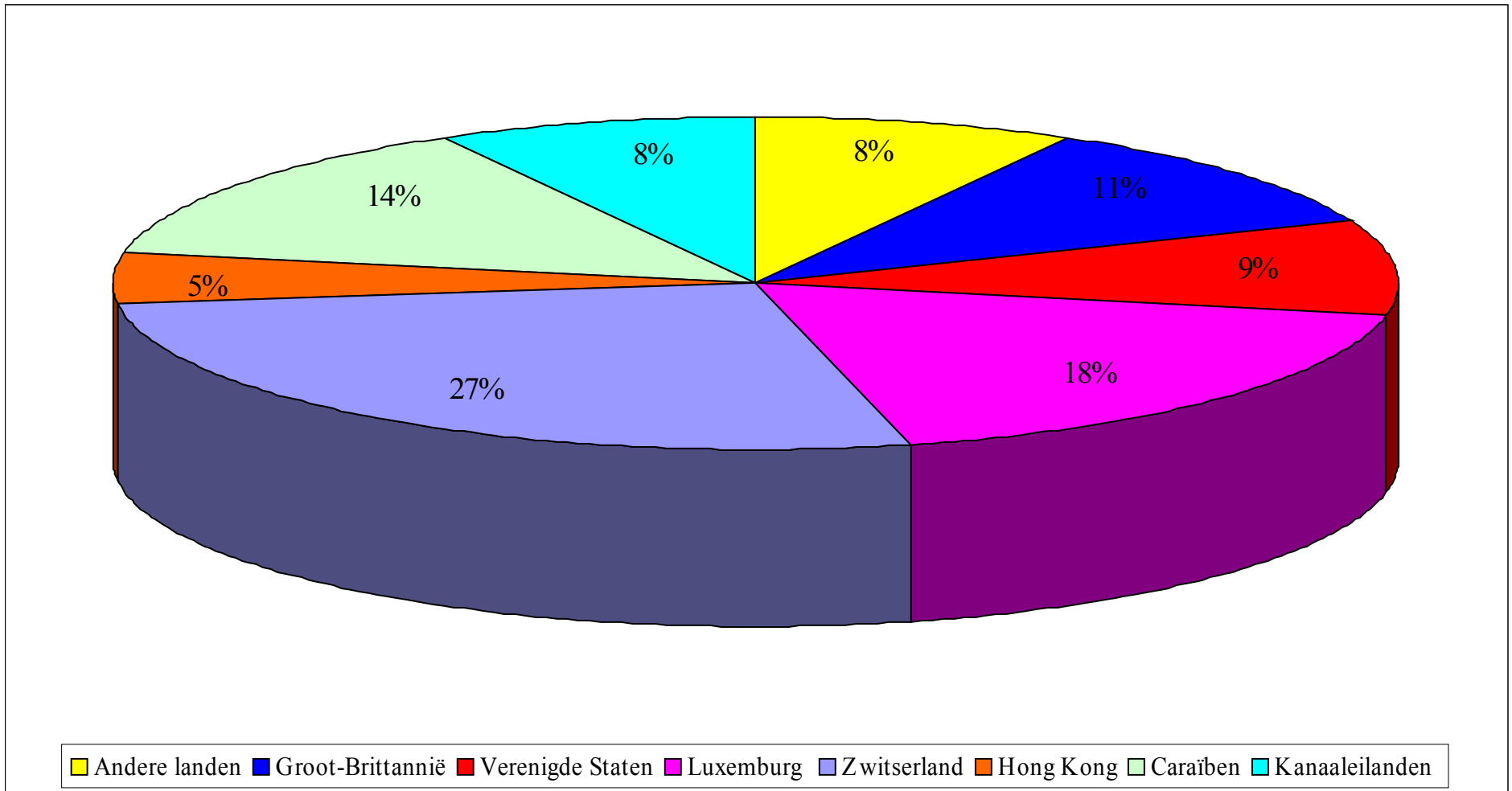

Bron: FEFSI en ICI – 31 decembre 2001

7.10. Bijlage 10: Offshore centra wereldwijd

Bron: Fondation Genève Place Financière - 1999

Bron: L'Echo du 24 septembre 2002 - Gimini Consulting et Association des banquiers privées suisses

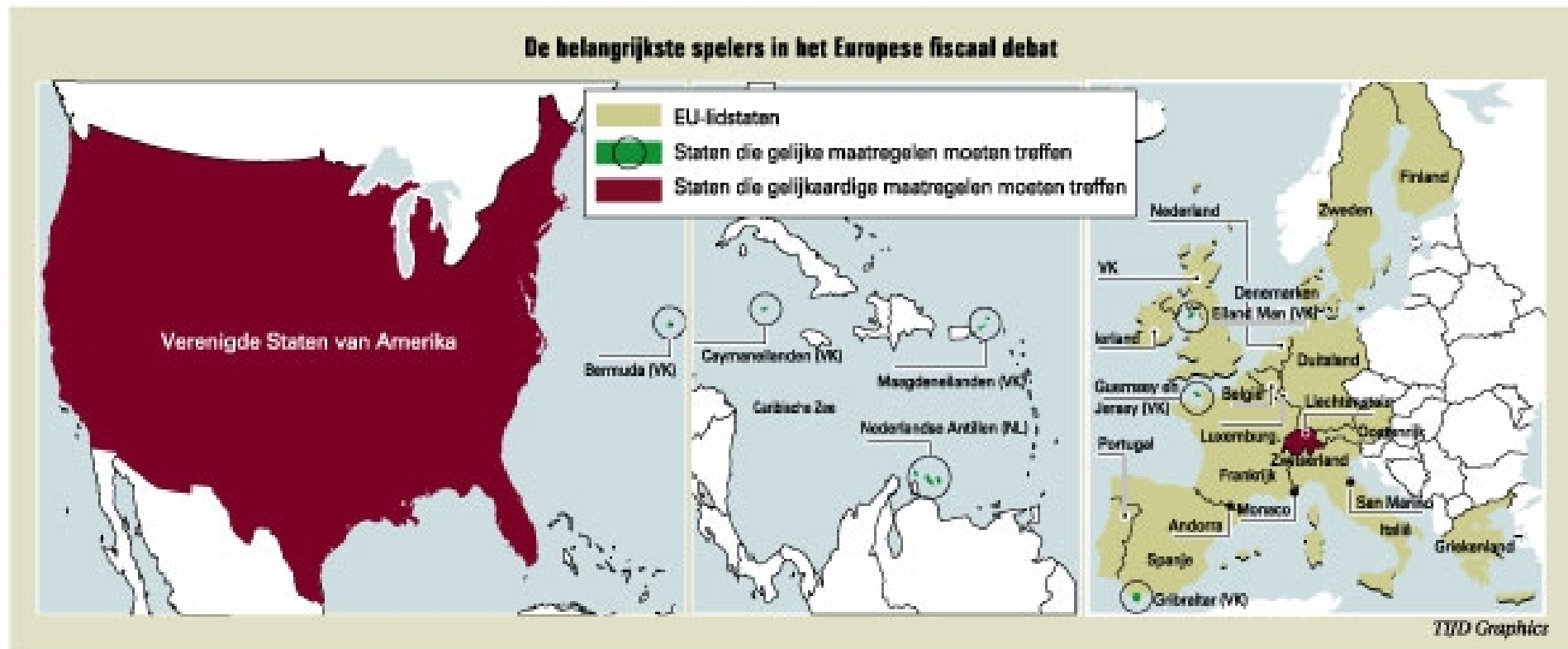
7.11. Bijlage 11: Sleutelcijfers van Luxemburg en Zwitserland als financiële centra.

1999		
Actief per klant	€ 0.66 miljoen	€ 1.32 miljoen
Aantal klanten per beheerder	360 klanten	200 klanten
Beheerd actief per beheerder	€ 151 miljoen	€ 172 miljoen
Opbrengst per klant	€ 0.004 miljoen	€ 0.01 miljoen
Opbrengst per beheerder	€ 1.32 miljoen	€ 1.8 miljoen

Bron: MAGRINI, G. M. en THOMAS, J.-M., European Private Banking Survey 4th edition.

In: Banking Review, année 9, n°3, juillet 1999, p. 14 – 19.

7.12. Bijlage 12 : De Europese spelers

Bron: HAMME, K. VAN, De vele spelers in het Europese fiscale dossier. In: *De Financieel Economische Tijd*, 11 december 2002.

8. Wetgeving

Alle wetsartikelen per land weergeven zou te ver leiden, daarom werden enkel de artikelen in verband met de definiëring van het principe van het bankgeheim en de discretieplicht samengebundeld.

8.1. Luxemburg

8.1.1. Code pénal

Art. 458: Les médecins, chirurgiens, officiers de santé, pharmaciens, sages-femmes et toutes autres personnes dépositaires, par état ou par profession, des secrets qu'on leur confie qui, hors le cas où ils sont appelés à rendre témoignage en justice et celui où la loi les oblige à faire connaître ces secrets, les auront révélés, seront punis d'un emprisonnement de 8 jours à 6 mois et d'une amende de 20 000 francs à 200 000 francs.

Art. 459: Seront punis des mêmes peines les employés ou agents du mont-de-piété, qui auront révélé à d'autres qu'aux officiers de police ou à l'autorité judiciaire le nom des personnes qui ont déposé ou fait déposer des objets à l'établissement.

8.1.2. Loi du 23 avril 1981

Art. 1: La présente loi s'applique à tous établissements constitués ou établis au Grand-Duché de Luxembourg.

Art. 16: Par dérogation à l'article 458 du Code pénal, qui interdit aux administrateurs, aux membres des organes directeurs, aux dirigeants et aux autres employés des établissements visés à l'article 1 de la présente loi, de révéler les secrets qu'on leur confie en cette qualité ...

8.1.3. Règlement grand-ducal du 24 mars 1989 précisant le secret bancaire en matière fiscale et délimitant le droit d'investigation des administrateurs fiscaux

Art. 1: Les administrations fiscales ne sont pas autorisées à exiger des établissements financiers des renseignements individuels sur leurs clients, sauf dans les cas prévus par la loi du 28.01.1948 tendant à assurer la juste et exacte perception des droits d'enregistrement et de succession.

Art. 2: Les administrations fiscales n'ont pas le pouvoir de demander, à des fins de contrôle des impôts, des renseignements sur tous les comptes d'une catégorie ou d'une importance déterminante.

Art. 3: La vérification de la comptabilité et le contrôle sur place d'un établissement financier ne sauraient servir à recueillir des informations sur la situation fiscale des titulaires de comptes tiers.

Art. 4: Il est inséré dans la loi générale des impôts du 22 mai 1931 un paragraphe 178bis libellé comme suit : Aucun renseignement aux fins de l'imposition du contribuable ne peut être demandé : aux établissements de crédit ; aux autres professionnels du secteur financier ; aux sociétés de participation financière au sens de la loi du 31 juillet 1929, modifiée par l'article 21 de la loi du 29 décembre 1971 et par l'article 5 de la loi du 30 novembre 1978 et des arrêtés grand-ducaux du 17 décembre 1938, modifiés par arrêté grand-ducal du 15 novembre 1947, aux organismes de placement collectif au sens de la loi du 30 mars 1998.

Art. 8: Les renseignements obtenus illicitement ne peuvent être utilisés ni transmis.

8.1.4. Loi modifiée du 5 avril 1993 relative au secteur financier

Art. 40:

1. Les établissements de crédit et les autres professionnels du secteur financier sont obligés à fournir une réponse et une coopération aussi complète que possible à toute demande légale que les autorités chargées de l'application des lois leurs adressent dans l'exercice de leurs compétences.

2. Les établissements de crédit et les autres professionnels du secteur financier, leurs dirigeants et employés sont tenus plus particulièrement de coopérer pleinement avec les autorités luxembourgeoises responsables de la lutte contre le blanchiment :

- en fournissant à ces autorités, à leur demande, toutes les informations nécessaires conformément aux procédures prévues par la législation applicable ;
- en informant, de leur propre initiative, le Procureur d'Etat auprès du tribunal d'arrondissement de Luxembourg de tout qui pourrait être l'indice d'un blanchiment.

La transmission des informations visées au premier alinéa est effectuée normalement par la ou les personnes désignées par les établissements de crédit et les autres professionnels du secteur financier conformément aux procédures prévues au paragraphe 5. Les informations fournies aux autorités, autres que les autorités judiciaires, en application du premier alinéa peuvent être utilisées uniquement à des fins de lutte contre le blanchiment.

3. Les établissements de crédit et les autres professionnels du secteur financier sont tenus de s'abstenir d'exécuter la transaction qu'ils savent ou soupçonnent d'être liée au blanchiment avant d'en avoir informé le Procureur d'Etat conformément au paragraphe 2. Le Procureur d'Etat peut donner l'instruction de ne pas exécuter l'opération. Dans le cas où la transaction en question est soupçonnée de donner lieu à

une opération de blanchiment et lorsqu'une telle abstention n'est pas possible ou est susceptible d'empêcher la poursuite des bénéficiaires d'une opération suspectée de blanchiment, les établissements et les autres professionnels concernés procèdent immédiatement après à l'information requise. Les modalités d'application du présent paragraphe peuvent faire l'objet d'un règlement grand-ducal.

4. Les établissements de crédit et les autres professionnels du secteur financier, leur dirigeants et employés ne peuvent pas communiquer au client concerné ou à des personnes tierces que des informations ont été transmises aux autorités en application des paragraphes 2 et 3 ou qu'une enquête sur le blanchiment est en cours.

5. Les établissements de crédit et les autres professionnels du secteur financier sont tenus :

- d'instaurer des procédures adéquates de contrôle interne et de communication afin de prévenir et d'empêcher la réalisation d'opérations liées au blanchiment,
- de prendre les mesures appropriées pour sensibiliser leurs employés aux dispositions continues dans la présente partie. Ces mesures comprennent la participation de leurs employés concernés à des programmes de formation spéciaux afin de les aider à reconnaître les opérations qui peuvent être liées au blanchiment et de les instruire sur la manière de procéder en pareil cas.

Art. 41: 1. Les administrateurs, les membres des organes directeurs et de surveillance, les dirigeants, les employés et les autres personnes qui sont au service des établissements de crédit et des autres professionnels du secteur financier visés à la partie I de la présente loi, sont obligés de garder secrets les renseignements confiés à eux dans le cadre de leur activité professionnelle. La révélation de tels renseignements est punie des peines prévues à l'article 458 du Code pénal.

2. L'obligation au secret cesse lorsque la révélation d'un renseignement est autorisée ou imposée par ou en vertu d'une disposition législative, même antérieure à la présente loi.

3. L'obligation n'existe pas à l'égard des autorités nationales et étrangères chargées de la surveillance prudentielle du secteur financier si elles agissent dans le cadre de leurs compétences légales aux fins de cette surveillance et si les renseignements communiqués sont couverts par le secret professionnel de l'autorité de surveillance qui les reçoit. La transmission des renseignements nécessaires à une autorité étrangère en vue de la surveillance prudentielle doit se faire par l'intermédiaire de la maison-mère ou l'actionnaire ou associé compris dans cette même surveillance.

4. L'obligation au secret n'existe pas à l'égard des actionnaires ou associés, dont la qualité est une condition de l'agrément de l'établissement en cause, dans la mesure où les renseignements communiqués à ces actionnaires ou associés sont nécessaires à la gestion saine et prudente de l'établissement et ne révèlent pas directement les engagements de l'établissement à l'égard d'un client autre qu'un professionnel du secteur financier.

5. Sous réserve des règles applicables en matière pénale, les renseignements visés au paragraphe (1), une fois révélés, ne peuvent être utilisés qu'à des fins pour lesquelles la loi a permis leur révélation.

6. Quiconque est tenu à l'obligation de secret bancaire visée au paragraphe (1) et a légalement révélé un renseignement couvert par cette obligation, ne peut encourir de ce seul fait une responsabilité pénale ou civile.

La Partie I comporte 4 chapitres

- les 2 premiers sont relatifs aux professionnels du secteur financier de droit luxembourgeois, le premier se rapporte aux établissements de crédit et le second aux « autres professionnels du secteur financier » ;

- le troisième est relatif aux professionnels du secteur financier de droit étranger (établissement de crédit et autres PSF) opérant au Luxembourg par le biais d'une succursale ou en libre prestation de services ;
- le quatrième est relatif à l'activité exercée à l'étranger communautaire par des professionnels du secteur financier de droit luxembourgeois, soit au moyen de l'établissement de succursales, soit au moyen de la libre prestation de services.

8.1.5. Reichsabgabenordnung

§175: (1) Auch wer nicht als Steuerpflichtiger beteiligt ist, hat mit Ausnahme der als nahe Angehörige bezeichneten Personen (§10 Steueranpassungsgesetz) dem Finanzamt über Tatsachen Auskunft zu erteilen, die für die Ausübung der Steueraufsicht oder in einem Steuermittlungsverfahren für die Feststellung von Steueransprüchen von Bedeutung sind. Die Auskunft ist wahrheitsgemäß nach bestem Wissen und gewissen zu erteilen. Wer nicht aus dem Gedächtnis Auskunft geben kann, hat Schriftstücke und Geschäftsbücher, die ihm zur Verfügung stehen, einzusehen und, soweit nötig, Aufzeichnungen daraus zu entnehmen. Die Auskunft ist nach Form und Inhalt so zu erteilen, wie es das Finanzamt nach den Gesetzen und Ausführungsbestimmungen vorschreibt.

(2) Die Auskunft soll, soweit dies durchführbar ist und nicht aus besonderen Gründen Abweichungen geboten sind, schriftlich erbeten und erteilt werden; das Finanzamt kann jedoch das Erscheinen des Auskunftspflichtigen anordnen.

(3) Wenn von Behörden, von Verbänden und Vertretungen von Betriebs- oder Berufszweigen, von geschäftlichen oder gewerblichen Unternehmungen, Gesellschaften oder Anstalten Auskunft begehrt wird, ist das Ersuchen, falls nicht

bestimmte Personen als Auskunftspersonen in Frage kommen, an den Vorstand oder die Geschäfts- und Betriebsleitung zu richten.

8.2. Zwitserland

8.2.1 Loi fédérale sur les banques et les caisses d'épargne

Art. 47: 1. Celui qui, en sa qualité de membre d'un organe, d'employé, de mandataire, de liquidateur ou de commissaire de la banque, d'observateur de la Commission des banques, ou encore de membre d'un organe ou d'employé d'une institution de révision agréée, aura révélé un secret qui lui a été confié ou dont il avait eu connaissance en raison de sa charge ou de son emploi, ainsi que celui qui aura incité autrui à violer le secret professionnel, sera puni de l'emprisonnement pour six mois au plus ou de l'amende jusqu'à concurrence de 50 000 francs.

1. Si le délinquant a agi par négligence, la peine sera ...
2. La violation du secret demeure punissable alors même que la charge ou l'emploi a pris fin ou que le détenteur du secret n'exerce plus sa profession ...

8.2.2. Code pénal

Art. 271:

1. Celui qui, sans y être autorisé, aura procédé sur le territoire suisse pour un Etat étranger à des actes qui relèvent des pouvoirs publics, celui qui aura procédé à de tels actes pour un parti étranger ou une autre organisation de l'étranger, celui qui aura favorisé de tels actes, sera puni de l'emprisonnement et, dans les cas graves, de la réclusion.
2. Celui qui, en usant de violence, ruse ou menace, aura entraîné une personne à l'étranger pour la livrer à une autorité, à un parti ou à une autre organisation de l'étranger, ou pour mettre sa vie ou son intégrité corporelle en danger, sera puni de la réclusion.

3. Celui qui aura préparé un tel enlèvement sera puni de la réclusion ou de l'emprisonnement.

Art. 273:

Celui qui aura recherché à découvrir un secret de fabrication ou d'affaires pour le rendre accessible à un organisme officiel ou privé étranger, ou à une entreprise privée étrangère, ou à leurs agents,

Celui qui aura rendu accessible un secret de fabrication ou d'affaires à un organisme officiel ou privé étranger, ou à une entreprise privée étrangère, ou à leurs agents, sera puni de l'emprisonnement ou, dans les cas graves, de la réclusion. Le juge pourra en outre prononcer l'amende.

8.3. Oostenrijk

8.3.1. Banking Act

§38: (1) Credit institutions, their shareholders, members of their organs, employees as well as other persons acting for credit institutions may not disclose or make use of secrets which have been entrusted or made accessible to them solely due to the business relationships with customers or pursuant to § 75 para 3 (banking secrecy). If facts that are subject to banking secrecy come to the attention of functionaries of the authorities or of the Oesterreichische Nationalbank in the course of their official activities, they shall keep such banking secret as an official secret from which they may only be released in the instances set forth in para 2. The obligation to maintain secrecy shall apply without time limit.

(2) The obligation to observe banking secrecy shall not exist:

1. vis-à-vis criminal courts in connection with initiated criminal court proceedings, and vis-à-vis the governmental authorities competent for the punishment of fiscal violations in connection with initiated penal proceedings for intentional fiscal violations, with the exception of fiscal misdemeanors;
2. in case of the duty of disclosure under § 41 paras 1 and 2, § 61 para 1, § 93 and § 93 a;
3. in case of death of the customer vis-à-vis the probate court and the court commissioner;
4. if the customer is a minor or otherwise under tutelage, vis-à-vis the guardianship or tutelage court;
5. if the customer expressly and in writing assents to the disclosure of the secret;
6. for generally worded information concerning the economic situation of a company, as is customary in the banking business, unless such company expressly objects to the granting of such information;

7. to the extent disclosure is necessary for the resolution of legal matters arising from the relationship between a credit institution and its customer;

8. as concerns the reporting obligation pursuant to § 25 para 1 of the Inheritance and Gift Tax Act; and

9. if a duty to inform the Austrian Securities Authority exists pursuant to the provisions of the Securities Supervision Act or the Stock Exchange Act.

(3) A credit institution may not lay claim to banking secrecy to the extent the disclosure of the secret is necessary to determine its own tax liability.

(4) The provisions of paras 1 through 3 shall also apply to financial institutions and contractual insurance companies with respect to § 75 para 3 and to guarantee schemes except for the cooperation required by § 93 to § 93 b with other guarantee schemes as well as deposit-guarantee schemes and investor compensation schemes.

(5) **(Provision in the rank of constitutional law)** Paras 1 through 4 may be amended by the National Council only in the presence of at least one-half of the deputies and with a majority of two-thirds of the votes cast.

§ 101. (1) Whoever discloses or exploits facts subject to banking secrecy for the purpose of securing a profit for himself or another or in order to cause a disadvantage to another shall be punished by the court with deprivation of freedom up to one year or with monetary penalty up to 360 day fines.

(2) The offender under para 1 shall be prosecuted only upon the request of the person whose secrecy interest has been violated.

8.4. Groot-Brittannië

Geen specifieke wetgeving omtrent het principe van het bankgeheim. Erkenning van dit principe door het arrest Tournier.

8.5. België

8.5.1. Strafwetboek

Artikel 458: Geneesheren, heelkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen aan alle andere personen, die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd en deze bekendmaken buiten het geval dat geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hun verplichtingen die geheim bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

8.5.2. Burgerlijk Wetboek

Artikel 1142: Iedere verbintenis om iets te doen of niet te doen wordt opgelost in schadevergoeding, ingeval de schuldenaar de verbintenis niet nakomt.

8.5.3. Wetboek van Inkomstenbelasting

Artikel 318- 2° lid: In afwijking van de bepalingen van artikel 317, en onverminderd de toepassing van de artikelen 315, 315bis en 316, is de administratie niet gemachtigd in de rekeningen, boeken en documenten van de bank-, wissel-, krediet- en spaarinstellingen inlichtingen in te zamelen met het oog op het belasten van hun cliënten.

Indien evenwel, het op basis van de artikelen 315, 315bis en 316 uitgevoerde onderzoek concrete elementen aan het licht brengt die het bestaan of de voorbereiding van een mechanisme van belastingontduiking kunnen doen vermoeden, kan de Directeur-generaal van de administratie die het onderzoek heeft

uitgevoerd, met gezamenlijk akkoord van de Administrateur-generaal van de belastingen en de Adjunct-administrateur-generaal van de belastingen, een inlichtingen te putten die het mogelijk maken het onderzoek te voltooien en de door deze cliënt verschuldigde belastingen te bepalen.

8.5.4. BTW-Wet

Artikel 93 bis: Hij die, uit welken hoofde ook, optreedt bij de toepassing van de belastingwetten of die toegang heeft tot de ambtsvertrekken van de administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, is, buiten het uitoefenen van zijn ambt, verplicht tot de meest volstreckte geheimhouding aangaande alle zaken waarvan hij wegens de uitvoering van zijn opdracht kennis heeft.

De ambtenaren van de Administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, oefenen hun ambt uit wanneer zij aan andere administratieve diensten van de Staat, aan de administraties van de Gemeenschappen en de Gewesten van de Belgische Staat, aan de parketten en de griffies van de hoven, van de rechtbanken en van alle rechtsmachten, en aan de openbare instellingen of organismen inlichtingen verstrekken. De inlichtingen worden aan de bovengenoemde diensten verstrekt voor zover zij nodig zijn om de uitvoering van hun wettelijke of bestuursrechtelijke taken te verzekeren. Dit verstrekken van inlichtingen moet gebeuren met inachtneming van de bepalingen van de ter zake door de Europese Gemeenschappen uitgevaardigde reglementering.

Personen die deel uitmaken van diensten waaraan de Administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, ingevolge het vorige lid inlichtingen van fiscale aard heeft verstrekt, zijn tot dezelfde geheimhouding

ambtenaar met de graad van ten minste inspecteur ermee belasten uit de rekeningen, boeken en documenten van de instelling

verplicht en mogen de bekomen inlichtingen niet gebruiken buiten het kader van de wettelijke bepalingen voor de uitvoering waarvan zij zijn verstrekt.

Onder openbare instellingen of inrichtingen dienen verstaan de instellingen, maatschappijen, verenigingen, inrichtingen en diensten welke de Staat mede beheert,

waaraan de Staat een waarborg verstrekt, op welke bedrijvigheid de Staat toezicht uitoefent of waarvan het bestuurspersoneel aangewezen wordt door de regering, op haar voordracht of met haar goedkeuring.

8.5.5. Wetboek van registratierechten

Artikel 236 bis: Hij die, uit welken hoofde ook, optreedt bij de toepassing van de belastingwetten of die toegang heeft tot de ambtsvertrekken van de administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, is buiten het uitoefenen van zijn ambt, verplicht tot de meest volstreckte geheimhouding aangaande alle zaken waarvan hij wegens de uitvoering van zijn opdracht kennis heeft.

De ambtenaren van de Administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, oefenen hun ambt uit wanneer zij aan andere administratieve diensten van de Staat, daaronder begrepen de parketten en de griffies van de hoven en van alle rechtsmachten, en aan de openbare instellingen of inrichtingen, inlichtingen verstrekken welke voor die diensten, instellingen of inrichtingen nodig zijn voor de hun opgedragen uitvoering van wettelijke of reglementaire bepalingen.

Personen die deel uitmaken van diensten waaraan de Administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen, ingevolge het vorige lid

inlichtingen van fiscale aard heeft verstrekt, zijn tot dezelfde geheimhouding verplicht en mogen de bekomen inlichtingen niet gebruiken buiten het kader van de wettelijke bepalingen voor de uitvoering waarvan zij zijn verstrekt.

Onder openbare instellingen of inrichtingen dienen verstaan de instellingen, maatschappijen, verenigingen, inrichtingen en diensten welke de Staat mede beheert, waaraan de Staat een waarborg verstrekt, op welke bedrijvigheid de Staat toezicht uitoefent of waarvan het bestuurspersoneel aangewezen wordt door de Regering, op haar voordracht of mits haar goedkeuring.

